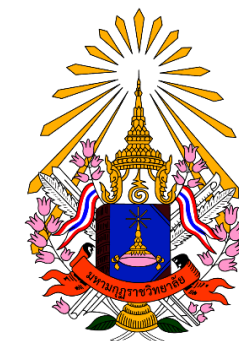

รูปแบบการจัดการศึกษาด้านแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะ

2565

รายงานการวิจัย

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT MODEL ACCORDING TO KING'S SCIENCE GUIDELINGS BY USING THE FOUR NOBLE TRUTHS AND THE CONSTRUCTIVISM THEORY AS A BASE TO PROMOTE THE INNOVATIVE TEACHING CREATIVE THINKING OF THE BORDER PATROL POLICE SCHOON IN THE ROYAL PATRONAGE

ทรงศักดิ์ พรหมดี
พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์
ชาลี ภัคดี

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่
และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้าน
สื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT MODEL
ACCORDING TO KING'S SCIENCE GUIDELINGS BY USING THE FOUR
NOBLE TRUTHS AND THE CONSTRUCTIVISM THEORY AS A BASE
TO PROMOTE THE INNOVATIVE TEACHING CREATIVE THINKING
OF THE BORDER PATROL POLICE SCHOON IN THE ROYAL
PATRONAGE

ทรงศักดิ์ พรหมดี

พระครูสุนทรมหาเจตียนุรักษ์

ชาลี ภัคดี

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่
และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้าน
สื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT MODEL
ACCORDING TO KING'S SCIENCE GUIDELINGS BY USING THE FOUR
NOBLE TRUTHS AND THE CONSTRUCTIVISM THEORY AS A BASE
TO PROMOTE THE INNOVATIVE TEACHING CREATIVE THINKING
OF THE BORDER PATROL POLICE SCHOON IN THE ROYAL
PATRONAGE

ทรงศักดิ์ พรหมดี

พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์

ชาลี ภัคดี

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลัก อริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรม ความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐานฯ ในการส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ เพื่อทดลองและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐานฯ และเพื่อสังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐานฯ เป็นวิจัยรูปแบบผสมผสาน (Mix Research) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิจัยเพื่อพัฒนา R&D ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ SWOT Analysis และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อสรุปผลวิจัย ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 20 คน นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วสรุปอภิปรายผลเชิงเนื้อหาแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ พบว่าโครงการพระราชดำริ 8 โครงการ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กได้น้อมนำเอารูปแบบตามโครงการพระราชดำริมาเป็นฐานเดิมและได้บูรณาการกับการจัดโครงการตามหลักสูตรการศึกษา ประกอบด้วยโครงการที่เกี่ยวกับวันสำคัญของชาติและของสากล โครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการจัดกิจกรรมแสดงออกอย่างถูกต้อง มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้อย่างครบสมบูรณ์แบบทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในการได้มีโอกาสทางการศึกษา และมีคุณภาพ ครูและบุคลากรมีสมรรถนะในการจัดการศึกษา มีความมั่นคงในวิชาชีพ มีระบบการบริหารโรงเรียนที่เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืนและศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักในการจัดการบริหารตลอดมีหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาที่ผู้เรียนและชุมชนต้องการ

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โรงเรียนและชุมชนมีความพึงพอใจมากเพราะได้ใช้ประโยชน์จริง แต่ต้องมีการบริหารจัดการให้ครอบคลุม ครอบคลุมครูผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาที่เน้นการใช้สื่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ภายในโรงเรียนมาเป็นฐานคิดและออกแบบ มีการเตรียมการสอนล่วงหน้าสนใจเนื้อหาวิชาที่ถ่ายทอดอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนกำหนดนโยบายวางแผนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำ จัดสร้างหรือพัฒนา

แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ รวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ที่ได้ทดลองและพัฒนาขึ้น เช่น ห้องศูนย์อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนามกีฬาและลานเอนกประสงค์ สนามเด็กเล่น และศูนย์โครงการพระราชดำริ ทั้งในและนอกโรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน โครงการหรือนวัตกรรมที่เกิดจากการศึกษาหรือใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียนตลอดถึงการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลและประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ทั้งภายในและนอกโรงเรียน

ผลการสังเคราะห์พัฒนารูปแบบแนวทางการจัดการศึกษาโดยการใช้แหล่งเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนการสอนโดยทางโรงเรียนได้ทำการสำรวจสภาพแวดล้อมในปัจจุบันว่าบริเวณใดแหล่งใดมีสภาพแวดล้อมที่สามารถนำมาปรับและพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้และวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชนมีโครงสร้างการวางแผนโดยระดมความคิดระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชนดำเนินงานตามแผนโดยจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ไปในบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาดสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย จัดให้เป็นแหล่งศึกษาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้นักเรียนได้เห็นได้ดูและเกิดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และวิถีชีวิตประจำวัน พัฒนาสภาพแวดล้อมโดยการสร้างพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นจัดให้มีห้อง ศูนย์อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศูนย์โครงการพระราชดำริ หรือแหล่งศึกษาเรียนรู้พันธุ์ไม้ จัดหาต้นไม้มาปลูกเพิ่มให้มีต้นไม้หลายชนิด ทั้งพันธุ์ในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่น พืชสมุนไพร พร้อมทั้งจัดทำทะเบียนต้นไม้ ป้ายบอกชื่อต้นไม้ คุณประโยชน์ ตลอดจนจัดหาหนังสือ สื่อเทคโนโลยีประกอบการศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ เป็นต้นแบบ โมเดล (Had-Sai-Phae Border Patrol Police school Model: HBPPS Model) ให้มีความสมบูรณ์

คำสำคัญ: 1. รูปแบบการศึกษา 2. ศาสตร์พระราชา 3. อริยสัจสี่ 4. คอนสตรัคติวิสต์ 5. แหล่งเรียนรู้
ในโรงเรียน

ABSTRACT

Research study on; “The development of educational management model according to King's science guidelines by using the Four Noble Truths and the Constructivism theory as a base to promote the innovative teaching, creative thinking of the Border Patrol Police School In the royal patronage” has the objectives: To study the educational management model according to the royal science guidelines using the principles of the Four Noble Truths and constructivist theory. The Constructivism is a base to promote innovative media and creativity of students in the Border Patrol Police School under Royal Patronage. To experiment and evaluate the educational management model according to the royal science guidelines using the principles of the Four Noble Truths and construct theory Constructivism as a base. To synthesize and develop an educational management model according to the royal science guidelines using the principles of the Four Noble Truths and constructivist theory, The Constructivism as a base using mixed research, Qualitative Research and Research and development (R&D) technique. The researcher collected data from document study, observation, interviews, and SWOT Analysis and group discussions to summarize the research results. The Population of 20 is key-informants. The information obtained was checked by expert's advisor. Then summarize and discuss the descriptive content results.

The research results found that: Educational management model according to the royal science guidelines using the principles of the Four Noble Truths and Constructivist theory is a base to promote innovative media and creativity of students at the school, Under the Royal Patronage. Found that, 8 royal initiative projects of the Ban Hat Sai Phe Border Patrol Police School This is a small school that has embraced the royal initiative model as its original base and has integrated it with organizing projects according to the educational curriculum. Contains projects related to important national and international days. Projects that promote and develop students To enable students to use their ability to organize activities Express yourself correctly There is a systematic work process. Promote and support completely facilitating the learners, making them proud of having educational opportunities and quality. Teachers and personnel have the capacity to manage education. Have stability in the profession there is a strong and standardized school administration system that is a sustainable quality school and a center for learning management. Using management principles throughout, there is a curriculum that promotes the use of media learning resources. Educational innovation and

technology there is an environment in line with the educational goals that learners and the community desire.

Model evaluation results; Management of learning resources both inside and outside the educational institution found that the school and community were very satisfied because they were actually using it. But there must be comprehensive management. Teachers who design instruction should design learning activities in accordance with the nature of the content that emphasizes the use of media in natural surroundings. within the school as a base for thinking and designing There is preparation for teaching in advance, paying attention to the content of the subjects being transmitted, facilitating the organization of learning activities, setting policies and plans to promote and support procurement. Create or develop learning resources within the School. Including promoting the development of personnel to have knowledge, Experience in managing and using learning resources Innovative creative media that has been tested and developed, such as the local wisdom conservation center room. Sports field and multi-purpose playground, and royal initiative center both inside and outside the school, support and encourage all personnel to participate in presenting their work. Projects or innovations that arise from studying or using learning resources both inside and outside of school, including supervising, monitoring, and evaluating the teaching and learning management system using learning resources. Creative innovation media both inside and outside of school

Results of the synthesis of development Educational; management model according to the royal science guidelines using the principles of the Four Noble Truths and constructivist theory is a base to promote innovative media and creativity of students at the school under royal patronage. Guidelines for organizing education by using learning resources found that innovative creative media In teaching and learning, the school has surveyed the current environment to see which areas have environments that can be adjusted and developed into learning centers that are consistent with learning management and analyzed various factors. In schools and communities, there is a planning structure whereby administrators, teachers, students and the community brainstorm ideas to carry out the plans. By organizing the general environment in the school area to be clean, beautiful, orderly, and shady, providing a source of education both directly and indirectly. Allow students to see, and learning in various learning groups and daily life. Develop the environment by creating new things, such as the local wisdom conservation center room. And the Royal Initiative Project Center or plant study center Procure more trees to plant to

have many different types of trees. Both local and non-local varieties, medicinal plants, and prepared tree registration Signs indicating the name of the tree, its benefits, as well as providing books. Educational technology media to gain additional knowledge to develop what already exists to be complete in the gold of Had-Sai-Phae Border Patrol Police School Model: HBPPS Model.

Key words: 1. Educational model 2. Royal science 3. Four noble truths
4. Constructivism 5. Learning resources in schools.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2565 เพื่อพัฒนาด้านการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาอนุเคราะห์ที่ผู้บริหารสถาบันวิจัยญาณสังวรทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้ ที่สนับสนุนอนุมัติงบประมาณในครั้งนี้

ขอกราบนมัสการขอบคุณพระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา และ ดร.ชาลี ภักดี ผู้ร่วมวิจัย นมัสการขอบคุณประธานกรรมการตรวจประเมินงานวิจัย จากสถาบันญาณสังวรและคณะกรรมการที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยเล่มนี้ทุกท่าน ที่สำคัญงานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ได้เพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร.ตระกูล ชำนาญ ผู้ช่วยอธิการบดี ที่ได้อ่านตรวจทานและให้คำแนะนำที่ดียิ่ง ขอขอบคุณกรรมการและที่ปรึกษาวิจัย คณะกรรมการตรวจเครื่องมือวิจัย พระมหาวิเศษ ปญญาวิชโร, รศ.ดร., ศ.ดร.พศิน แดงจวง และ ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลทำให้งานวิจัยเล่มนี้ จนแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามมาตรฐานของงานวิจัยที่กำหนด จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความเมตตาอนุเคราะห์ในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำในการปรับปรุงเนื้อหาสาระเครื่องมือวิจัย เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๓ ค่ายศรีสุทลุงศ์ จังหวัดสกลนครที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอนาทอง จังหวัดนครพนม ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียน ดต.อัมรินทร์ จุลสาร ครูใหญ่และคณะครู ตชด.ทุกท่าน คณะกรรมการสถานศึกษา นายชัยวัฒน์ พรหมดี ผู้ใหญ่บ้านและ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญทุกท่าน ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ในการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบคุณท่านคณาจารย์คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดสกลนคร ได้แก่ท่าน ผศ.ว่าที่ พ.ต.ดร. ธเนศวร์อุดม จุมพลหล้า ที่เมตตาอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการเก็บข้อมูลเชิงลึกพื้นที่วิจัยในครั้งนี้ ตลอดถึงผู้มีส่วนร่วมในการตรวจรูปแบบได้แก่ พระครูสมุห์ธนโชติ จิระธมโม,ดร. และพนักงานเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย และนักศึกษาที่ช่วยให้ข้อมูลและนำมาซึ่งงานวิจัยเล่มนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ได้ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบูรพาจารย์ที่สร้างสถาบันแห่งนี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของพระรัตนตรัย บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้คณะผู้วิจัยได้มีโอกาสในการสร้างประโยชน์ในด้านการศึกษาที่ดีตลอดไป

ทรงศักดิ์ พรหมดี
หัวหน้าโครงการวิจัยและคณะ
15 พฤศจิกายน 2566

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตการวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดการกระจายอำนาจทางการศึกษา	9
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	14
2.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	21
2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวทางอริยสัจสี่และคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism)	27
2.5 หลักการและความจำเป็นในการใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน	36
2.6 ความหมายและประเภทของสื่อวัตกรรมการแหล่งเรียนรู้	37
2.7 ความสำคัญและประโยชน์ของการใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน	41
2.8 บริบททั่วไปและกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น	45
2.9 การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (SWOT Analysis และ Focus Group Discussion)	58
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
2.11 กรอบแนวคิดการวิจัย	72
3 วิธีดำเนินการวิจัย	74
3.1 การเลือกพื้นที่ศึกษา	74
3.2 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	74
3.3 วิธีดำเนินงานวิจัย	77

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	86
3.6 การวิเคราะห์ผลข้อมูล	88
3.7 การนำเสนอข้อมูล	88
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
4.1 ผลการศึกษาสภาพและบริบททั่วไป ฯลฯ	90
4.1.1 ผลการศึกษาเอกสารบริบททั่วไปของโรงเรียน	90
4.1.2 ผลการศึกษาการดำเนินงาน ปีการศึกษา 2565	97
4.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบสัมภาษณ์	99
4.2 ผลการศึกษาเพื่อสังเคราะห์พัฒนารูปแบบ ฯลฯ โดยการ SWOT Analysis	112
4.2.1 ด้านการวางแผนงาน ด้านวิชาการการดำเนินการ และการพัฒนา หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	112
4.2.2 ด้านกระบวนการ ในการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	114
4.2.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล การนิเทศ ให้สอดคล้องระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา	115
4.2.4 ด้านความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุน และการพัฒนางานวิชาการ ในการใช้แหล่งเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับสถานศึกษา หรือในชุมชน องค์กร อื่นๆ	116
4.2.5 ด้านพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในการใช้ แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน	117
4.3 ผลการศึกษาเพื่อสังเคราะห์พัฒนารูปแบบ ฯลฯ โดยการใช้เวทีชุมชน และ Focus groups discussion	119
4.3.1 แนวทางการพัฒนาด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ การดำเนินการและการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	121
4.3.2 แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการในการส่งเสริมการ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	122
4.3.3 แนวทางการพัฒนาด้านการวัดผล ประเมินผล การนิเทศ ให้สอดคล้องระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	122
4.3.4 แนวทางการพัฒนาด้านความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุน และการพัฒนางานวิชาการ ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนกับสถานศึกษาชุมชนหรือองค์กรอื่นๆ	122
4.3.5 แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน	123

5 ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	125
5.1 สรุปผลการวิจัย	125
5.2 อภิปรายผล	132
5.3 ข้อเสนอแนะ	136
บรรณานุกรม	139
ภาคผนวก	137
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	140
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	145
ภาคผนวก ค แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย (IOC)	
กรอบประเมินกรอบการสังเกต กรอบสัมภาษณ์ กรอบการสนทนากลุ่ม	150
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลพื้นที่วิจัย	153
ภาคผนวก จ เครื่องมือวิจัย กรอบสัมภาษณ์ กรอบสังเกต	160
ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรม การสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลการนำเน้นการวิจัย	167
ภาคผนวก ช ภาพกิจกรรม รูปแบบพัฒนาสร้างสื่อนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้	
ภายในโรงเรียน	178
ภาคผนวก ฉ หนังสือตอบรับการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารระดับฐาน TCI และ	
หนังสือรับรองผ่านจริยธรรมวิจัยในมนุษย์	187
ประวัตินักวิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 ตารางจำนวนนักเรียนและแผนการจัดชั้นเรียน ประจำปีการศึกษา 2557	49
2-2 ตารางแสดงข้อมูลครูโรงเรียน ตชด.บ้านหาดทรายเพ ประจำปีการศึกษา 2557	50
2-3 ตารางจำนวนอาคารเรียนและอาคารประกอบโรงเรียน ตชด.บ้านหาดทรายเพ	50
2-3 ตารางคณะกรรมการสถานศึกษา ปีการศึกษา 2557	50
2-4 ตารางแสดงผลงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จที่ผ่านมา	53
2-5 ตารางเปรียบเทียบการสัมภาษณ์ทั้ง 3 ประเภท	60
2-6 ตารางข้อดี-ข้อเสียการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร	67
3-1 ตารางแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองและนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บริการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ปีการศึกษา 2565	76
3-2 ตารางแสดงประชากรคณะกรรมการสถานศึกษาปีการศึกษา 2565 จำนวน 9 คน	76
3-3 ตาราง แสดงขั้นตอนวิธีการวิจัยตามรูปแบบ R&D	80
4-1 ตารางแสดงข้อมูลครู ตชด. และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ประจำปีการศึกษา 2565	93
4-2 ตารางแสดงสถิติ จำนวนนักเรียน ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ประจำปีการศึกษา 2565	94
4-3 ตารางแสดงจำนวน อาคารเรียนและอาคารประกอบโรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ประจำปีการศึกษา 2565	94
4-4 ตารางแสดงข้อมูล คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ประจำปีการศึกษา 2565	96
4-5 ตาราง ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์	100
4-6 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนก เพศ อายุ	101
4-7 ตารางข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการพัฒนา	119
4-8 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และวิเคราะห์ SWOT Analysis	120

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

2-1 แสดงภาพแผนภูมิกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย	73
2-2 ภาพแผนภูมิ โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ	48
2-3 ภาพแผนภูมิบริหารโครงการตามพระราชดำริ ปีการศึกษา 2557	49
4-1 ภาพแสดงแผนผัง ข้อมูลผู้บริหารโรงเรียน/ครูผู้สอน 2565	92
4-2 ภาพแสดงแผนผังข้อมูลกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ	95

สารบัญรูปลูกภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1 แสดงภาพแผนที่พิกัดทางดาวเทียมที่ตั้งโรงเรียน	47
2-2 ภาพแผนภูมิ โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ	48
2-3 ภาพแผนภูมิคณะกรรมการบริหารโครงการตามพระราชดำริ ปีการศึกษา 2557	49
4-1 ภาพแสดงแผนผัง ข้อมูลผู้บริหารโรงเรียน/ครูผู้สอน 2565	92
4-2 ภาพแสดงแผนผังแสดง ข้อมูลกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ	95
4-3 ภาพเอกสารใบรับรองโรงเรียนได้ผ่านมาตรฐาน (สมศ)	96
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	140
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	145
ภาคผนวก ค แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย (IOC) กรอบประเมินกรอบการสังเกต กรอบสัมภาษณ์ กรอบการสนทนากลุ่ม	149
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลพื้นที่วิจัย	153
ภาคผนวก จ เครื่องมือวิจัย กรอบสัมภาษณ์ กรอบสังเกต	160
ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรม การสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลการนำเน้นการวิจัย	167
ภาคผนวก ช ภาพกิจกรรม รูปแบบพัฒนาสร้างสื่อนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียน	178
ภาคผนวก ฅ หนังสือตอบรับการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารระดับฐาน TCI และหนังสือรับรองผ่านจริยธรรมวิจัยในมนุษย์	187

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2566-2570) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 นโยบายรัฐบาล ได้มุ่งเน้นและบูรณาการแผนยุทธศาสตร์การพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570 เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาระบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ที่สอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และนโยบายของรัฐบาล โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อ “เตรียมคนไทยแห่งศตวรรษที่ 21 พัฒนาเศรษฐกิจที่ กระจายโอกาสอย่างทั่วถึง สังคมที่มั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งทางนวัตกรรมระดับ แนวหน้าในสากล นำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว” การจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ฉบับนี้ คำนึงถึง บริบทของการปฏิรูปประเทศในปัจจุบัน การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็น กระทรวงใหม่ และบริบทโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงออกแบบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในลักษณะแพลตฟอร์ม (Platform) ความร่วมมือ ตามเป้าประสงค์ของการพัฒนา ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ 2) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคม 3) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน และ 4) การวิจัยและ สร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ โดยดำเนินงานควบคู่ไปกับการปฏิรูประบบ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานในแต่ละแพลตฟอร์ม ได้ กำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ (Objectives and Key Results: OKR) และชุดโปรแกรมภายใต้ แพลตฟอร์ม เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบแผนด้านการอุดมศึกษา และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรมของประเทศต่อไป และยังเป็นการบูรณาการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชามาดำเนินการตามแผนนโยบายให้เกิดผลตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ในฐานะสถาบันที่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 4 ของกระทรวงอุดมศึกษาฯ ต้องการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนด้านการศึกษาตามแผนนโยบายและการขับเคลื่อนการศึกษาให้มีระบบและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในการพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้นจึงได้ขับเคลื่อนแนวคิดด้านการวิจัยการพัฒนาสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้สังกัด สพฐ และสังกัดส่วนงานราชการอื่น ๆ เช่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเสด็จออกตรวจเยี่ยมราษฎรในเขตทุรกันดารในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทรงเห็นความลำบากเพราะเยาวชนขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษา เพราะโรงเรียนอยู่ห่างไกล จึงมอบหมายให้กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนภายใต้ส่วนงานด้านการศึกษา ให้ความสำคัญและจัดตั้งโรงเรียนในเขตทุรกันดารในแต่ละพื้นที่ทั้งสี่ภาคของประเทศโดยใช้ชื่อว่า

โรงเรียนตำรวจตำรวจชายแดน และให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนในแต่ละภูมิภาค โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จึงเป็นสถานศึกษาที่ดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราช กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในกาลต่อมา ตั้งแต่มีการจัดตั้งจนถึงในปีการศึกษา 2557 มีโรงเรียนใหม่เกิดขึ้นจำนวน 18 แห่ง จึงทำให้มีโรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน รวมจำนวนทั้งสิ้น 196 แห่ง ประกอบด้วยสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1 มี 43 แห่ง กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2 มี 45 แห่ง กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 มี 67 แห่ง และกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4 มี 41 แห่ง เพื่อให้มีฐานข้อมูลสำหรับการดำเนินโครงการตามพระราชดำริ สำนักงานโครงการฯลฯ จึงได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาที่อยู่ในโครงการตามพระราชดำริทั้งหมดขึ้น สำหรับหน่วยงานและผู้รับผิดชอบได้ใช้เป็นฐานข้อมูลในการปฏิบัติงานต่อไป (สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรกฎาคม ; 2557)

การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนหลายแห่งโดยเฉพาะที่อยู่ห่างไกล (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ยังไม่สามารถให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ชัดเจน โดยเฉพาะในด้านกระบวนการคิด ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิต แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้สนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ส่งผลให้ครูพัฒนาการเรียนการสอน จัดกระบวนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้เรียนจากประสบการณ์จริงและได้ปฏิบัติจริงมากขึ้น จากการศึกษาที่ครูได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนจึงมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ใกล้ชิดกับครูและมีความสุขในการเรียน แต่ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความสามารถด้านการคิดทางการเรียนรู้ยังไม่ปรากฏชัดเจน ซึ่งสังเกตได้จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรอบที่ 1-รอบที่ 3 (พ.ศ.2558-2564) พบว่า มาตรฐานด้านนักเรียน มาตรฐานที่ 4 : ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับควรปรับปรุง และพอใช้ มีผลเฉลี่ยระดับดีน้อย ตามลำดับ คณะวิจัยเห็นว่าชุดโครงการวิจัย รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัฒนธรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นี้ จะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ได้มากขึ้น

อนึ่งส่วนงานในกำกับการณ์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กก.ตชด. 23 ที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จเมื่อปี พ.ศ.2557 ทรงมีพระดำรัสเน้นย้ำให้ศิษย์เก่าและครูผู้บริหารทุกคนช่วยกันดูแลโรงเรียนและจะเสด็จมาตรวจเยี่ยมตลอดโดยมิได้ทรงเหน็ดเหนื่อย และทรงตรัสถึงการบูรณาการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทุกภาคส่วน โดยเฉพาะให้มีการทำวิจัยในการพัฒนาต่อไป จึงเป็นส่วนสำคัญในการทำให้ผู้วิจัยและคณะต้องการน้อมนำพระกระแสดำรัสในการพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในครั้งนี้ จึงได้ตั้งโจทย์วิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

1.2.2 เพื่อทดลองและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

1.2.3 เพื่อสังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 แนวทางรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนมในพระราชูปถัมภ์ฯ ควรมีรูปแบบอย่างไร

1.3.2 เมื่อทดลองและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ ผลการทดลองและประเมินตามรูปแบบจะมีแนวทางอย่างไร

1.3.3 และเมื่อสังเคราะห์เพื่อพัฒนาแนวทางรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ จะได้รูปแบบ

การจัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการเรียนมากน้อยอย่างไร

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

แนวทาง หมายถึง รูปแบบแนวทางปฏิบัติที่ควรทำเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการเรียนความคิดเชิงสร้างสรรค์ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ค่ายศรีสุกุลวงศ์ จังหวัดสกลนคร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชา หมายถึง การวิจัยเพื่อหาแนวทางตามรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม จากการศึกษาที่ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด กก.ตชด. 23 ในกรอบบริหาร 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมและประสานงานด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยเน้นการหาแนวทางและรูปแบบเท่านั้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หมายถึง การรวบรวมข้อมูลของการดำเนินงานทั้งด้านการวางแผนการบริหารด้านการมีส่วนร่วมและประสานงานด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษาว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

กก.ตชด.23 หมายถึง กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ค่ายศรีสุกุลวงศ์ ตำบลศรีธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ภายใต้การบริหารจัดการ ฝ่ายกองการศึกษาของโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดภายใต้พระราชูปถัมภ์ กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลนักเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน ตชด.บ้านหาดทรายเพ ตำบล หนองเทา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48120

ครูใหญ่ หมายถึง ตำแหน่งที่ใช้สำหรับผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนในสังกัด ตชด. เทียบเท่าตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ค่ายศรีสุกุลวงศ์ ตำบลศรีธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ภายใต้การบริหารจัดการ ฝ่ายกองการศึกษาของโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดภายใต้พระราชูปถัมภ์ กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลนักเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน

การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานของฝ่ายบริหารจัดการด้านการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ค่ายศรีสุกุลวงศ์ ให้มีมาตรฐานมีคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ โดยยึดตามหลักพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ

การบริหารงานโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหาร(กก.ตชด.23) คณะครู (ตชด.) และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ร่วมมือกันดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาครอบคลุมขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานด้านงบประมาณ การบริหารงานด้านบุคลากรและการบริหารงานด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สื่อวัตกรรมการศึกษา หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการศึกษา อันได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลฐานข้อมูล การพัฒนาระบบสารสนเทศช่วยการเรียนการสอน การวางแผนและการบริหารการศึกษา การวางแผนหลักสูตร การแนะแนวและบริการ การทดสอบวัดผล การพัฒนาบุคลากรและสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ ด้วยการวางแผนโครงการและดำเนินงานโดยมนุษย์เพื่อประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์เอง

การจัดการแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อมั่นได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกในการใช้แหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม ให้ดำเนินไปในแนวทาง ที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโดยใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นประโยชน์หรือเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งบุคลากรสถานที่และกิจกรรมที่ทางของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม จัดขึ้น

แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง "แหล่ง" หรือ "ที่รวม" ซึ่งอาจเป็นสภาพ สถานที่หรือศูนย์รวมที่ประกอบด้วย ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และกิจกรรมที่มีกระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนการสอนที่มีรูปแบบแตกต่างจากกระบวนการเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้สอนหรือศูนย์กลาง การเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่มีกำหนดเวลาเรียนยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน การประเมินและการวัดผลการเรียนมีลักษณะเฉพาะที่สร้างขึ้นให้เหมาะสมกับ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนมี 2 ประเภทคือแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และนอกโรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นและจัดไว้ให้สำหรับของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ปรากฏการณ์ธรรมชาติสิ่งมีชีวิต ฯลฯ แหล่งการเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดกลุ่มสาระ ห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องมัลติมีเดียเว็บไซต์ ห้องอินเทอร์เน็ต ห้องเรียนสีเขียว ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องเกียรติยศ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสมุนไพร สวนวรรณคดี สุขภาพ สวนหิน สวนหย่อม สวนผีเสื้อ บ่อเลี้ยงปลา เรือนเพาะชำ ต้นไม้พุดได้ ฯลฯ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม

แหล่งการเรียนรู้นอกโรงเรียน หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น สภาพแวดล้อม ป่า ภูเขา แหล่งน้ำ ทะเล สัตว์ ฯลฯ แหล่งการเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ชุมชนวิถีชีวิต อาชีพ ภูมิปัญญา ประเพณีวัฒนธรรม สถาบัน โบราณสถาน สถานที่สำคัญแหล่งประกอบการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม

อริยสัจสี่ หมายถึง หลักธรรมทางพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นสู่การเข้าใจเหตุและผลในการเข้าถึงจุดหมายสูงสุดในทางพุทธศาสนา คือ นิพพาน ในการวิจัยทฤษฎีอริยสัจสี่ในครั้งนี้ เป็นการนำหลักธรรม มาใช้ตามทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้รากฐานทางปรัชญา

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ หมายถึง คอนสตรัคติวิสต์ CONSTRUCTIVISM เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้และการเรียนรู้โดยมีรากฐานมาจากปรัชญา จิตวิทยาและมนุษยวิทยา ซึ่งเชื่อว่า ความรู้เป็นสิ่งที่บุคคลสร้างขึ้นและบุคคลจะเรียนรู้ได้ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์เดิม และโครงสร้างทางปัญญาเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

HBPPS-Model หมายถึง Had-Sai-Phae Border Patrol Police School Model หรือรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยการวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix-Research) โดยใช้รูปแบบ R&D (Research and Development) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) การสังเกต การสัมภาษณ์ การโฟกัสกรุป และการใช้เวทีชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก การสนทนากลุ่มในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ คณะผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ชนิดเต็มเต็ม ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยภาพรวมของการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (Methodology) ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิธีการวิจัยโดยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้านขอบเขตการวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาในครั้งนี้ ครูใหญ่โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน เจ้าอาวาสและคณะกรรมการ ประชาชนชาวบ้านประชาชน และตัวแทนสถานประกอบการ นักเรียน และผู้ปกครอง ทั้งหมดจำนวน 20 คน การเลือกกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชน แหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอน โดยบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ที่วางแผนเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยคุ้นเคยเป็นอย่างดี และยังไม่เคยมีใครทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่ดังกล่าว อีกทั้งจากการสำรวจสัมภาษณ์ผู้บริหาร รองผู้บริหาร เจ้าอาวาส และชุมชน มีความยินดีที่จะร่วมศึกษาในครั้งนี้ บุคลากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 20 คน ดังต่อไปนี้

1. ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
2. ตัวแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน
3. เจ้าอาวาสวัดศรีชมชื่น
4. ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา
5. ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ ครูใหญ่
6. ตัวแทนคณะกรรมการบริหารโรงเรียน
7. ตัวแทนนักเรียนโรงเรียน
8. ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน
- และ 9. ตัวแทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยเรื่อง “รูปแบบบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการศึกษาศาสตร์พระราชา โดยใช้วิธีวิจัยและทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างสื่อวัตกรรมการคิดเชิงสร้างสรรค์ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” เป็นการนำเอาหลักธรรมะวิธีวิจัย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา ประกอบไปด้วย 1) ทุกข์วิธีวิจัย ทำให้เข้าใจว่าปัญหาหรือทุกข์หรือผลที่เกิดขึ้นนี้คืออะไร 2) สมุทัยวิธีวิจัย มองหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาแล้วกำหนดหาทางออก 3) นิโรธวิธีวิจัย แก้ปัญหาและสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม 4) มรรควิธีวิจัย เดินตามเส้นทางของการทำความดี และคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวัตกรรมการทำให้เด็กได้มีพัฒนาการเรียนรู้ได้ดี ภายใต้แนวคิดเรียนให้สนุก เล่นให้มีความรู้ และเมื่อนักเรียนได้เข้าใจและรู้จักวิธีการและสอดแทรกเทคนิคโดยใช้สื่อธรรมชาติในการสอนรู้จักนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นสื่อในการสอน โดยครูและผู้บริหารต้องร่วมกันบูรณาการกับชุมชน มุ่งเน้นให้เกิดความรักภาคภูมิใจในวิถีภูมิปัญญาในถิ่นนั้นๆ โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางการศึกษาศาสตร์พระราชา ยุทธศาสตร์ชาติ ที่มีความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เริ่มตั้งแต่กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกาย และใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ควบคู่กับ การพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี มีสุขภาพที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความรู้ และความสามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่รวดเร็ว บนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็งทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชน และภาคเอกชนที่ร่วมกันพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ การเลือกพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพื้นที่ที่ผู้วิจัยเลือกกำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น รร.ตชด.บ้านหาดทรายเพ สังกัด กก.ตชด. 23 เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลทุรกันดาร แต่ได้รับพระมหากรุณาในการเสด็จไปตรวจเยี่ยมทุกๆ ปี หนึ่งส่วนงานในกำกับกิจการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กก.ตชด.23 การเสด็จเยี่ยมโรงเรียนแห่งนี้ ในปี พ.ศ.2557 ทรงมีพระดำรัสเน้นย้ำให้ศิษย์เก่าและครูผู้บริหารทุกคนช่วยกันดูแลโรงเรียนและทรงตรัสถึงการบูรณาการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทุกภาคส่วน โดยเฉพาะให้มีการทำวิจัยในการพัฒนาต่อไป จึงเป็นส่วนสำคัญในการทำให้ผู้วิจัยและคณะต้องการน้อมนำพระกระแสดำรัสในการพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

ดังนั้น คณะผู้วิจัยได้ประชุมและวางแผนการวิจัยในกระบวนการด้านเอกสารทุกอย่างโดยอาศัยมหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่คณะผู้วิจัยสังกัดอยู่ในการดำเนินการ และนอกจากนั้นยังได้รับความอนุเคราะห์จากกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ในการอนุเคราะห์ให้ใช้ โรงเรียนในสังกัดได้เป็นพื้นที่ในการวิจัย และนอกจากนั้น ด้านความร่วมมือทางวิชาการได้รับความอนุเคราะห์วิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดีและภูมิปัญญา

ท้องถิ่น จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร ได้วางขอบเขตด้านสถานที่วิจัยตามวัตถุประสงค์ ที่มีความสำคัญในการกำหนดเป็นขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม สังกัด กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ค่ายศรีสุทลุงค์ อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร 2. วัดศรีชมชื่น ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม 3. บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

หน่วยงานที่ได้ประโยชน์จากงานวิจัยชุดนี้ได้แก่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนในเขตภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยการนำหลักธรรมมาบูรณาการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนต้นแบบตามแนวศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ มั่นคง ยั่งยืน สืบไป

1. ได้รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชและหลักอริยสัจสี่ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งเสริมความคิดเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม และโรงเรียนในสังกัด กก.ตชต. 23

2. ได้โรงเรียนต้นแบบที่ใช้การจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชและหลักอริยสัจสี่และ เป็นฐานเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งเสริมความคิดเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม และโรงเรียนในสังกัด กก.ตชต. 23

3. ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางศาสตร์พระราชโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดนครพนม และโรงเรียนในสังกัด กก.ตชต. 23

4. ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการบูรณาการงานด้านการศึกษาและวิจัย ของหน่วยงาน กระทรวงอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กับ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพ

5. ได้ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรบริหารการศึกษและหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของมหาลัษณ์มหาภูมิภาควิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ TQF และสามารถเป็นมหาวิทยาลัยที่เข้าถึงชุมชนที่อยู่ห่างไกลตามชายแดน เป็นต้น

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง“ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยตามลำดับดังนี้

- 2.1 แนวคิดการกระจายอำนาจทางการศึกษา
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวทางอริยสัจสี่และคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism)
- 2.5 หลักการและความจำเป็นในการใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน
- 2.6 ความหมายและประเภทของสื่อนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้
- 2.7 ความสำคัญและประโยชน์ของการใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน
- 2.8 บริบททั่วไปและกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น
- 2.9 การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (SWOT Analysis และ Focus Group Discussion)
- 2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.11 สรุปกรอบแนวความคิด

2.1 แนวคิดการกระจายอำนาจทางการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบหลายประการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ การจัดการศึกษาจึงเป็นความจำเป็นที่ทุกประเทศต้องดำเนินการ เพื่อยกระดับคุณภาพประชากรและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระหว่างประเทศ

ปรัชญา เวสารัชช (2548, หน้า 3) กล่าวว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาคุณภาพ มนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ โดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุขเจริญก้าวหน้าทันโลกแข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมี ประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในสถานศึกษา นอกสถานศึกษาตาม อัยยาศัยย่อมขึ้นกับความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีการ ดำเนินการ มีทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและ เชื่อถือได้ด้วย ทั้งนี้ ผลผลิตของการจัดการศึกษาได้แก่ ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์หรือผลสะท้อนสุดท้ายคือ การมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์

2.1.2 ความหมายของการบริหารการศึกษา

ประภาพรณ รักเลี้ยง (2553, หน้า 24) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา (Educational Administration) หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการวางแผน กิจการ การนำ และการควบคุมการใช้ทรัพยากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลและสังคมมีความเจริญงอกงาม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสวนทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต

2.1.3 ความหมายและรูปแบบของการกระจายอำนาจทางการศึกษา

สรรรถ วรรณทร์ และทิพย์วัลย์ คำคง (2550, หน้า 25) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึง หน่วยงานบริหารในส่วนกลางยอมให้หน่วยงานระดับล่าง หรือระดับผู้ปฏิบัติมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ การตัดสินใจทางการบริหารและการจัดการศึกษาด้วยตนเอง โดยอยู่ในความรับผิดชอบและการกำกับจากส่วนกลาง

รูปแบบของการกระจายอำนาจทางการศึกษา

การกระจายอำนาจตามแนวคิดของรอร์ดินีลลี (Rordinelli) แบ่งการกระจายอำนาจออกเป็น 4 รูปแบบ คือ การแบ่งอำนาจ การมอบอำนาจ การโอนอำนาจ และการให้ภาคเอกชนหรือองค์กรเอกชนดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การแบ่งอำนาจ หมายถึง หน่วยงานส่วนกลางกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงานในท้องถิ่นตามสายงานการบังคับบัญชา หรือเป็นการแบ่งอำนาจของหน่วยงานระดับบนให้แก่หน่วยงานระดับล่างตามสายการบริหารขององค์กรนั้นๆ การกระจายอำนาจลักษณะนี้จัดว่าเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจที่อ่อนที่สุด เพราะเป็นเพียงการย้ายความรับผิดชอบการจัดการจากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค หรือระดับอื่นที่ต่ำกว่า โดยที่ส่วนกลางยังคงมีอำนาจควบคุมทุกอย่างไว้

2) การมอบอำนาจ หมายถึง หน่วยงานในระดับภูมิภาคหรือระดับท้องถิ่นหรือหน่วยงานเฉพาะกิจ ได้รับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบจากส่วนกลางเพื่อดำเนินโครงการพิเศษ โดยมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่ความรับผิดชอบสูงสุดยังอยู่ที่ส่วนกลาง เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การลงนามทำสัญญา เป็นต้น การกระจายอำนาจโดยการมอบอำนาจเป็นวิธีการกระจายอำนาจที่กว้างขวาง โดยส่วนกลางมอบหมายให้ส่วนราชการระดับต่ำกว่า “ขออิม” อำนาจไปใช้ หรือบางครั้งก็มอบให้หน่วยงานกึ่งอิสระ ซึ่งอำนาจที่ได้มาสามารถถูกเรียกคืนได้

3) การโอนอำนาจ หมายถึง ส่วนกลางกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะอยู่เหนือการควบคุมของส่วนกลางโดยมีกฎหมายรองรับ มีอิสระในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ส่วนกลางทำหน้าที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและควบคุมกำกับทางอ้อม การกระจายอำนาจโดยการโอนอำนาจเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจที่ไปไกลที่สุด และเป็นการกระจายอำนาจไปอย่างถาวร ไม่สามารถเรียกคืนได้

4) การให้ภาคเอกชนหรือองค์กรเอกชนดำเนินการ หมายถึง รัฐกระจายความรับผิดชอบกิจกรรมสาธารณะให้ภาคเอกชนหรือองค์กรเอกชนรับไปดำเนินการเช่น สหกรณ์ สมาคมวิชาชีพ สหภาพแรงงาน และหอการค้า เป็นต้น

ถึงแม้ว่าการกระจายอำนาจจะเป็นไปในรูปแบบใดก็ตาม รัฐก็ยังคงรับผิดชอบและกำกับให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรทั้งหลายมุ่งไปสู่ทิศทางเดียวกันในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

2.1.4 ความสำคัญของการกระจายอำนาจทางการศึกษา

สรรรค์ วรอินทร์ และทิพย์วัลย์ คำคง (2550, หน้า 27) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ตามกระแสโลกาภิวัตน์ ได้ก่อให้เกิดการเรียกร้องคุณภาพการจัดการศึกษาจนทำให้เกิดการปฏิรูปทางการศึกษาขึ้น เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาและชุมชนเกิดการเรียนรู้ได้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จุดเน้นสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต้องระดมสรรพกำลังทุกส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้การศึกษาสามารถสนองต่อความต้องการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบกับกระแสประชาธิปไตยที่เข้มแข็งขึ้น สังคมได้เรียกร้องการมีส่วนร่วมในการปกครองมากขึ้นจนทำให้เกิดกระแสการกระจายอำนาจการปกครองตนเองของท้องถิ่น

ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้กระจายอำนาจในการปกครองแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้มีหลักการการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา ให้ระบบการจัดการศึกษาสอดคล้องกับระบบบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและประชาชน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยเสนอการจัดโครงสร้างหน้าที่ขององค์กร การแบ่งส่วนงานตามที่ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 5 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของประเทศ

2.1.5 หลักการของการกระจายอำนาจทางการศึกษา

สรรรค์ วรอินทร์ และทิพย์วัลย์ คำคง (2550, หน้า 29) กล่าวถึง หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

1. การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

ความเป็นเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ หมายถึง ความเป็นเอกภาพในการกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษา มีมาตรฐานและทิศทางในการจัดการศึกษาเหมือนกัน แต่เปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นเลือกวิธีดำเนินการที่หลากหลายได้ด้วยตนเอง ส่วนกลางจะเพียงแต่กำหนดนโยบาย ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบมาตรฐาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเท่านั้น

การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นดำเนินการได้หลากหลายด้วยตนเอง เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่มุ่งให้มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งยังกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และมีอำนาจ

หน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจขึ้นเพื่อที่จะพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง สำหรับการจัดการศึกษานั้น ถึงแม้ว่าจะให้มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐยังต้องทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย กล่าวคือ กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาของท้องถิ่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

2. การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาได้กำหนดให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป (มาตรา 39) นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นโดยมีเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ประสานและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

3. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

การกระจายอำนาจทางการศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อที่จะระดมทรัพยากรจากทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามหลักการทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา(All for Education) และเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ชุมชนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง

การกำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษาและการกระจายอำนาจให้กับสถานศึกษา กำหนดให้มีคณะกรรมการการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากชุมชนและองค์กรต่างๆในท้องถิ่น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน ตลอดจนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ ในพื้นที่สามารถเข้ามาเป็นกรรมการร่วมให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ประชาชน องค์กรและสถาบันสังคมกับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

4. การประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถตรวจสอบได้

การกระจายอำนาจทางการศึกษาโดยยึดหลักการประหยัด คุ่มค่า คำนึงถึงการดำเนินการที่ลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการให้ได้ผลประโยชน์คุ่มค่า ลดปัญหาความซ้ำซ้อนและความสูญเปล่าในการจัดการโดยจัดโครงสร้างสายการบริหารที่สั้นลง มีเพียงการบริหารระดับส่วนกลางและการ

บริหารระดับองค์กรปฏิบัติในท้องถิ่นเท่านั้น นอกจากนี้การกระจายอำนาจยังเปิดโอกาสให้มีอิสระในการใช้ทรัพยากรบนหลักการของความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดและสามารถตรวจสอบได้

ในการกระจายอำนาจทางการศึกษา ได้ปรับลดหน่วยงานให้มีขนาดเล็ก กะทัดรัด เพื่อบริหารงานด้วยความมีประสิทธิภาพ ให้บังเกิดประสิทธิผลและปรับเปลี่ยนภารกิจจนทำให้ลดจำนวนเจ้าหน้าที่ในการบริหารงานลงได้จำนวนมาก

5. ความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกัน

การกระจายอำนาจทางการศึกษาโดยยึดหลักการความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ในการกระจายอำนาจทางการศึกษาโดยการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาที่มีพื้นที่พอเหมาะ และคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านปริมาณงานที่ใกล้เคียงกัน และสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้เกิดความเป็นธรรมและเท่าเทียมกันในการจัดการศึกษา

2.1.6 การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา

สรรรค์ วรอินทร์ และทิพย์วัลย์ คำคง (2550, หน้า 32) ในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ได้กำหนดรูปแบบของโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับราชการในส่วนกลางและระดับองค์กรปฏิบัติในท้องถิ่น

การบริหารและการจัดการศึกษาระดับราชการในส่วนกลาง การบริหารและการจัดการศึกษาระดับราชการในส่วนกลาง ได้ปรับบทบาทจากเดิมที่เคยมีหน้าที่ทั้งในด้านอำนวยการบริหารและกำกับปฏิบัติ มาทำหน้าที่ด้านการอำนวยการเพียงอย่างเดียว เป็นการบริหารและการจัดการศึกษาระดับนโยบาย มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เฉพาะในส่วนที่เป็นนโยบายและแผน มาตรฐาน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ การประเมินผล และการดำเนินงานที่ต้องปฏิบัติในระดับชาติ

ตัวอย่างองค์กรราชการส่วนกลางที่สำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้เสนอไว้ คือ สภาและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการการศาสนา และวัฒนธรรมและสำนักงานปลัดกระทรวง

การบริหารและการจัดการศึกษาระดับองค์กรปฏิบัติในท้องถิ่น องค์กรปฏิบัติในท้องถิ่น กำหนดขึ้นตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะบุคคลที่มาจากประชาชน ชุมชน และท้องถิ่นในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาของชุมชนท้องถิ่นให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

การบริหารและการจัดการศึกษาระดับองค์กรปฏิบัติในท้องถิ่น เป็นการบริหารและการดำเนินงานระดับปฏิบัติการในท้องถิ่น ที่กำหนดให้การปฏิบัติเสร็จสิ้นที่สถานศึกษาให้มากที่สุด โดยยึดหลักความมีอิสระและคล่องตัวเป็นสำคัญ แต่ถ้าหากไม่สามารถเสร็จสิ้นที่สถานศึกษาได้ ให้สิ้นสุดที่เขตพื้นที่การศึกษา โดยต้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปฏิบัติในท้องถิ่น แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

1. เขตพื้นที่การศึกษา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ตราขึ้นเพื่อมุ่งที่จะปฏิรูประบบการบริหารจัดการการศึกษาของไทย ยึดหลักความมีเอกภาพในด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ประชาชนมีส่วนร่วม จึงกำหนดให้มีการบริหารจัดการศึกษาในลักษณะของ "เขตพื้นที่การศึกษา" รวมทั้งกำหนดให้การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญายึดเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหลัก (มาตรา 37) กฎหมายได้กำหนดให้เขตพื้นที่ศึกษามีภารกิจหลักดังนี้

1.1 กำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

1.2 พิจารณาการตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา

1.3 ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา

1.4 ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

1.6 กำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา

2. สถานศึกษา เป็นหน่วยงานปฏิบัติการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ต้องการให้สามารถบริหารงานต่างๆ ได้อย่างคล่องตัว และเสร็จสิ้นในองค์กรของตนเองได้มากที่สุด การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษามีลักษณะเป็นการบริหารที่ให้สถานศึกษา/โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายของการบริหารมีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า การบริหาร (Administration) ไว้มากมายและแตกต่างกันไปตามแนวทางที่นักบริหารแต่ละคนได้ศึกษาไว้ เช่น

วิโรจน์ สารรัตน์ (2548, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ เช่น การวางแผนการจตุตงค์การ การนำและการควบคุม ในกรณีหน้าที่ทางการบริหาร นักทฤษฎีอาจจำแนกแตกต่างกัน เช่น Fayol จำแนกเป็น 5 หน้าที่ คือ การวางแผนการจตุตงค์การ การสั่งการการประสานงานและการควบคุมส่วน Gulick จำแนกเป็น 7 หน้าที่ คือ การวางแผน การจตุตงค์การการจตุตงค์การ การสั่งการ การประสานงาน การรายงานและการงบประมาณ เป็นต้น

จันทร์ธานี สงวนนาม (2549, หน้า 26) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ แนวทางการดำเนินงานอย่างมีระบบของผู้บริหาร อันเกี่ยวข้องกับกิจการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องระหว่างกัน เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายที่ต้องการการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็น

การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม เป็นการดำเนินงาน ที่มีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 12) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของสังคม อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาาร่วมกันเพื่อกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2546, หน้า 1) ที่กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

2.2.1 ความเป็นมาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ความหมายการบริหารสถานศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2549, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาสมาชิกในสังคมในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและวัฒนธรรม เพื่อให้มีค่านิยมที่ตรงกันกับ ความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและ อาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้พัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ ตนดำเนินชีวิตอยู่ บันลือ พงกษะวัน (2548, หน้า 5) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การ ดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนให้เป็นไปตามจุดหมายการศึกษาหรือจุดหมายของหลักสูตร คือ ให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรมและเป็นพลเมืองที่ดี สามารถใช้ประโยชน์ของวิชาที่เรียน มีความสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

วิชัย ต้นศิริ (2549, หน้า 294) กล่าวว่า ในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารควรมีหลัก และกระบวนการบริหาร การบริหารการศึกษาหลักการแนวคิดในการบริหาร ภาพรวมของการบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการบริหารสถานศึกษามีความเหมาะสม ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงประเด็นดังกล่าว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมุมมองในการบริหารสถานศึกษายังขึ้นต่อไปคำว่า “การบริหาร” ใช้ในความหมายกว้างๆ เช่น การบริหารราชการ อีกคำหนึ่ง คือ “การจัดการ” ใช้แทนกันได้กับคำว่า การบริหาร

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2552, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง ความที่พยายามจะสั่ง แนะและผสมผสานความพยายามของมนุษย์ ซึ่งมีจุดรวม อยู่ที่จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายบางอย่าง การบริหารเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร ใน องค์การ ซึ่งมีหน้าที่สั่งให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินงานด้วยกระบวนการที่หลายคน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทุกด้านจนบรรลุตามจุดหมาย ของหลักสูตรและสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคมให้ดำรงชีวิตในสังคม เป็นไปด้วย ความสงบสุข กล่าวได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงาน โดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างมีระบบระเบียบ ตามกระบวนการการทำงาน เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา ทั้งในด้านบุคลากร ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

2. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดการศึกษาที่ดีจะทำให้การพัฒนาบุคคลให้มีศักยภาพตามต้องการได้ การบริหารการศึกษาไทยแต่เดิมใช้รูปแบบการรวมอำนาจการบริหารและการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางและมีอำนาจการบริหารการตัดสินใจเพียงบางส่วนไปให้หน่วยราชการที่รับผิดชอบ ในการบริหารการศึกษาส่วนภูมิภาคและสถานศึกษาแต่แนวปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้มีข้อกำหนดให้กระจายอำนาจการบริหารและการตัดสินใจไปให้หน่วยงานระดับปฏิบัติงาน อันได้แก่ โรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาให้มากที่สุด โดยการบริหารส่วนกลางจะทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ กำหนดและประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาเป็นประการสำคัญ ได้แก่

- 2.1. การบริหารงานวิชาการ
- 2.2. การบริหารงบประมาณและการเงิน
- 2.3. การบริหารบุคคล
- 2.4. การบริหารงานทั่วไป

ทั้ง 4 งานจะมีการกระจายอำนาจไปให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 รับผิดชอบและดำเนินการเองของสำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสมัญญาศึกษา กลุ่มที่ 5 เชียงใหม่ ลำพูนและแม่ฮ่องสอน

กล่าวโดยสรุป การบริหารทั่วไป เป็นการดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับงานวิชาการ งบประมาณและงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่ายภารกิจงานที่สำคัญการดำเนินงานธุรการมีการวิเคราะห์สภาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบกฎหมายแนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องมีการวางแผน ออกแบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมีการจัดบุคลากรรับผิดชอบงานธุรการและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานธุรการตามที่ระบบกำหนดไว้มีการติดตามประเมินผลและปรับปรุงงานธุรการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ งานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีการดำเนินงานด้านธุรการในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดทำสำมะโนผู้เรียน มีการประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูลจำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา

2.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

1. **ทฤษฎีการบริหารทัศนะดั้งเดิม (Classical Viewpoint)** การพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารของ Herry Towne ทำให้มีผู้ให้ความสนใจเริ่มมีการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะทฤษฎีทางการบริหารกันอย่างจริงจังมากขึ้น เช่น ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ ทฤษฎีจัดการเชิงบริหารและทฤษฎีการบริหารแบบราชการ เป็นต้น แต่เนื่องจากทฤษฎีเหล่านี้เกิดขึ้นในระยะเริ่มแรกจึงนิยมเรียกกันว่า “ทัศนะดั้งเดิม” (Classical Viewpoint)

2. **ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)** เกิดขึ้นในช่วงที่โรงงานอุตสาหกรรมเริ่มมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น วิธีการจัดการแบบเดิมๆ ไม่สามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้ โดยเฉพาะปัญหาการทำงานไม่เต็มศักยภาพของ

คนงานมีนักทฤษฎีที่สำคัญ คือ Frederick W. Taylor , Frank and Lillian และ Henry Gantt Frederick W. Taylor (1976 pp.145 – 148 อ้างในละออง วัจนะสาธิตากุล, 2552, หน้า 90-91)ถือกันว่าเป็นบิดาแห่งการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ บางตำราเรียก การบริหารแบบมีหลักเกณฑ์ เขาเชื่อว่าปัญหาคนงานทำงานไม่เต็มศักยภาพนั้น สามารถแก้ไขได้ด้วยการออกแบบงานและการจัดสิ่งจูงใจเสียใหม่กรณีการออกแบบงานนั้นเขาเสนอหลักการ 4 ประการ คือ

2.1 ให้ใช้วิธีการเชิงคณิตศาสตร์กำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุด เพื่อทดแทนวิธีการที่คนงานทำกันมาแบบลองผิดลองถูก

2.2 ให้มีการวางแผนเพื่อทดแทนการปล่อยให้คนงานเลือกวิธีการของเขาเอง

2.3 ให้คัดเลือกคนงานที่มีความสามารถ แล้วให้การฝึกอบรมและพัฒนาให้มีการทำงานร่วมกัน

2.4 ใช้หลักการแบ่งงานกันทำระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคนงานเพื่อให้แต่ละฝ่ายทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมที่สุด

หัวใจสำคัญของหลักการดังกล่าวคือ การกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดจากวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเรียกกันในปัจจุบันว่า “ time and motion study” ด้วยการวิเคราะห์สายพานการทำงาน แยกแยะงานออกเป็นส่วนๆ ตัดส่วนที่ไม่จำเป็นออก แล้วกำหนดวิธีการทำงานที่จะช่วยลดเวลา ค่าใช้จ่ายและแรงงานในการผลิตลง แต่ให้ได้ผลผลิตตามที่มาตรฐานกำหนดกรณี การจัดระบบสิ่งจูงใจ Taylor เชื่อว่า เงินเป็นปัจจัยจูงใจที่สำคัญ คนงานที่ทำงานเกินมาตรฐานที่กำหนดจะได้รับค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มจากค่าจ้างปกติ ตามจำนวนผลงานที่ทำได้เพิ่มขึ้นนั้น สำหรับหลักการของ Taylorมีผู้นำไปใช้กันมาก แต่มีข้อวิจารณ์กันว่า Taylor ให้ความสำคัญกับสิ่งจูงใจที่เป็นตัวเงินเพื่อตอบสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจและด้านกายภาพมากกว่าทางด้านสังคมและไม่คำนึงถึงความเครียด อันเกิดจากความต้องการด้านสังคมไม่ได้รับการตอบสนอง นอกจากนั้นการแบ่งงานทำก็ไม่ได้หมายความว่า จะทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ คนงานมีขวัญกำลังใจดีและองค์การมีสิ่งจูงใจด้านเศรษฐกิจหรือทางกายภาพ ดีเรก วรรณเศียร (2545, หน้า 67) ได้ศึกษาผลงานของ Barnard และ Max ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

3. การบริหารเชิงสถานการณ์ นักบริหารที่เป็นผู้เสนอแนวความคิดทางการบริหารนี้คือ Fred E. Fiedler (1976, pp 98 อ้างใน ละออง วัจนะสาธิตากุล, 2552, หน้า 112) การเลือกทางออก ที่จะไปสู่การแก้ปัญหาทางการบริหารถือว่าไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด There is no one best way สถานการณ์ต่างหากที่จะเป็นตัวกำหนดว่าควรจะใช้การบริการบริหารแบบใด หลักการของการบริหารโดยสถานการณ์ มีดังนี้

3.1 ถือว่าการบริหารจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์

3.2 ผู้บริหารจะต้องพยายามวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุด

3.3 เป็นการผสมผสานแนวคิดระหว่างระบบปิดและระบบเปิดและยอมรับหลักการของทฤษฎีระหว่างทุกส่วนของระบบจะต้อง สัมพันธ์ และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน

3.4 เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ และรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม

3.5 คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความต้องการของบุคคลในหน่วยงานเป็นหลักมากกว่าที่จะแสวงหาวิธีการอันดีเลิศมาใช้ในการทำงานโดยใช้ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาในการพิจารณาด้วย

3.6 เน้นให้ผู้บริหารรู้จักใช้การพิจารณาความแตกต่างที่มีอยู่ในหน่วยงาน เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างระเบียบกฎเกณฑ์ วิธีการ กระบวนการ และการควบคุมงาน เป็นต้น ความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรความแตกต่างระหว่างเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กร เป็นต้น

4. ทฤษฎีระบบ (System theory) ระบบในเชิงบริหารหมายถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน และมีส่วนกระทบต่อปัจจัยระหว่างกันในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร องค์ประกอบพื้นฐานของทฤษฎีระบบ ได้แก่

4.1 ปัจจัยการนำเข้า Input

4.2 กระบวนการ Process

4.3 ผลผลิต Output

4.4 ผลกระทบ Impact

วิธีการระบบเป็นวิธีการที่ใช้หลักตรรกศาสตร์วิทยาศาสตร์อย่างมีเหตุผลและมีความสัมพันธ์กันไปตามขั้นตอน ช่วยให้กระบวนการทั้งหลายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสามารถช่วยให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ไปด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์อย่างถูกต้องและไม่ลำเอียง

5. ทฤษฎีบริหารของ Mc Greger

1. ทฤษฎี X (The Traditional View of Direction and Control) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐานที่ว่า

1.1 คนไม่ชอบทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ

1.2 คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้การสั่ง

1.3 คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์กร

1.4 มักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

1.5 คนมักโง่ และหลอกง่าย

2. ทฤษฎี Y (The integration of individual and organization goal) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐานที่ว่า

2.1 คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ชยัน

2.2 คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้

2.3 คนมีความคิดริเริ่มในการทำงาน

2.4 คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงานและพัฒนาตนเองอยู่เสมอผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวดวิธีการบริหารตามแนวคิดนี้ จะเชื่อว่าเป็นการรวบรวมบุคคลและเป้าหมายโครงการเข้าด้วยกัน การจูงใจจึงต้องใจวิธีการจูงใจในระดับสูง

3. ทฤษฎี Z (Z Theory)

William G. Ouchi ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัย UCLA (University of California, Los Angeles) ทฤษฎีนี้รวมเอาหลักการของทฤษฎี X , Y เข้าด้วยกัน แนวความคิดก็คือองค์กรต้องมีหลักเกณฑ์ที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระ และมีความต้องการหน้าที่ของผู้บริหารจึงต้องปรับเป้าหมายขององค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์กร ทฤษฎี มีองค์ประกอบ ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

- 3.1 การทำให้ปรัชญาที่กำหนดไว้บรรลุ
- 3.2 การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.3 การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3.4 การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
4. ทฤษฎีนี้ใช้หลักการ 3 ประการ คือ
 - 4.1 คนในองค์กรต้องซื่อสัตย์ต่อกัน
 - 4.2 คนในองค์กรต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
 - 4.3 คนในองค์กรต้องมีความใกล้ชิดเป็นกันเอง
5. หลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ
 - 5.1 การบริหารที่มีผู้บริหารเพียงคนเดียวในองค์กร
 - 5.2 มีการกำหนดมาตรฐานทำงานที่ชัดเจน
 - 5.3 มีเอกภาพในการบังคับบัญชา
 - 5.4 มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่ผู้ร่วมงาน
 - 5.5 มีการแบ่งฝ่ายงานบุคลากรผู้รับผิดชอบให้แก่ผู้ร่วมงานให้เฉพาะเจาะจงขึ้น
 - 5.6 มีการกำหนดมาตรฐานการทำงานที่ชัดเจน
 - 5.7 มีการมอบหมายการควบคุมดูแลที่เหมาะสม
 - 5.8 เปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในองค์กรได้
 - 5.9 สามารถทำให้คนในองค์กรเกิดความรู้สึกรับผิดชอบและปลอดภัย
 - 5.10 มีการยอมรับนโยบายส่วนบุคคลที่มีความสามารถ
 - 5.11 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งส่วนบุคคลและองค์กร

6. ทฤษฎีบริหารแบบราชการ การบริหารแบบราชการเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่เน้นถึงความจำเป็นของการจัดองค์การอย่างเป็นเหตุเป็นผล ไม่ปล่อยให้เป็นไปตามอำเภอใจของผู้บริหารสถานศึกษาหรือเจ้าของกิจการ ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานจากผลงานของ Max Weber นักสังคมวิทยา ชาวเยอรมัน ซึ่งมีชีวิตอยู่ช่วง ค.ศ. 1864-1920 เขาได้เสนอแนวคิด “ระบบราชการเชิงอุดมคติ” (Ideal Bureaucracy) ขึ้นโดยเขาเองก็ตระหนักและเข้าใจดีว่า หลักการบริหารดังกล่าว เป็นไปได้ยากในโลกแห่งความเป็นจริงและโดยแท้จริงแล้วการเสนอแนวคิดของเขาไม่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการบริหารแต่ใช้เพื่อการศึกษาองค์มากกว่า อย่างไรก็ตามเมื่อมีการแปลผลงานของเขาเป็นภาษาอังกฤษ ในปลายทศวรรษที่ 19 นักวิชาการหลายคนก็เห็นว่า แนวคิดของเขาสามารถจะนำไปใช้กับการบริหารองค์การได้ดีจากหลักการสำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. หลักการมีกฎระเบียบข้อบังคับเพื่อควบคุมการตัดสินใจ
2. หลักความไม่เป็นส่วนตัว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับเพื่อให้ปลอดภัยจากการกระทำตามอำเภอใจ
3. หลักการแข่งงานกันทำตามถนัดหรือความชำนาญเฉพาะทาง
4. หลักการมีโครงสร้างสายบังคับบัญชา
5. หลักการความเป็นอาชีพที่มั่นคง
6. หลักการมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจโดยมีกฎระเบียบข้อบังคับรองรับ

7. หลักความเป็นเหตุผล ในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อบรรลุเป้าหมาย

หลักการของ Weber มีข้อวิจารณ์กันว่า แม้จะทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพสูงแต่ในทางปฏิบัติอาจเกิดผลในทางลบด้วย เช่น การยึดกฎระเบียบข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด ไม่ยืดหยุ่น อาจทำให้งานล่าช้า การหวงอำนาจไม่กระจายอำนาจการตัดสินใจล่าช้า การก้าวไม่ทันกับเทคโนโลยี และค่านิยมที่เปลี่ยนไป นอกจากนี้การมีสายบังคับบัญชาอาจทำให้เกิดมีการแข่งขันชิงดีชิงเด่นเพื่อก้าวเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อเอาใจผู้บริหารสถานศึกษามากกว่ากลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการ การแบ่งงานกันทำตามความถนัดก็อาจก่อให้เกิดการสร้างอาณาจักรต่างฝ่ายต่างใหญ่ ทำให้ขาดการประสานงานที่ดีต่อกัน นอกจากนี้การมุ่งเน้นกฎระเบียบที่เคร่งครัด ทำให้ผู้ปฏิบัติไม่กล้าริเริ่มสร้างสรรค์ใดๆ แต่จะมีพฤติกรรมการทำงานขาดประสิทธิภาพแต่กลับทำให้งานมีลักษณะเฉพาะเจาะจงเกินไป คนงานขาดความพอใจ เบื่องาน คุณภาพการทำงานต่อการขาดงานและลาออกจากงาน

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 34) ได้ศึกษาทฤษฎีการจัดการเชิงบริหาร มีหลักการให้นักบริหารเป็นผู้ประสานกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กรเข้าด้วยกัน ปฏิบัติหน้าที่พื้นฐานด้านการวางแผน การจัดการและการควบคุม มีนักทฤษฎีที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถได้รับการฝึกอบรมเพื่อเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จได้ หากเข้าใจหน้าที่พื้นฐานและหลักการบริหารดีพอ ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารของเขา คือ

1. กำหนดหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับองค์กรที่จะทำให้บรรลุจุดหมาย
 2. จัดกลุ่มงานเพื่อช่วยผลผลิตและประสิทธิภาพการทำงาน แต่ช่วยลดค่าใช้จ่ายลง
- กรณีเกี่ยวกับหน้าที่ องค์กรควรมีการวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงานและการควบคุม กรณีเกี่ยวกับหลักการได้พัฒนา หลักการบริหารขึ้น 14 ประการ ที่เขาเชื่อว่าหากมีการอบรมดีพอก็จะทำให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีได้ สำหรับหลักการต่างๆ มีดังนี้
- 2.1 หลักการแบ่งงานกันทำ ตามความถนัดหรือการทำงาน
 - 2.2 หลักการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ในการบังคับบัญชา ควบคุมกับการรับผิดชอบ
 - 2.3 หลักการเกี่ยวกับมีระเบียบวินัย
 - 2.4 หลักความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา ผู้ปฏิบัติรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว
 - 2.5 หลักความเป็นเอกภาพในทิศทาง ทุกกิจกรรมต้องมุ่งบรรลุจุดหมายขององค์กร
 - 2.6 หลักผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นรองผลประโยชน์ขององค์กร
 - 2.7 หลักความยุติธรรมต่อทั้งนายและลูกจ้าง
 - 2.8 หลักการรวมศูนย์อำนาจผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจแต่ผู้ปฏิบัติควรมีอำนาจอย่างเพียงพอด้วย
 - 2.9 หลักการมีสายบังคับบัญชา จากบนลงล่าง มีเส้นทางการติดต่อสื่อสารด้วย โดยการออกมาแสดงเป็นแผนภาพ
 - 2.10 หลักความเป็นระเบียบแบบแผน วัสดุ อุปกรณ์และผู้ปฏิบัติควรอยู่ในที่ที่เหมาะสม สะดวกต่อการใช้งาน โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติ ควรรับผิดชอบงานหรืออยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม

2.11 หลักความเสมอภาค เป็นมิตรและมีความยุติธรรมต่อผู้ปฏิบัติ

2.12 หลักความมั่นคงในการทำงาน

2.13 หลักความริเริ่มสร้างสรรค์

2.14 หลักความสามัคคีหรือความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน หลักการของ Fayol หลายประการถูกนำไปใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่ก็มีข้อวิจารณ์บางประการ เช่น หลักการแบ่งงานกันทำตามความถนัดหรือตามความชำนาญเฉพาะทาง ในกรณีที่เป็นองค์การขนาดใหญ่อาจทำให้สายการบังคับบัญชาไม่ชัดเจน เป็นต้น มีข้อสังเกตว่า หลักการบริหารทั้ง 3 ทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นมีลักษณะทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน กรณีที่เหมือนกัน คือ ด้านโครงสร้าง ต่างเน้นเรื่องการแบ่งงานกันทำการมีสายบังคับบัญชาการ กำหนดหน้าที่ทางการบริหารและเน้นหลักการด้านผู้ปฏิบัติ ต่างมองผู้ปฏิบัติเป็นเสมือนเครื่องจักรกล เป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในการผลิตเน้นสิ่งจูงใจด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงในงาน คนต้องปรับตัวให้เข้ากับงานและสามารถจ้างหรือเลิกจ้างได้ตามต้องการ ด้านความเป็นผู้นำ ต่างให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาการมีผู้นำ การคัดเลือกโดยระบบคุณธรรม การคัดเลือกโดยหัวหน้างาน การเชื่อฟังของผู้บังคับบัญชาทั้งโดยตำแหน่งและโดยการเป็นผู้เชี่ยวชาญกว่า ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งบรรลุจุดหมายขององค์การมากกว่าจุดหมายของผู้ปฏิบัติและความเป็นเอกภาพของจุดหมาย

3. ด้านการตัดสินใจ ต่างเน้นความเป็นเหตุผล คำนึงถึงความมีประสิทธิภาพ (อัตราการลงทุนและผลกำไร) คำนึงถึงผลกำไรเชิงเศรษฐกิจสูงสุดสำหรับลักษณะที่แตกต่างกัน คือ ผลงานของ Taylor มุ่งการศึกษาการทำงานของคนงานและหาวิธีการที่ดีที่สุด เพื่อการปรับปรุงการผลิตด้วยวิธีการที่เรียกว่า time and motion studies ขณะที่ Fayol มุ่งการกำหนดหลักการบริหารไว้ก่อนแล้วนำไปปฏิบัติตามโดยเชื่อว่า การมีโครงการสร้างที่ชัดเจนจะทำให้การปฏิบัติงานครอบคลุมหน้าที่ที่สำคัญทั้งหมดได้ สำหรับ Weber ได้จัดทำเป็นพิมพ์เขียวของหลักการหรือสิ่งที่องค์การควรจะทำให้ โดยเน้นกฎระเบียบข้อบังคับและการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้การประเมินผล การปฏิบัติงานง่ายขึ้นและการให้รางวัลตอบแทนยุติธรรมขึ้น

สรุปว่า การจัดการเชิงบริหาร มีหลักการให้นักบริหาร เป็นผู้ประสานกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์การเข้าด้วยกัน ปฏิบัติหน้าที่พื้นฐานด้านการวางแผน การจัดการและการควบคุม มีนักทฤษฎีที่สำคัญเพื่อช่วยผลผลิตและประสิทธิภาพการทำงาน มีการวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการการประสานงานและการควบคุม อย่างเป็นระบบ

2.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่สนับสนุนการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนการนิเทศ การบริหารการศึกษาและปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษา (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2547, หน้า 23) ดังนั้น ภารกิจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจะบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทหน้าที่และหน้าที่ต่อองค์การในฐานะเป็นผู้บริหารต้องรู้ข่าวสารและเข้าใจองค์การเป็นอย่างดี เช่น ประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย

องค์ประกอบภายในนโยบาย โครงสร้าง สายการบังคับบัญชา กระบวนการทำงาน เทคโนโลยี ทรัพยากรที่มีอยู่กำลังคน พฤติกรรมการบริหาร ค่านิยม วัฒนธรรม ตลอดจนปัจจัยภายนอกองค์การ อันได้แก่ คู่แข่งขัน ผู้รับบริการ ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง ดังนั้น ผู้บริหารจึงมีบทบาท และหน้าที่ต่อองค์การดังนี้

1. ชี้นำและจูงใจให้ผู้ร่วมงานในองค์การ ร่วมกำหนดทิศทางและมีความชัดเจนในกรอบของวัตถุประสงค์
2. รักษาผลประโยชน์และความอยู่รอดขององค์การด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพภายในให้เข้มแข็ง ปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในองค์การและกระบวนการบริหารอย่างเหมาะสม
3. สร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อการทำงาน การคิดริเริ่มและความกระตือรือร้น ของผู้ปฏิบัติงาน
4. ประสานกิจกรรมต่างๆ ในองค์การ บนพื้นฐานของความสมเหตุสมผล อีกทั้งประสานความต้องการในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การกับผู้ปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพที่พอใจทั้งสองฝ่าย
5. เป็นตัวแทนขององค์การในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับนโยบายข้อบังคับและกฎเกณฑ์ขององค์การโดยวิธีสื่อสารทำความเข้าใจเจรจาต่อรองให้เกิดการยอมรับ และเกิดผลดีต่อองค์การ

2.3.2 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 24 - 26) กล่าวว่า การที่ผู้บริหารทำงานที่รับผิดชอบสำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผลด้วยความร่วมมือร่วมใจของผู้ใต้บังคับบัญชาจนเป็นที่พึงพอใจในหมู่คณะที่เกี่ยวข้องนั้น ย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารอาจจำแนกหน้าที่และบทบาทออกเป็น 4 กิจกรรมหลัก ได้แก่ งานบริหาร งานตัดสินใจ และแก้ปัญหางานหน้าที่อื่นๆ และงานในอนาคต งานบริหาร ผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่ในงานบริหาร ดังนี้

1. จัดองค์การและอำนาจการ หมายถึง จัดตั้งหน่วยงานมอบหมายงานมอบอำนาจหน้าที่ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา จัดช่องทางการสื่อสารและสายการบังคับบัญชาตลอดจนประสานการทำงาน ของผู้ปฏิบัติงาน
2. บริหารกำลังคน หมายถึง การตัดสินใจและกำหนดนโยบายว่าคุณลักษณะของบุคคลที่ควรจะได้รับเข้าทำงานกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานให้ค่าตอบแทนสิ่งจูงใจรางวัลประเมินผลงานให้คำแนะนำปรึกษาฝึกอบรม พัฒนาบุคคล และทีมงาน
3. นำคน หมายถึง ชี้นำจูงใจเพื่อให้งานสำเร็จ โดยความร่วมมือของผู้ที่สร้างศรัทธารักษา บำรุงขวัญ กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานรักอยากทำงานภูมิใจในผลสำเร็จของงาน ผู้บริหารต้องไวต่อการรับรู้และสนองตอบ
4. กำกับควบคุม หมายถึง กำกับควบคุมดูแลผลงานได้ตามเป้าหมายทั้งปริมาณและคุณภาพงานตัดสินใจและแก้ปัญหา ผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่งานตัดสินใจแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ การตัดสินใจในระดับนโยบายหรือเชิงบริหาร และในระดับปฏิบัติการ การแก้ปัญหา ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องฝึกทักษะการตัดสินใจอย่างเป็นระบบมีกระบวนการตัดสินใจ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

4.1 รู้ปัญหา ค้นหาปัจจัยที่เป็นต้นเหตุและทำให้เกิดปัญหา
 4.2 วิเคราะห์ปัญหา จำแนกปัญหา และสืบหาข้อเท็จจริง รวมทั้งข้อสนเทศ ที่ต้องนำมาประกอบการตัดสินใจ

4.3 แสวงหาทางเลือกหรือทางแก้ปัญหามากมายๆ ด้าน

4.4 คัดเลือกทางเลือกหรือทางแก้ที่ดีที่สุดโดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้ มีความเสี่ยงในการปฏิบัติต่อผลที่ได้รับสูงเพียงใด คัดเลือกค่าที่ดีที่สุดหรือไม่ คุ้มค่าเวลาและสถานการณ์เหมาะสมหรือไม่ มีผลกระทบต่อคนมากน้อยเพียงใด

4.5 นำผลการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารต้องสื่อสารผลการตัดสินใจให้เข้าใจ และจูงใจให้ปฏิบัติตาม นอกจากหน้าที่ในการตัดสินใจแล้วผู้บริหารก็คือผู้แก้ไขและป้องกันปัญหา หรือแม้แต่หาทางเปลี่ยนปัญหาและความขัดแย้ง ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กรมักมาจาก 2 สาเหตุคืองานได้แก่ เนื้องานและระบบ ส่วนคนตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารมีหน้าที่จะต้องดูแลให้มีการจัดกิจกรรม เพื่อประสานคนและงาน สำหรับคนต้องให้ความเป็นธรรมจัดช่ยระบบการสื่อสารมีทักษะและศิลปะในการฟัง พูดและเขียน สอนงานและแนะนำการปฏิบัติงาน

งานหน้าที่อื่นๆ งานที่ผู้บริหารต้องทำตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการจากผู้บริหารระดับเหนือกว่า รวมทั้งงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างขวัญผู้ใต้บังคับบัญชาหน้าที่ในพิธีกรรมสังคมและกิจกรรม นโยบายเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพและการประสานงานระหว่างกลุ่มระหว่างงาน

งานในอนาคต ผู้บริหารต้องให้ความสนใจและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญภาระหน้าที่ใหม่ในอนาคตมากขึ้น อาทิเช่น การให้ความสำคัญต่อการบริหาร โดยยึดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กรด้วยการจูงใจและตอบแทนผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมแก่ปริมาณและคุณภาพของงาน การใช้เทคนิคการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ สามารถที่จะวิเคราะห์ภาพรวมที่เกี่ยวข้องกัน กล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจบนพื้นฐานทางเลือกที่ผ่านการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การพัฒนาการสื่อสารข้อมูลข่าวสารให้รวดเร็วและชัดเจนยิ่งขึ้นและการพัฒนาความเป็นผู้นำให้สามารถจูงใจคนในองค์กร ให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การสร้างและพัฒนาทีมผู้บริหารหรือบริหารทุกระดับให้มีทักษะ ในการบริหารงานคนและองค์กรในจำนวนที่เพียงพอแก่ความต้องการ ผู้มีความรู้รอบ และวิสัยทัศน์ เห็นภาพรวมขององค์กรอย่างแจ่มชัดเข้าใจความสัมพันธ์และผลกระทบของสิ่งแวดล้อมภายนอกที่จะมีผลต่อองค์กร เข้าใจและสามารถเชื่อมโยงหน้าที่ของตนกับภาพรวมขององค์กรได้

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร ต่อบุคคลกลุ่มในองค์กร หน้าที่สำคัญยิ่ง ของผู้บริหาร คือ การบริหารคน ได้แก่ การนำ จูงใจ พัฒนารักษาไว้ให้คนเก่งและดี ทำประโยชน์ ให้แก่องค์กรให้มากที่สุด ผู้บริหารจะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพได้ ต้องรู้และเข้าใจในเรื่องของคน พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่ม ความแตกต่างระหว่างบุคคล ทักษะคติ ความเชื่อ ซึ่งมีผลต่อการบริหารงาน ดังนั้น การที่ผู้บริหารจะมีสัมพันธภาพในการบริหารงานที่ดีต่อบุคคล หรือกลุ่มในองค์กรจะต้องมีบทบาทในการบริหารคนในองค์กรดังนี้

1. การบริหารตนเอง วิเคราะห์และประเมินความรู้ ความสามารถ ความทันสมัยด้านบริหารและด้านเทคนิค เพื่อพัฒนาจุดด้อยให้เป็นจุดเด่น ให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น มีความสนใจใฝ่รู้สร้างเสริมประสบการณ์ทั้งในงานและสิ่งรอบตัว เพื่อเพิ่มพูนในการรองรับงานที่ขยายและงานใหม่ได้ พัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยให้เหมาะกับการเป็นผู้นำตามสถานการณ์ ใจกว้าง ยอมรับฟังความ

คิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา ฝึกทักษะในการตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งการมองการณ์ไกล สื่อสารด้วยการพูด เขียน อ่าน ฟัง อย่างมีประสิทธิภาพ ยึดหลักธรรมของผู้บริหารในการครองตน ครองคน ครองงาน ควบคุมอารมณ์และสถานการณ์อย่างมีสติ สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นทำงานเป็นทีมได้รู้จักบริหารงานเวลาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของครู เป็นหัวใจและเป็นภารกิจหลักของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งครู ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา จะต้องดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 22-30 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้ ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจประสบการณ์เรื่องการรักษาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลที่ยั่งยืน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ที่ส่งเสริมการดำเนินการ การจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการแหล่งข้อมูลแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอมีประสิทธิภาพการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการโดยหลักสูตรใหม่มีลักษณะเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยเฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ สถานศึกษาจะต้องนำมาจัดทำสาระหรือรายละเอียดให้สอดคล้อง สอดคล้องสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่นของตน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551, หน้า 12-16) ยังมีองค์ประกอบหลายอย่างคือ

2.1 จุดประสงค์ หมายถึง ผลบางอย่างที่ผู้เรียนหวังจะได้รับ จึงจำเป็นที่ครูจะต้องแสดงให้เห็นให้นักเรียนเห็นจุดมุ่งหมายที่ครูต้องการจะให้นักเรียนบรรลุถึง ซึ่งจะก่อให้เกิดแรงจูงใจในบทเรียนนั้นและย่อมจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกตื่นตัวอยู่เสมอ ว่าเขากำลังทำอะไรอยู่ อยู่จุดไหนในกระบวนการเรียนรู้

2.2 ความพร้อม หมายถึง ผลรวมของการสอนที่จะตอบสนองสิ่งเร้า เกี่ยวกับการเรียนรู้ได้ ความพร้อมเป็นเครื่องกำหนดว่าเราจะส่งการตอบสนองอย่างไรดีออกไปอย่างเหมาะสมกับวุฒิภาวะและประสบการณ์เดิมอีกด้วย

2.3 สถานการณ์ หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบตัวคนจะเป็นวัตถุหรือสัญลักษณ์ก็ได้ เช่น คำพูดหรือตัวหนังสือหรือวัตถุที่จะก่อให้เกิดประสบการณ์ดีขึ้น

2.4 การตีความหมายหรือแปลความ เป็นกระบวนการที่คนเอาใจจดจ่ออยู่กับสิ่งแวดล้อมแล้วเอาไปประสานสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม เช่น เราแสดงพฤติกรรมเช่นนี้ออกไปแล้วจะเกิดอะไรขึ้นเป็นต้น

2.5 การตอบสนอง หมายถึง การกระทำหรืออาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงภายในที่เตรียมให้คนพร้อมที่จะทำ ดังนั้น จึงอาจเป็นความเคลื่อนไหวที่สังเกตได้หรือความตึงเครียดที่เกิดขึ้นก็ได้

2.6 ผลต่อเนื่องคือผลที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากการตอบสนองซึ่งอาจตรงความหมายหรือไม่ก็ได้ ถ้าหากผลที่ได้ออกมาเป็นไปตามความคาดหมาย คนก็จะกระทำอีก ถ้าไม่เป็นเช่นนั้น คนก็จะพยายามเปลี่ยนแปลง

2.7 ปฏิกริยาต่อความกดดัน ถ้าคนไม่สามารถบรรลุถึงจุดหมายได้เขาจะเกิดความรู้สึกไม่สบายขึ้น ดังนั้น เขาอาจจะเลิกล้มหรือคิด ดัดแปลงพฤติกรรมให้เหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงในการนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการจัดระบบการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพหรือเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนนั้นควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนรู้ดังกล่าวและต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบในการออกแบบระบบการสอนโดยในกระบวนการออกแบบระบบการสอนนั้น จะต้องประกอบไปด้วยหลักพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ผู้เรียนโดยการพิจารณาลักษณะของผู้เรียน เพื่อการออกแบบโปรแกรมการสอนที่เหมาะสม
2. วัตถุประสงค์โดยการตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ใดบ้างในการเรียนการสอนนั้น
3. วิธีดำเนินกิจกรรมโดยการกำหนดวิธีการและกิจกรรมในการเรียนรู้ ว่าควรมีอะไรบ้างเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดได้
4. การประเมินผลโดยกำหนดวิธีการประเมิน เพื่อตัดสินว่าการเรียนรู้นั้นประสบผลตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่

นอกจากองค์ประกอบพื้นฐานทั้ง 4 ประการเหล่านี้แล้ว ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนยังมีองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันอีกหลายประการ ที่นักเทคโนโลยีการศึกษาหลายท่านได้นำมาจัดระบบเพื่อการวางแผนและออกแบบระบบการสอน ซึ่งระบบการสอนที่แพร่หลาย ได้แก่ ระบบการสอนที่ กิดานันท์ มลิทอง (2540, หน้า 69–72) ได้ศึกษาระบบของบราวน์และคณะ เป็นระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนโดยการพิจารณาถึงแนวทางและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งในการออกแบบระบบการสอนนี้ บราวน์และคณะได้ทำการวิเคราะห์ระบบการเรียนการสอนโดยแบ่งเป็น 4 หัวข้อ โดยแต่ละหัวข้อ จะแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ คือ

1. จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายอะไรบ้างที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จ โดยผู้สอนต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหา ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยวัตถุประสงค์และเนื้อหาเป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องกำหนดให้แน่นอนว่า เมื่อเรียนบทเรียนนั้นแล้วผู้เรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์อะไรบ้าง ซึ่งจะต้องเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัด และสังเกตได้ เมื่อมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนแล้วต้องมีการเลือกเนื้อหาบทเรียน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนแล้วสามารถเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อผลของการเรียนรู้

2. สภาพการณ์ผู้สอนควรจัดสภาพการณ์อย่างไรและควรมีอะไรบ้างเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนอย่างได้ผลดี เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งในการนี้ต้องมีการเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน โดยเน้นถึงสภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อการจัดรูปแบบหรือวิธีการที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน กล่าวคือ การจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียนเป็นการจัดประสบการณ์ในรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ ในขั้นนี้ผู้สอนจึงต้องเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนแต่ละคน ซึ่งประสบการณ์ที่นำไปสู่การเรียนรู้ แบ่งออกได้หลายรูปแบบ เช่น การฝึกให้คิด การอภิปราย การเขียน การอ่าน การฟัง ฯลฯ และการจัดรูปแบบการเรียนการสอนเป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุด การจัดนี้ต้องคำนึงถึงขนาดของผู้เรียน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาบทเรียนด้วย การจัดรูปแบบการเรียนการสอนนี้สามารถจัดทำได้โดยการจัดหาห้องตามขนาดของกลุ่มผู้เรียนโดยถ้าเป็นผู้เรียนกลุ่มใหญ่ ผู้สอนมักใช้การบรรยายในห้องเรียนใหญ่ ถ้ากลุ่มผู้เรียนมีขนาดกลางหรือเล็กก็ใช้การบรรยายโดยมีการซักถามโต้ตอบกันและควรมีการใช้สื่อการสอนร่วมด้วย แต่ถ้าผู้เรียนมีเพียงคนเดียวจะใช้การศึกษารายบุคคลในลักษณะของการใช้สื่อหลายแบบ

3. ทรัพยากรหรือแหล่งวิชาการ ผู้สอนควรจะต้องทราบว่า มีแหล่งทรัพยากรหรือแหล่งวิชาการใดบ้างที่จำเป็นและสามารถนำมาใช้เพื่อการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน ทรัพยากรนี้หมายถึงทางด้านบุคลากร การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมในการสอนตลอดจนการจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการเรียนการสอนดังนี้

3.1 บุคลากรในกระบวนการจัดระบบการสอน บุคลากรมีได้หมายถึงผู้สอนหรือผู้เรียนเท่านั้นแต่จะหมายรวมถึงบุคคลทุกคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นผู้สอนจึงหมายถึง ครูหรือวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน ผู้สอนจะต้องมีบทบาทในการใช้สื่อการเรียน การสอน เป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน เป็นผู้นำการอภิปราย แนะนำสิ่งต่างๆ ตลอดจนแก้ปัญหาผู้เรียนและต้องมีความสัมพันธ์กับผู้สอนคนอื่นๆ เพื่อปรึกษาหรือวางแผน การสอนและแก้ไขปัญหาต่างๆในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน ส่วนบทบาทของผู้สอนนั้นอาจเป็นผู้ช่วยในการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนการเตรียมกิจกรรมต่างๆการใช้สื่อตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนด้วย

3.2 วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เป็นสิ่งช่วยเกื้อกูลในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้ในการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ เช่น ความเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนการใช้สื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ความเหมาะสมของชนิดของสื่อกับกิจกรรมการเรียนการสอนสื่อที่สามารถหาได้ในแหล่งวิชาการหรือท้องถิ่นนั้น ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถแยกได้เป็นประเภทอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ เช่น เครื่องเทปบันทึกเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ ฯลฯ และประเภทสื่อการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ เช่น หนังสือ แบบเรียน หนังสือพิมพ์ ฟิล์มภาพยนตร์ ของจำลอง การ์ตูน รายการวิทยุ ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น

3.3 สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดสภาพห้องเรียนตามขนาดของกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้การจัดสภาพการณ์ในการเรียนรู้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และ

เหมาะสม ตลอดจนการจัดวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนเพื่อความสะดวกในการใช้ด้วย สิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่เหล่านี้ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องสื่อการศึกษา ห้องปฏิบัติการและห้องนันทนาการ เป็นต้น

4. การประเมินผลและการปรับปรุงเป็นขั้นตอนสุดท้ายในระบบการสอน เพื่อเป็นการประเมินว่า หลังจากการสอนแล้วผู้เรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้อะไรบ้างและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ การประเมินจะทำให้ผู้สอน ทราบว่าระบบการสอนนั้น มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง เช่น แผนการสอน จุดมุ่งหมาย สื่อการสอน เนื้อหาหรือแม้แต่ความพร้อมของผู้เรียนเอง ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ เหล่านี้ ในการสอนครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาวางนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด วางแนวปฏิบัติที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับนโยบายที่วางไว้ สร้างกลไก ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ครบวงจร อาทิ วิธีการจัดการเรียน การสอนของครู แนวทางการจัดหลักสูตรใหม่ ระบบการวัดและประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองและชุมชน วางระบบมาตรฐานการจัดการศึกษา ทักษะพื้นฐานสำคัญที่นักเรียน ต้องเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานในระดับที่เป็นที่ยอมรับของระบบการศึกษา วางระบบการตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณภาพการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งสิ่งที่เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญ และสิ่งที่เป็นความต้องการทางการศึกษาของนักเรียนทั้งจากภายนอกและภายในสถานศึกษา

2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวทางอริสโตเติลและคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการสร้างความรู้ มีพัฒนาการมาจาก ปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ที่นำโดย James และ Dewey ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 และการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์เกี่ยวกับวิธีการหาความรู้ในปรัชญาวิทยาศาสตร์ (Philosophy of science) ที่นำโดย Popper และ Feyerabend ในครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 จากการบุกเบิกของ นักจิตวิทยาคนสำคัญๆ เช่น เพียเจต์ (Piaget) ออซูเบล (Ausubel) และเคลลี (Kelly) และพัฒนา ต่อมาโดยมีนักการศึกษากลุ่มคอนสตรัคติวิสต์เช่น ไดรเวอร์ (Driver) เบล (Bell) คามิ (Kamil) นอด ดิงส์ (Noddings) วอน กลเซอร์สเฟลด์ (Von Glasersfeld) เฮนเดอร์สัน (Henderson) และอันเดอร์ฮิล (Underhill) เป็นต้น (พจนานุกรมศัพท์พจนานุกรม, 2549, หน้า 4-22)

2.4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์

เงื่อนไขการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) สรุปได้ดังนี้ (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2541 หน้า 8) 1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการลงมือกระทำที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล 2) ความรู้ต่างๆ จะถูกสร้างขึ้นด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ความรู้และความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณีและประสบการณ์ของผู้เรียน จะถูกนำมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างความรู้ใหม่ แนวคิดใหม่หรือการเรียนรู้ของตนเอง

จากความหมายของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์หรือแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์จึงสรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ความรู้ของบุคคลใด คือ โครงสร้างทางปัญญาของบุคคลนั้นที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ในการคลี่คลายสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและสามารถนำไปใช้เป็นฐานในการแก้ปัญหาหรืออธิบายสถานการณ์อื่นๆ ได้

2. นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยวิธีการที่ต่างๆ กัน โดยอาศัยประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญามีอยู่เดิม ความสนใจและแรงจูงใจภายในตนเองเป็นจุดเริ่มต้น

3. ครูมีหน้าที่จัดการให้นักเรียนได้ปรับขยายโครงสร้างทางปัญญาของนักเรียนเองภายใต้ข้อสมมติฐานต่อไปนี้

3.1 สถานการณ์ที่เป็นปัญหาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา

3.2 ความขัดแย้งทางปัญญาเป็นแรงจูงใจภายในให้เกิดกิจกรรมการไตร่ตรอง เพื่อขจัดความขัดแย้งนั้น ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะการไตร่ตรองเป็นการพิจารณาอย่างรอบคอบ กิจกรรมการไตร่ตรองจะเริ่มต้นด้วยสถานการณ์ที่เป็นปัญหา นำสงสัย งงวย ยุ่งยาก เรียกว่าสถานการณ์ก่อนไตร่ตรองและจบลงด้วยความแจ่มชัดที่สามารถอธิบายสถานการณ์ดังกล่าว สามารถแก้ปัญหาได้ ตลอดจนได้เรียนรู้และพึงพอใจกับผลที่ได้รับ

3.3 การไตร่ตรองบนฐานแห่งประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญามีอยู่เดิมภายใต้การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กระตุ้นให้มีการสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา จากแนวคิดข้างต้นนี้ กระบวนการเรียนการสอนในแนวคอนสตรัคติวิสต์จึงมักเป็นไปในแบบที่ให้นักเรียนสร้างความรู้จากการช่วยแก้ปัญหา

กระบวนการเรียนการสอนจะเริ่มต้นด้วยปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญานั้น คือ ประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญามีอยู่เดิมไม่สามารถจัดการแก้ปัญหาได้ลงตัวพอดีเหมือนปัญหาที่เคยแก้มาแล้ว ต้องมีการคิดค้นเพิ่มเติมที่เรียกว่า “การปรับโครงสร้างทางปัญญา” หรือ “การสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา” โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหา ขัดค้าน จนกระทั่งหาเหตุผลหรือหลักฐานในเชิงประจักษ์มาขจัด ความขัดแย้งทางปัญญาภายในตนเอง และระหว่างบุคคลได้ (ไพจิตร สดวกการ, 2543, หน้า 78) กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์เชื่อว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียนโดยมีผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีมาก่อน โดยพยายามนำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์และปรากฏการณ์ที่ตนพบเห็นมาสร้างเป็นโครงสร้างทางปัญญาหรือที่เรียกว่า สกิมา ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของโครงสร้างทางปัญญาหรือโครงสร้างของความรู้ในสมอง โครงสร้างทางปัญญานี้ จะประกอบด้วยความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ภาษาหรือเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสิ่งที่แต่ละบุคคล มีประสบการณ์หรือเหตุการณ์อาจเป็นความเข้าใจหรือความรู้ของแต่ละบุคคล

กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างมากกว่าการรับความรู้ ดังนั้น เป้าหมายของการสอนจะสนับสนุนการสร้างมากกว่าความพยายาม ในการถ่ายทอดความรู้ ดังนั้น กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์จะมุ่งเน้นการสร้างความรู้ใหม่อย่างเหมาะสม ของแต่ละบุคคลและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญในการสร้างความหมายตามความเป็นจริง เป็นวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีหลักการที่สำคัญว่า ในการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้าง

ความรู้ ซึ่งปรากฏแนวคิดที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการสร้างความรู้หรือการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากแนวคิดที่เป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งปรากฏจากรายงานของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา คือ Jean Piaget ชาวสวิส และ Lev Vygotsky ชาวรัสเซีย ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ Cognitive Constructivist และ Social Constructivist มีรายละเอียด ดังนี้ (สุมาลี ชัยเจริญ, 2551, หน้า 56)

1. Cognitive Constructivist มีรากฐานทางปรัชญาของทฤษฎีมาจากความพยายามที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ ด้วยกระบวนการที่พิสูจน์อย่างมีเหตุผลเป็นความรู้ที่เกิดจากการไตร่ตรอง ซึ่งถือเป็นปรัชญาปฏิบัตินิยม ประกอบกับรากฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่มีอิทธิพล ต่อพื้นฐานแนวคิดนี้ นักจิตวิทยาพัฒนาการชาวสวิส คือ จีน เพียเจตน์ (Jean Piaget) ทฤษฎีของ Piaget จะแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ Ages และ Stages ซึ่งทั้งสององค์ประกอบนี้จะทำนายว่า เด็กจะสามารถหรือไม่สามารถเข้าใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดเมื่อมีอายุแตกต่างกันและทฤษฎีเกี่ยวกับด้านพัฒนาการที่จะอธิบายว่า ผู้เรียนจะพัฒนาความสามารถทางการรู้คิด (Cognitive Abilities) ทฤษฎีพัฒนาการที่จะเน้นจุดดังกล่าวเพราะว่าเป็นพื้นฐานหลัก สำหรับวิธีการทาง Cognitive Constructivism ทางด้านการเรียนการสอนนั้น มีแนวคิดว่ามนุษย์เราต้อง “สร้าง” (Construct) ความรู้ด้วยตนเองโดยผ่านทางประสบการณ์ ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียน สร้างโครงสร้างทางปัญญาหรือเรียกว่า สกีมา (Schemas) เมนทอลโมเดล (Mental Model) ในสมอง สกีมาเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ขยายและซับซ้อนขึ้นได้ โดยผ่านทางกระบวนการดูดซึมและการปรับเปลี่ยน

2. Social Constructivism เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจาก Vygotsky ได้เน้นเกี่ยวกับบริบทการเรียนรู้ทางสังคม (Social Context Learning) ทฤษฎีพุทธิปัญญาของเพียเจต์ที่ใช้กันมาเป็นพื้นฐาน สำหรับการเรียนรู้แบบค้นพบ (Discovery Learning) ซึ่งผู้สอนมีบทบาทค่อนข้างจำกัด ส่วนทฤษฎีของ Vygotsky เปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่า แสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน Cognitive Constructivist และ Social Constructivist อาจมีส่วนคล้ายคลึงกันและแตกต่าง Social Constructivist ของ Vygotsky จะเปิดโอกาสที่จะมีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนมากกว่า สำหรับทฤษฎีของ Vygotsky ซึ่งเชื่อว่า วัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบและคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าว ได้มีการกำหนดรูปแบบและอัตราการพัฒนามากกว่าที่กำหนดไว้ในทฤษฎีของเพียเจต์ โดยเชื่อว่า ผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีความอาวุโส เช่น พ่อ แม่ และครู จะเป็นเพื่อนำสำหรับเครื่องมือทางวัฒนธรรม รวมถึงภาษา เครื่องมือทางวัฒนธรรมเหล่านี้ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม บริบททางสังคมและภาษาทุกวันนี้ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

สรุปได้ว่า คอนสตรัคติวิสต์เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้และการเรียนรู้โดยมีรากฐานมาจากปรัชญา จิตวิทยาและมนุษยวิทยา ซึ่งเชื่อว่า ความรู้เป็นสิ่งที่บุคคลสร้างขึ้นและบุคคลจะเรียนรู้ได้โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์เดิมและโครงสร้างทางปัญญาเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541, หน้า 67-87) กล่าวว่า องค์ประกอบการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ประกอบด้วย

1. ผู้เรียนสร้างความหมายของสิ่งที่ได้พบเห็น รับรู้โดยใช้กระบวนการทางปัญญาของตนเอง ที่เรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประสาทสัมผัสของผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม โดยจะใช้ความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมในการคาดคะเนเหตุการณ์

2. โครงสร้างทางปัญญา เกิดจากความพยายามทางความคิดหากการใช้ความรู้เดิมคาดคะเนเหตุการณ์ได้ถูกต้อง จะทำให้โครงสร้างทางปัญญามั่นคงยิ่งขึ้น แต่ถ้าหากคาดคะเนไม่ถูกต้อง จะเกิดภาวะที่เรียกว่า ภาวะไม่สมดุลและเมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ผู้เรียนมีทางเลือก 3 ทาง คือ

2.1 ไม่ปรับความคิดในโครงสร้างทางปัญญาของตนเอง

2.2 ปรับความคิดในโครงสร้างทางปัญญาไปในทางที่การคาดเดานั้นให้เป็นไปตามประสบการณ์มากขึ้น

2.3 ไม่สนใจที่จะทำความเข้าใจ

3. โครงสร้างทางปัญญาเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก แม้ว่าจะมีหลักฐานจากการสังเกตที่ขัดแย้งกับโครงสร้างนั้น

สรุปได้ว่า ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์นั้น ผู้เรียนเป็นผู้เสริมสร้างความรู้ด้วยตนเองผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้ แต่สามารถช่วยผู้เรียนปรับขยายโครงสร้างทางปัญญาได้ ด้วยการจัดสถานการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลหรือก่อให้เกิด ความขัดแย้งทางปัญญา โดยได้จากสิ่งแวดล้อมและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.4.2 การออกแบบการสอนที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

กลุ่มทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์(Constructivist) เชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างมากกว่าการรับความรู้ เป้าหมายของการสอนจะสนับสนุนการสร้างมากกว่าความพยายามในการถ่ายทอดความรู้ ดังนั้น คอนสตรัคติวิสต์จะมุ่งเน้นการสร้างความรู้ใหม่อย่างเหมาะสมของแต่ละบุคคล และสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญในการสร้างความหมายตามความเป็นจริง (Duffy and Cunningham, 1996, pp.198) เป็นวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีหลักการที่สำคัญว่าในการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้ ซึ่งปรากฏแนวคิดที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการสร้างความรู้หรือการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดที่เป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งปรากฏจากรายงานของจิตวิทยาและนักการศึกษา คือ Jean Piaget ชาวสวิส และ Lev Vygotsky ชาวรัสเซีย ซึ่งในการออกแบบการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์จะอาศัยพื้นฐานจากทั้งสองแนวคิดนี้ เป็นรากฐานสำคัญ (สุมาลี ชัยเจริญ, 2551, หน้า 89-98)

การนำทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์(Constructivist) ไปใช้ในการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ลงมือปฏิบัติ ประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติ ค้นคว้าวิธีการแก้ปัญหาเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดูดซึมและการปรับเปลี่ยนของข้อมูล วิธีการที่สารสนเทศถูกนำเสนอเป็นสิ่งสำคัญเมื่อสารสนเทศถูกนำเข้ามาในฐานะที่เป็นสิ่งช่วยแก้ปัญหา อาจทำหน้าที่เป็นเครื่องมือ มากกว่าจะเป็นข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง

2.4.3 แนวคิดพื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์จะอาศัยพื้นฐานแนวคิดทั้งสองกลุ่มคือ Cognitive Constructivism และ Social Constructivism ดังจะนำเสนอต่อไปนี้(สุมาลี ชัยเจริญ, 2551, หน้า 102) Cognitive Constructivism Cognitive Constructivism มีพื้นฐานมา

จากแนวคิดของ Piaget แนวคิดของทฤษฎีนี้ เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้โดยการลงมือกระทำ Piaget เชื่อว่า ถ้าผู้เรียนถูกกระตุ้นด้วยปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) หรือเรียกว่า เกิดการเสียสมดุลทางปัญญา (Disequilibrium) ผู้เรียนต้องพยายามปรับโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structuring) ให้เข้าสู่สภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยวิธีการดูดซึม (Assimilation) ได้แก่ การรับข้อมูลใหม่จากสิ่งแวดล้อมเข้าไปไว้ในโครงสร้างทางปัญญาและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) คือการเชื่อมโยงโครงสร้างทางปัญญาเดิมหรือความรู้เดิมที่มีมาก่อน กับข้อมูลสารสนเทศใหม่ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถปรับโครงสร้างทางปัญญาเข้าสู่สภาวะสมดุล หรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้หรือเกิดการเรียนรู้ขึ้นเอง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนว Cognitive Constructivism การจัดการเรียนรู้ตามแนว Cognitive Constructivism หรือเรียกว่า ห้องเรียนแบบเพียเจต์ ผู้เรียนจะมีโอกาสสร้างความรู้ผ่านประสบการณ์ของตนเองที่ไม่ใช่มาจากการบอกหรือการสอนจากครู จะมีการเน้นเกี่ยวกับการสอนทักษะเฉพาะน้อยลง ในทางตรงข้ามจะเพิ่มการเน้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในบริบทที่มีความหมาย โดยนำเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชน (Multimedia) เป็นสิ่งที่จะสนองตอบต่อกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ด้วยเทคโนโลยีที่มาสับสนุน ได้แก่ สื่อบนเครือข่าย (Webbase) และซีดีรอม (CD-ROMs) ครูผู้สอนสามารถจัดหาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่จะช่วยขยายพื้นฐานของแนวคิดและประสบการณ์ของผู้ที่มาศึกษา แม้ว่าซอฟต์แวร์ทางการศึกษาเหล่านี้จะต้องถูกผลิตขึ้นมาใช้ในทศวรรษที่ 1970 และ 1980 อย่างไรก็ตาม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสามารถที่จะสนองตอบเกี่ยวกับสมรรถนะของเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทาง Constructivism

Social Constructivism Social Constructivism เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานจาก Vygotsky ซึ่งมีแนวคิดสำคัญที่ว่า “ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา” รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับ ศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียน สร้างความรู้โดยผ่านทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Content) ในทุกชั้นเรียนกลยุทธ์ ทางเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ Social Constructivism ของ Vygotsky อาจจะไม่จำเป็นต้องจัดกิจกรรม ที่เหมือนกันทุกอย่างก็ได้ กิจกรรมและรูปแบบอาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตาม จะมีหลักการ 4 ประการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในช่วงเรียนที่เรียกว่า “Vygotskian” หรือตามแนว Social Constructivism ดังนี้

1. การเรียนรู้และการพัฒนา คือ ด้านสังคม ได้แก่ กิจกรรมการร่วมมือ (Collaborative Activity)
2. Zone of Proximal Development ควรจะสนองต่อแนวทางการจัดหลักสูตรและการวางแผนบทเรียน
3. การเรียนรู้ในโรงเรียนควรเกิดขึ้นในบริบทที่มีความหมายและไม่ควรแยกจากการเรียนรู้และความรู้ที่ผู้เรียนพัฒนามาจากสภาพชีวิตจริง (Real World) ประสบการณ์นอกโรงเรียนควรจะมีการเชื่อมโยงนำมาสู่ประสบการณ์ในโรงเรียนของผู้เรียน

จากแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสรับข้อมูลประสบการณ์ใหม่ๆ และนำมาใช้ในการคิด กลั่นกรองข้อมูล ทำความเข้าใจข้อมูลเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมและสร้างความหมายข้อมูล ความรู้ด้วยตนเองจะเห็นได้ว่าครุมีบทบาทที่สำคัญในการจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น บุคคลอื่นๆ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ที่เขาจะต้องมีส่วนร่วมในการสร้างการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยครุมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ในการให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดไตร่ตรองหาคำอธิบายหรือสร้างรูปแบบการทำความเข้าใจต่อเหตุการณ์ที่ได้พบอย่างมีความหมายและสามารถนำความรู้ที่สร้างขึ้นนี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม

2.4.4 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

DeVries and Kohlberg (1987, pp. 189 อ้างในนิพัทธา ชัยกิจ, 2551, หน้า 76) ได้เสนอแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้คือ

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ
2. ครุมีบทบาทเป็นเหมือนเพื่อน ผู้แนะนำ กระตุ้น ให้ผู้เรียนได้ริเริ่ม เล่น ทดลอง ให้เหตุผลและให้ความร่วมมือกับผู้เรียนใช้การควบคุมหรือออกคำสั่งกับผู้เรียนน้อยที่สุด
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมมือกับบุคคลอื่น ได้เรียนรู้และแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี

วิธีการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

1. ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ คือ

1.1 ความสนใจเป็นศูนย์กลางของการกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองที่ทำให้เกิดการสังเกต ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้และสติปัญญาด้วยตนเองเพราะผู้เรียนจะพยายามเรียนรู้และสนใจต่อประสบการณ์ต่างๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาสติปัญญาโดยกระบวนการ ปรับโครงสร้างความรู้และกระบวนการปรับขยายโครงสร้างความรู้

1.2 การเล่น เป็นกระบวนการสร้างพฤติกรรม จึงนำมาจัดการศึกษาให้กับเด็กและถือว่าเป็นส่วนประกอบของการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้บทบาทของชีวิต ได้ใช้ภาษาในการแสดงออก แสดงความรู้สึก ใช้ความคิดที่ปราศจากการบังคับหรือการลงโทษจากผู้ใหญ่

1.3 การทดลองเป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลองผิดลองถูก นำไปสู่ความรู้ที่ถูกต้องแท้จริง ซึ่งถือเป็นการทำงานของผู้เรียนที่ทำหายและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งรอบตัว

1.4 ความร่วมมือเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้ใหญ่ ผู้เรียนกับเพื่อนๆ ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมอีกทั้งความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ถือเป็นเรื่องสำคัญในการนำไปสู่การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ ความคิดของแต่ละบุคคล

2. ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมด้วยตนเองมากกว่าให้ครูสอน
 - 2.1 ให้ผู้เรียนสร้างกติกาขึ้นเพื่อใช้ในการอยู่ร่วมกัน
 - 2.2 ให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่ครูแนะนำด้วยตนเอง
 - 2.3 ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่ต่างกันในการออกเสียง โดยครูเลือกประเด็นและดำเนินการที่สนับสนุนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
 - 2.4 ให้ผู้เรียนสามารถมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากครูได้
 - 2.5 ให้มีอิสระในการเลือกกิจกรรมและเพื่อนร่วมกิจกรรมในแต่ละวัน
 - 2.6 มีการตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
3. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนเป็นความร่วมมือมากกว่าการบังคับหรือควบคุม
 - 3.1 พุดกับผู้เรียนเกี่ยวกับกฎเกณฑ์พื้นฐานในการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ
 - 3.2 แนะนำผู้เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมมากกว่าการกำหนดให้เรียนในสิ่งต่างๆ
 - 3.3 เมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ให้ใช้เหตุผลบอกถึงผลที่จะเกิดขึ้นมากกว่าการลงโทษที่รุนแรง
 - 3.4 หลีกเลี่ยงการให้รางวัลที่เกิดจากภายนอก
 - 3.5 ให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งภายในตนเองจากการทำงาน
 - 3.6 สร้างบรรยากาศที่ผู้เรียนสนใจ
 - 3.7 ให้ผู้เรียนเป็นตัวเองภายใต้กฎที่ผู้เรียนสร้างขึ้น
 - 3.8 ปฏิบัติกับผู้เรียนที่มีพฤติกรรมต่อต้าน ด้วยการแสดงว่าเขามีความสำคัญกับผู้อื่น และพฤติกรรมที่ไม่มีเหตุผลนั้นที่จริงมีเหตุผลและเด็ดเดี่ยว
 - 3.9 ช่วยเหลือให้เหตุผลและคัดเลือกกิจกรรมที่ให้ความรู้ 3 ประเภท คือ ทาง กายภาพ ตรรกะ-คณิตศาสตร์และจริยธรรมของสังคม
 - 3.10 ใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียน
 - 3.11 ให้คิดเสมอว่าความผิดพลาดของผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างกระบวนการเรียนรู้
 - 3.12 สนับสนุนพัฒนาการทั่วไปของผู้เรียนและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนจากความเข้าใจภายในบุคคล
 - 3.13 ไม่ประเมินผลจากความรู้ทางวิชาการของผู้เรียนแต่ประเมินจากเหตุผล ความเข้าใจภายในตนเองและการพัฒนาความเป็นตัวของตนเอง

หลักการสำคัญในการพัฒนาความคิด และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่การเป็นครูตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

 1. จากบทบาทการเป็นผู้สอนไปสู่การเป็นผู้สร้าง โดยการลดบทบาทจากการสอนเป็นการแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองและคอยติดตามความสนใจและสิ่งที่ผู้เรียนรู้เพื่อช่วยให้มีการเรียนเป็นรายบุคคล
 2. จากการเสริมแรงไปสู่ความสนใจ โดยเป็นผู้ให้การสนับสนุน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ ทำให้มีความแตกต่างจากการเสริมแรงภายนอก เช่น ให้รางวัลต่างๆเพราะความสนใจเป็นเสมือนแรงจูงใจภายในที่นำเด็กไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้

3. จากบังคับควบคุมไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นตัวของตัวเอง โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้และมีเหตุผลในการกระทำ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูเป็นความสัมพันธ์แบบร่วมมือ มีความเป็นมิตรและปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยการแสดงออกถึงการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ครูต้องเป็นผู้ประเมินผู้เรียนเพื่อให้การช่วยเหลือได้ถูกต้อง เพื่อจัดเตรียมกิจกรรมและสถานการณ์ที่เหมาะสม กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นผู้ร่วมงานที่ต้องสร้างความสัมพันธ์แบบร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับครู ผู้เรียนกับเพื่อน เกิดขึ้น

4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมมือกับบุคคลอื่น มีโอกาสได้เรียนรู้และแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น สิ่งที่เป็นต่อการพัฒนาผู้เรียน คือ การควบคุมตนเองและการร่วมมือกับผู้อื่น นอกจากนี้ความขัดแย้งยังเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาไปสู่ ความร่วมมือระหว่างบุคคลและนำไปสู่การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ดังนี้

- 4.1 สร้างที่ประชุมสำหรับใช้ในการตัดสินใจของกลุ่ม
- 4.2 มีการอภิปรายถึงสถานการณ์ยุ่งยากที่เกี่ยวกับจริยธรรมสังคมอย่าง สม่ำเสมอ
- 4.3 มีการตัดสินใจเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น และสามารถขอความเห็นจากกลุ่มได้
- 4.4 ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหา

จิราภรณ์ ศิริทวี (2541, หน้า 257) กล่าวว่า หัวใจสำคัญของแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุด คือ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นเจ้าของการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ไม่ใช่การเรียนรู้ด้วยการบอกเล่าแต่ต้องเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ซึ่งมีแหล่งความรู้ มาจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม

2.4.5 หลักการออกแบบสื่อบนเครือข่ายตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์

1. กิจกรรมโดยอาศัยหลักการพื้นฐานและทฤษฎีการเรียนรู้ของ Piaget (1962, pp.176) ซึ่งมี แนวคิดดังนี้

- 1.1 เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ
- 1.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาด้วยกัน
- 1.3 เน้นการพัฒนาความคิดที่ได้มาจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น
- 1.4 ลดบทบาทของครูในการดำเนินกิจกรรมให้น้อยลง
- 1.5 ให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนด้วยตนเอง มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นเพื่อขจัดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรมและหาข้อตกลงเพื่อไม่ให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นอีก

1.6 ให้ทุกคนมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่ตนเองสนใจการออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ในที่นี้ได้นำหลักการที่สำคัญของทั้งสองกลุ่มแนวคิด คือ Cognitive Constructivism และ Social Constructivism มาใช้ในการออกแบบดังมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังที่ สุมาลีชัย เจริญ (2551, หน้า 202) ว่า สถานการณ์ปัญหาจากพื้นฐานของ Cognitive Constructivism ของเพียร์เจต์เชื่อว่า ถ้าผู้เรียนถูกกระตุ้นด้วยปัญหา (Problem) ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) หรือเรียกว่า เกิดการเสียสมดุลทางปัญญา ผู้เรียนต้อง พยายามปรับโครงสร้างทางปัญญาให้เข้าสู่สภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยการดูดซึม (Assimilation) หรือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) จนกระทั่งผู้เรียนสามารถปรับโครงสร้างทางปัญญา เข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้หรือเกิดการเรียนรู้ใน

สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสถานการณ์ปัญหาจะเป็นเสมือนประตูที่ผู้เรียนจะเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียนรู้ โดยสถานการณ์ปัญหาที่สร้างขึ้นอาจมีลักษณะหลายลักษณะ เช่น เป็นสถานการณ์ปัญหาเดียวกัน ที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่เรียน เป็นสถานการณ์ปัญหาที่มีหลายระดับสำหรับระดับมือใหม่ ระดับผู้เชี่ยวชาญหรือง่าย ปานกลาง ยาก เป็นต้น เป็นสถานการณ์ปัญหาที่มีหลายสภาพบริบท ที่ผู้เรียนเผชิญในสภาพจริงและเป็นสถานการณ์ปัญหาที่เป็นเรื่องราว

2. แหล่งเรียนรู้เป็นที่รวบรวมข้อมูลเนื้อหา สารสนเทศที่ผู้เรียนจะใช้ในการแก้สถานการณ์ปัญหาที่ผู้เรียนเผชิญ ซึ่งแหล่งเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้นั้นคงไม่ใช่เพียงแค่เป็นเพียงแหล่งรวบรวมเนื้อหาเท่านั้น แต่รวมถึงสิ่งต่างๆ ที่ผู้เรียนจะใช้ในการเสาะแสวงหาและค้นพบคำตอบ ดังนั้น จะขอนำเสนอลักษณะของแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 ธนาคารข้อมูล

2.2 แหล่งที่เกี่ยวข้องในการสร้างความรู้ เช่น ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

2.3 เครื่องมือที่ช่วยในการสร้างความรู้ เช่น อุปกรณ์ในการทดลอง

3. ฐานการช่วยคิด (Scaffolding) มาจากแนวคิดของ Social Constructivism ของ Vygotsky ที่เชื่อว่า ถ้าผู้เรียนอยู่ต่ำกว่า Zone of Proximal Development ไม่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือที่เรียกว่า Scaffolding ซึ่งฐานความช่วยเหลือจะสนับสนุนผู้เรียนในการแก้ปัญหาหรือการเรียนรู้ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จด้วยตัวเองได้

4. การได้ขมาจากพื้นฐาน Situated Cognition และ Situated Learning หลักการนี้ได้กลายเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ได้เปลี่ยนบทบาทของครูที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้หรือบอกความรู้ มาเป็น “การโค้ช” ที่ให้ความช่วยเหลือการให้คำแนะนำสำหรับผู้เรียนจะเป็นการฝึกหัดผู้เรียนโดยการให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเชิงการให้ การรู้คิดและการสร้างปัญหา ซึ่งบทบาทของการโค้ชมีเงื่อนไขที่สำคัญดังนี้

4.1 เรียนรู้ผู้อยู่ในความดูแล หรือผู้เรียนจากการสังเกตด้วยการฟังและการโต้ถามด้วยความเอาใจใส่

4.2 ควรสอบถามกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยพยายามจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา

4.3 สร้างเส้นทางเป็นเชิงการสืบสวนอย่างมีความหมายต่อผู้เรียนและพยายามสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างเส้นทางอย่างมีเหตุผลและมีความหมาย

4.4 ยอมรับในสติปัญญาผู้เรียนและพยายามช่วยแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการเลือกเส้นทางการตัดสินใจหรือเลือกวิธีการที่จะปฏิบัติต่อไป

5. การร่วมมือกันแก้ปัญหาเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีส่วนสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่นเพื่อขยายมุมมองให้แก่ตนเอง การร่วมมือกันแก้ปัญหาจะสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการคิดไตร่ตรองเป็นแหล่งที่เปิดโอกาสให้ทั้งผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญได้เสวนาแสดงความคิดเห็นของตนเองกับผู้อื่น สำหรับการออกแบบการร่วมมือกันแก้ปัญหาในขณะที่สร้างความรู้ นอกจากนี้การร่วมมือกันแก้ปัญหายังเป็นส่วนสำคัญในการปรับเปลี่ยนและป้องกันความเข้าใจที่คาดเคลื่อนที่จะเกิดขึ้นในขณะที่เรียนรู้ รวมทั้งการขยายแนวคิด

สรุปได้ว่า จากหลักการสำคัญในการพัฒนาความคิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่การเป็นครูตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในการเปลี่ยนบทบาทการเป็นผู้สอนไปสู่การเป็นผู้สร้าง โดยใช้เสริมแรงไปสู่ความสนใจ โดยเป็นผู้ให้การสนับสนุน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้การพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นตัวของตัวเอง เปิดโอกาสร่วมมือกับบุคคลอื่น มีโอกาสได้เรียนรู้และแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น การควบคุมตนเองและการร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาไปสู่ความร่วมมือระหว่างบุคคลและนำไปสู่การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง

2.5 หลักการและความจำเป็นในการใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2549, หน้า 3) ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาฉบับแรก ของประเทศไทย ที่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลายมาตราด้วยกัน คือ ในหมวด 4 มาตรา 22 ที่บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ในมาตรา 23 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ส่วนในมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้นำมาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
5. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ

นอกจากนี้ยังได้กำหนดบทบาทของสถานศึกษาไว้อีก คือ การระดมทรัพยากรบุคคลในสังคมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอนในสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสาธารณะสวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้อื่น อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ มนุษย์ใช้การศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษา ในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยผสมผสานวิธีการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบเข้าด้วยกัน การศึกษาหาความรู้จากแหล่ง

เรียนรู้แตกต่างจากความรู้ที่มีคนจัดหาให้ แต่เป็นการศึกษาหาความรู้จากองค์ความรู้ที่มีอยู่ในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นการเรียนที่เกิดขึ้นนอกรั้วโรงเรียน เป็นการแสวงหาความรู้ เป็นการสะสมความรู้ ทักษะและทัศนคติให้เกิดความกระฉ่างชัดจากประสบการณ์และนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาตามความต้องการของตนเองต่อไป นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แล้ว การปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพทุกระดับ มีการพัฒนาและปรับการเรียนการสอนของครูและเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นสำคัญ โดย กมล ภูประเสริฐ (2544, หน้า 13) ได้ให้แนวความคิดในการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางปัญญาว่า การศึกษาที่ดีควรจะทำให้คนฉลาด เป็นคนดีและมีความสุข

ดังนั้น การเรียนรู้ควรให้เกิดความรู้ที่รู้ความจริง เกิดปัญหาที่เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ และเกิดจิตสำนึกจากความเข้าใจตนเองที่สัมพันธ์กับสรรพสิ่งทั้งหลาย โดยศึกษาจากการสัมผัส ความจริงทางธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมรอบตัว ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้และความหลากหลาย ทางธรรมชาติซึ่งทำให้รู้จักรักษาและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ ศึกษาความจริงทางสังคม วัฒนธรรมโดยเฉพาะชุมชน ทั้งในชุมชนชนบทและในเมือง ทำให้รู้ความจริงทางสังคม ศึกษาจากการสัมผัสความจริงจากการทำงานและกิจกรรม ศึกษาจากการสัมผัสความจริงที่เป็นสุนทรีย์ ทั้งที่เป็นความงาม ทางธรรมชาติ และศิลปะเพื่อความสุขและพัฒนาความละเอียดอ่อนทางจิตใจ รวมทั้งศึกษาจาก การสัมผัสความจริงจากข้อมูลข่าวสารที่เป็นความจริงและใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ออกจากการสัมผัสความจริงกับสิ่งต่างๆ ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี ส่วน ปรัชญา เวสารัชชและฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2547, หน้า 77-78) ได้กล่าวว่า จุดหมายในการปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ คือ มีแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย ไม่แพงและหลากหลาย กล่าวคือ รัฐต้องส่งเสริมหรือดำเนินการให้มีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด แหล่งค้นคว้า พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย โดยมีแนวทางในการปฏิรูป คือ ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ รวมทั้งจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตในสังคมและสร้างเสริม ให้เกิดวัฒนธรรมของการเรียนรู้

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และการปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ได้ให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน ดังนั้นโรงเรียนต้องมีการส่งเสริม และ สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากที่สุด โดยมีฐานความเชื่อว่าจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อม รักถิ่นฐาน สามารถสืบทอดความรู้จากบรรพบุรุษ เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดทักษะ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เอาความจริงและผู้เรียนเป็นตัวหลัก

2.6 ความหมายและประเภทของสื่อวัตกรรมการเรียนรู้

นิคม ทาแดงกรอบและคณะ (2555, หน้า 46) กล่าวว่าแหล่งเรียนรู้เป็นทั้งตัวบุคคลและสถานที่ที่ให้ความรู้และเกิดการเรียนรู้ที่ได้จากการสัมผัสกับประสบการณ์ตรงแหล่งเรียนรู้จึงอาจเป็นไปได้ทั้งสิ่งที่เป็นธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นได้ทั้งบุคคล สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตและ

แหล่งเรียนรู้ อาจจะอยู่ในห้องเรียน ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ได้โดยอาจมีชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น แหล่งการเรียนรู้ แหล่งวิทยาการ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้หรือแหล่งให้ความรู้ เป็นต้น

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์และดารณี คำวัจฉ์ (2545, หน้า 18) ได้อธิบายความหมาย ของแหล่งเรียนรู้ หมายถึง สภาพแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นแหล่งที่จะให้ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติหรือใ้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มเพื่อน ระหว่างครูกับผู้เรียน ระหว่างวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้กับครูและผู้เรียนรวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนอาจอาศัยการสืบค้นของตนเองเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล สถานที่หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ครูและนักเรียนสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ประเภทของแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้มีมากมายหลายประเภทไม่ว่าจะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นตัวบุคคล สถานที่ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งล้วนเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ทั้งสิ้น ซึ่งมีผู้เสนอประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้ สุจิต ศิลารักษ์ (2551, หน้า 4-5) ได้แบ่งแหล่งเรียนรู้ หรือแหล่งวิทยาการออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. แหล่งวิทยาการประเภทข่าวสาร เอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ ฯลฯ แหล่งวิทยาการประเภทนี้จะทำให้ผู้ใช้มีความรู้ ความคิดเห็นต่อเหตุการณ์บ้านเมือง
2. แหล่งวิทยาการที่เป็นสถานที่ต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุด ตลอดจนสถานที่ที่ให้คุณค่าทางวัฒนธรรม แหล่งวิทยาการประเภทนี้ให้ประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน
3. แหล่งวิทยาการประเภทบุคคลหรือกลุ่มคนเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ บุคคลเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีวุฒิทางการศึกษา
4. แหล่งวิทยาการที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่ ดิน หิน ทราย แร่ น้ำตก ธารน้ำไหล ป่าไม้ แหล่งวิทยาการประเภทนี้ จะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเองรู้จักถนอมใช้ คิดพัฒนา ดัดแปลง อนุรักษ์ ซึ่งครูสามารถเลือกมาใช้ได้ตามความเหมาะสม
5. แหล่งวิทยาการที่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราว ได้แก่ การจัดนิทรรศการการจัดโต๊ะที่ การจัดอภิปรายปัญหาชุมชน จัดฉายภาพยนตร์ การขอความร่วมมือจากหน่วยงาน สมาคม มาช่วยกันจัดแหล่งเรียนรู้ให้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, หน้า 35) ได้แบ่งแหล่งวิทยาการในชุมชน ไว้ดังนี้

1. แหล่งวิทยาการประเภทสถานที่ ได้แก่ ชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียน เป็นแหล่งวิทยาการโดยตรงที่จะให้นักเรียนรู้แนวคิดต่าง ๆ หน่วยงานในโรงเรียนบริษัทห้างร้าน พิพิธภัณฑ์ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศูนย์วัฒนธรรมและปศุณยสถาน ทางศาสนา

2. แหล่งวิทยาการประเภทตัวบุคคล ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษาในชุมชน ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญา

วนิดา จึงประเสริฐ (2551, หน้า 110) ได้จัดประเภทของแหล่งวิทยาการชุมชน ไว้ดังนี้

1. หน่วยงานต่าง ๆ
2. โบราณสถาน โบราณวัตถุ
3. สถานที่น่าสนใจ เช่น เชื้อน ไร่ นา
4. โรงงานอุตสาหกรรม
5. สิ่งที่อยู่ในธรรมชาติ

รัชณี ตฤษณารมย์ (2548, หน้า 13) ได้จำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งวิทยาการ ที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทเอกสาร มีทั้งให้ยืมและให้เปล่า จากหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ
2. ประเภทสถานที่ ได้แก่ สถานที่ต่างๆ ที่สามารถใช้ประกอบการเรียนการสอน ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ วัด พระราชวัง โรงงาน ฟาร์ม เป็นต้น

3. ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ที่จะถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ เกษตรกร ทนายความ พ่อค้า ข้าราชการ ช่างไม้ เป็นต้น

รัชนิกร ทองสุคติ (2545, หน้า 14-17) ได้จำแนกประเภทของแหล่งวิทยาการหรือแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 6 ประเภทคือ

1. ทรัพยากรบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ที่ตนมีอยู่ให้ผู้ที่สนใจต้องการเรียนรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ บุคคลที่มีทักษะความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ เช่น ช่างฝีมือ ช่างทอง ช่างไม้ หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ อาทิ ศิลปินทุกแขนง นักกฎหมาย นักหนังสือพิมพ์ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้อาวุโสที่มีประสบการณ์มากมาย

2. ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ สัตว์ พืชและแร่ธาตุ เป็นต้น ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ชาติ ท้องถิ่นใดมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ท้องถิ่นนั้นจะเป็นดินแดนแห่งความมั่นคง แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สวนพฤกษศาสตร์และศูนย์ศึกษาธรรมชาติซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้เฉพาะตัวตามเขตภูมิศาสตร์และภูมิอากาศ มีคุณค่าในการศึกษาค้นคว้าทั้งทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์และอารยธรรม

3. ทรัพยากรวัตถุและสถานที่ หมายถึง อาคาร สิ่งก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นที่ประชาชนสามารถศึกษาหาความรู้ให้ได้มาซึ่งคำตอบหรือสิ่งที่ต้องการ เช่น โรงทำน้ำประปาที่ว่าการอำเภอ โรงพยาบาลและสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ที่สามารถพบเห็นในชีวิตประจำวัน เป็นต้น โดยแหล่งวิทยาการที่เป็นทรัพยากรวัตถุและสถานที่ นับเป็นการให้ความรู้แบบประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจสิ่งที่ต้องการศึกษาได้ง่ายมากขึ้นและเกิดมโนคติที่ถูกต้องการได้เห็น ได้ยิน และได้สัมผัสสิ่งที่ตนอยากเรียนรู้ นับเป็นการช่วยเสริมแรงให้เกิดความใฝ่รู้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แหล่งวิทยาการที่เป็นวัตถุและสถานที่ที่มีอยู่รอบๆ ตัวเรา ซึ่งได้แก่ สถานที่ ทางประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์

วัด สถานประกอบการ ห้างสมุด ศาสนสถาน สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สถานีอนามัยและโรงพยาบาล ตลาดและนิทรรศการ

4. ทรัพยากรประเภทสื่อ หมายถึง บุคคลหรือสิ่งๆ ที่ติดต่อให้ถึงกันหรือชักนำให้รู้จักกัน ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ ทักษะและเจตคติ ด้วยการส่งผ่านทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อที่ทำให้กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ชาติสามารถดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง ที่สำคัญที่สุด คือ สามารถกระจายความรู้ไปสู่ทุกๆ พื้นที่โลกอย่างทั่วถึง และต่อเนื่องทรัพยากรประเภทสื่อสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5. ทรัพยากรประเภทเทคนิค หมายถึง สิ่งๆ ที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งประดิษฐ์คิดค้น สิ่งๆ ที่มนุษย์ทำการปรับปรุง อาทิ โรงงานที่ทันสมัย ระบบการสื่อสารคมนาคม ศูนย์คอมพิวเตอร์ เครื่องมือหรือระบบใหม่ๆ ที่นำเข้ามาใช้ในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งช่วยให้เรียนรู้ถึงความก้าวหน้าของมนุษย์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ ทั้งด้านความคิดและสิ่งประดิษฐ์คิดค้น

6. ทรัพยากรประเภทกิจกรรม หมายถึง การปฏิบัติทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ การปฏิบัติงานของหน่วยราชการ ตลอดจนความเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาสภาพต่างๆ ในท้องถิ่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม อาทิ การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด การส่งเสริมการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยและการรณรงค์ความปลอดภัยของเด็กและสตรีในท้องถิ่น เป็นต้น

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2549, หน้า 14-15) ได้เสนอการจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ในห้องเรียน สื่อการสอนต่างๆ เช่น ชุดการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน บทเรียนสำเร็จรูป

2. ในโรงเรียน เช่น บริเวณโรงเรียนที่ถูกจัดไว้เป็นระเบียบ มีต้นไม้ ใบหญ้า มีอาคารต่างๆ มีห้องสมุด ห้องพิพิธภัณฑน์ สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์และอื่น ๆ อีกมากมาย

3. นอกโรงเรียน รอบโรงเรียนภายในชุมชนและห่างไกลออกไป มีแหล่งเรียนรู้มากมายที่สามารถให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าได้ทุกสาขาวิชา ทั้งด้านวิชาการขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม อาชีพและภูมิปัญญา

สรุปได้ว่า ประเภทของแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน และในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่จะทำการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ประกอบไปด้วย ครู ผู้ปกครองหรือ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ห้องเรียน ห้องสมุดห้องคอมพิวเตอร์ วัดพันเตาและกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นในวันสำคัญ เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู วันเข้าพรรษา วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ วันขึ้นปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติและงานประเพณีลอยกระทง ที่ทางโรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียนธรรมเมธีศึกษา วัดพันเตา อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

2. แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนโดยในที่นี้จะเป็นแหล่งเรียนรู้จากการสำรวจความต้องการที่จะไปเรียนรู้นอกสถานที่ในปีการศึกษา 2557 ประกอบไปด้วย วัดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองช่วงประตู

ท่าแพ สวนสัตว์เชียงใหม่ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ พิพิธภัณฑสถานล้านนา หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ หอศิลป์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์ประชุม และแสดงสินค้านานาชาติเฉลิมพระเกียรติ 7 รอบ พระชนมพรรษา

2.7 ความสำคัญและประโยชน์ของการใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน

ในปัจจุบันแหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ตรงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, บทนำ) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้ควรใช้การเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ขวนคิด ขวนติดตาม เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา

ประนอม อรุณานันท์ (2549, หน้า 13) ได้ให้ความคิดเห็นถึงปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ว่า แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอจะทำให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ว่า “การเรียนรู้จากสิ่งรอบตัวอย่างลึกซึ้งและเชื่อมโยงจากสิ่งต่างๆ รอบตัว จะทำให้เด็กเกิดความรู้ที่มีความหมาย นำไปใช้ได้จริง เด็กทุกคนควรได้เรียนในสิ่งที่คอยสนองความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ของแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเรียนพร้อมกันหรือจบพร้อมกัน เพราะเด็กมีความแตกต่างกันในทุกเรื่อง สังคมของเรา กำลังปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนใฝ่รู้ มีความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้ โดยเฉพาะความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ให้ประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ที่เป็นจริงกับเด็ก มีชีวิตชีวา ไม่แห้งแล้งเหมือนแบบเรียนในชั้นเรียน”

ศิริกาญจน์ โกสุภภักและดารณี คำวณิช (2549, หน้า 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ มีความสำคัญทั้งโดยนัยของการเป็นแหล่งที่มีความรู้หลากหลาย พร้อมทั้งจะให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้า ด้วยกระบวนการการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เป็นแหล่งเชื่อมโยงการเรียนรู้ของโรงเรียนและชุมชนเข้าด้วยกันและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขตามหลักการปฏิรูปที่เน้นการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ที่ผู้เรียนเรียนรู้จากการคิด ปฏิบัติเองและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องคล้อยกับการดำรงชีวิตจากแหล่งเรียนรู้รอบตัว อีกทั้งชุมชนกับสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงบริเวณเขตบริการของโรงเรียน จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้อิทธิพลที่สำคัญของผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะได้เรียนรู้การคิดจากชุมชนอย่างหลากหลาย

วิเชียร วงศ์คำจันทร์ (2550, หน้า 45) ได้แบ่งความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 8 ข้อด้วยกันคือ

1. เป็นแหล่งเสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
2. เป็นแหล่งศึกษาตามอัธยาศัย
3. เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. เป็นแหล่งสร้างความรู้ ความคิด วิชาการและประสบการณ์
5. เป็นแหล่งปลูกฝังค่านิยมรักการอ่านและแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
6. เป็นแหล่งสร้างความคิดเกิดอาชีพใหม่สู่ความเป็นสากล
7. เป็นแหล่งเสริมประสบการณ์ตรง
8. เป็นแหล่งส่งเสริมมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนหรือผู้เป็นภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาพอสรุปจะเห็นได้ว่า แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการเรียน การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเป็นแหล่งเสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เป็นแหล่งสร้างความรู้ ความคิด วิชาการและประสบการณ์ ปลูกฝังค่านิยมรักการอ่านและศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องเชื่อมโยงบูรณาการอย่างมีความหมายกับชีวิตอย่างจริงจัง และเป็นองค์รวมที่ต้องอาศัย การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนรักและห่วงแหนในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการที่จะนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยมีการบริหารและจัดการแหล่งเรียนรู้ กำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุนการจัดหา จัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์การจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน มีการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน/นวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งกำกับ ติดตาม ดูแลและประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้

ประโยชน์ของการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน จะพบว่า แหล่งเรียนรู้ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางการศึกษา เพราะสามารถช่วยให้ครูและนักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังที่นักการศึกษาหลายคนได้ให้แนวคิด ไว้ดังนี้

สุขสวัสดิ์ ภาษิตและอนันต์ธนา อังกินันท์ (2548, หน้า 19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการนำแหล่งความรู้ในชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอน จะช่วยให้เด็กมีโอกาสได้รับประสบการณ์อย่างกว้างขวางให้แก่เด็กโดยตรง โดยอาจแจกแจงได้ดังนี้

1. ช่วยให้เด็กได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์มากขึ้นและมีประสบการณ์ตามความมุ่งหมายของการศึกษา
2. ช่วยให้เด็กเรียนได้ผลดี เรียนรู้ได้ง่ายและฝังแน่นในความทรงจำ เพราะสอดคล้องกับหลักการที่ว่า เด็กจะเรียนได้ดีถ้าได้เรียนจากของจริง
3. ช่วยให้หลักสูตรมีความหมาย น่าสนใจ และมีผลในทางปฏิบัติ
4. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ ก่อให้เกิดความเข้าใจและความทราบซึ่งในคุณค่าของชุมชน
5. ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนการสอนกับชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนและชีวิตประจำวันของเด็ก เด็กสามารถนำความรู้จากโรงเรียนมาใช้กับชุมชน ในชีวิตจริงที่ตนอาศัยอยู่
6. ช่วยปลูกฝังความปรารถนาจะปรับปรุงชุมชนให้ดีขึ้น
7. ช่วยแก้ปัญหาบางอย่างที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เช่น การขาดแคลนแหล่งความรู้และอุปกรณ์การสอน

8. ช่วยประหยัดเวลาในการสอน

9. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ทั้งนักเรียนและครู เพราะนักเรียนสามารถนำความรู้จากชุมชนกลับมาเข้าชั้นเรียน เพื่ออภิปราย ทดสอบ และทบทวนกันได้ต่อไปอีก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2553, หน้า 232-233) กล่าวถึงประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ต่อการเรียนการสอน สามารถสรุปได้ดังนี้ แหล่งเรียนรู้สามารถทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและสัมผัสกับสิ่งที่ศึกษาด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ตรงกับความเป็นจริง สามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพิ่มพูนทักษะในการสร้างความรู้ ทักษะการสังเกต ทักษะการบันทึกข้อมูลและส่งเสริมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ช่วยสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจความหมายและเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น และการไปศึกษา ยังแหล่งเรียนรู้สามารถปลูกฝังเจตคติให้เป็นไปตามที่พึงประสงค์ ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนต่อสังคมหรือกลุ่มเพื่อน

1. ขั้นเตรียมการใช้แหล่งวิทยาการ โดยมีการสำรวจ วางแผนการใช้แหล่งวิทยาการ ติดต่อขออนุญาต นัดหมายบุคคลหรือสถานที่ที่ใช้เป็นแหล่งวิทยาการ เพื่อขอชมหรือรับฟังคำบรรยาย ตามกำหนด เวลา สถานที่ มีการเตรียมการประชุมนัดหมายผู้ร่วมงานนักเรียนให้รู้และเข้าใจถึง หลักการและกิจกรรมที่ต้องกระทำขณะที่ทำการศึกษาในแหล่งวิทยาการและหลังจากกลับจากแหล่งวิทยาการ รวมทั้งเตรียมการเดินทาง กำหนดการ ยานพาหนะ สัมภาระและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ใช้ในการเดินทาง ไปศึกษาในแหล่งวิทยาการ

2. ขั้นดำเนินการ เมื่อเตรียมการเรียบร้อยแล้วเมื่อถึงกำหนดการก็ให้ปฏิบัติตามตามแผนคือ เมื่อเดินทางถึงแหล่งวิทยาการ ติดต่อพบกับเจ้าของสถานที่หรือผู้นำชมหรือวิทยากรศึกษาหาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการและวิทยากร จัดบันทึก ถ่ายภาพ บันทึกเสียง เกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่ได้พบเห็นจากแหล่งวิทยาการไว้เป็นหลักฐานในการศึกษา

3. ขั้นการเสนอผลงาน เมื่อนักเรียนเดินทางกลับจากการศึกษาจากแหล่งวิทยาการแล้วให้นักเรียนนำเสนอผลงานจากการศึกษา เช่น การอภิปรายรายงานแสดงผลงาน นิทรรศการและการประเมินผลการศึกษาแหล่งวิทยาการ เป็นต้น

4. ขั้นการประเมินผล เป็นขั้นที่จะประเมินผลดูว่าการศึกษาจากแหล่งวิทยาการได้บรรลุตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนไว้มากน้อยเพียงใด โดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ ทดสอบ และตรวจสอบผลงาน แล้วประเมินผลการศึกษาจากแหล่งวิทยาการและเก็บผลไว้เป็นหลักฐานหรือเพื่อประโยชน์ในการศึกษาในครั้งต่อไป

ภพ เลหาไพบูลย์ (2552, หน้า 240-241) กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้แหล่งเรียนรู้และการศึกษานอกสถานที่ โดยสรุปได้ดังนี้ การใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนและการศึกษานอกสถานที่เป็นการเรียนรู้จากการได้ปฏิสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จนเกิดการรับรู้ การคิดและการกระทำ ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม นำไปสู่การสรุปและการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในการเรียนการสอน สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้นเพราะได้เรียนรู้จากสภาพความเป็นจริง ได้ลงมือทำ หรือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย ได้รับประสบการณ์ตรง ฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และการไปศึกษายังแหล่งเรียนรู้ สามารถปลูกฝังเจตคติให้เป็นไปตามที่พึงประสงค์ ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมี

ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนต่อสังคม รักและผูกพันกับท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นมีความจำเป็นมากในสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน เนื่องจากการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลาตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียน แหล่งเรียนรู้จึงควรมีหลากหลาย เพียงพอและทันสมัย ตอบสนองผู้เรียนให้มากที่สุดและการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงนั้นเป็นเรื่องที่ยากและซับซ้อน ดังนั้น บทบาทของครูจากที่เคยเป็นผู้บอกความรู้จากตำราจะเปลี่ยนเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนลงมือเรียนรู้เอง ทำให้ครูมีบทบาทที่สำคัญต่อการปรับปรุงและปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ศิริกาญจน์ โกลสุภและดารณี คำวังนัง (2549, หน้า 20-21) ได้กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ทำได้โดย

1. เรียนรู้จากคนในชุมชน ในชุมชนมีผู้รู้ด้านต่างๆ มากมาย มากกว่าครูที่สอนท่องหนังสือ เช่น ผู้รู้ทางเกษตรกรรม ทางช่าง ผู้รู้ทางศาสนา หมอพื้นบ้าน ผู้นำชุมชน ถ้าเปิดโรงเรียนสู่ชุมชนให้ทั้งและนักเรียนได้รู้จากคนในชุมชนจะมีครูมากมายหลากหลายเป็นครูที่รู้จักจริงจะทำให้การเรียนรู้เข้าไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริง การเรียนรู้จะสนุกไม่น่าเบื่อ

2. เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ควรสำรวจและสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มขึ้นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นทุ่งนา ป่าเขาแหล่งน้ำ วัด แหล่งอนุรักษ์ป่า แหล่งอนุรักษ์สัตว์ กลุ่มอาชีพต่างๆ พิพิธภัณฑ์ตำบล ทุกตำบลควรสร้างพิพิธภัณฑ์ตำบลของตนเองเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม

3. เรียนรู้เรื่องของชุมชน การเรียนเรื่องชุมชนให้มากที่สุด เช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การแพทย์พื้นบ้าน ศาสนา

4. เรียนรู้จากการปฏิบัติงานในชุมชน ครูและนักเรียนควรจะได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงในชุมชน เช่น ทำเกษตร หัตถกรรม แปรรูปอาหาร งานช่าง ธุรกิจ ชุมชน การท่องเที่ยวการแพทย์แผนไทย การทำมาหากิน เพื่อที่จะได้ทำงานเป็น จัดการเป็น อยู่ร่วมกันเป็น มีอาชีพ แก้ปัญหา เศรษฐกิจและเป็นการพัฒนาศีลธรรมไปด้วยในตัว เป็นศีลธรรมที่เกิดจากการดำเนินชีวิตร่วมกัน

ประนอม อรุณานันท์ (2545, หน้า 7 และ 42) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการเตรียมการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองว่า ขั้นแรกครูควรมีการเตรียมตัวเอง มีการเตรียมแหล่งความรู้ เตรียมเนื้อหา เตรียมข้อมูล ซึ่งจะต้องให้คำอธิบายแนะนำให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจน แก่ผู้เรียน รวมทั้งแนะนำแหล่งความรู้ที่จะให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ซึ่งการเตรียมแหล่งข้อมูล ควรมีการเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้ให้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะใช้ ประกอบกิจกรรมในห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีข้อมูลความรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษา โดยเด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน คือ การใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และนอกโรงเรียน โดยกำหนดเป้าหมายในการใช้แหล่งเรียนรู้ ออกแบบและวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาให้มากที่สุดการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนของโรงเรียนธรรมเมธีศึกษา วัดพันเตา อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้แบ่ง

แหล่งเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่และด้านกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นบุคลากร แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคลากร มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพประกอบไปด้วย ครู ผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ซึ่งบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ย่อมมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและมีความรู้ดีในเฉพาะทางนั้นๆ อาทิ บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางศาสนา หรือศาสนพิธี ได้แก่ พระสงฆ์ มัคทายก ตลอดจนนักบวชในศาสนาอื่นๆ บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญทางหัตถกรรม อาทิ ผู้ประกอบอาชีพการตัดเย็บ งานประดิษฐ์ประดอยการทำอาหาร เป็นต้น โดยบุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติและวิถีปฏิบัติ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้ประสบการณ์ตรงแก่นักเรียน มีทั้งที่อยู่ในโรงเรียน และนอกโรงเรียนโดยในที่นี้จะ เป็นสถานที่ที่โรงเรียนธรรมเมธีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้สมกับวัยของผู้เรียนต่อไป

2.8 บริบททั่วไป และกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

2.8.1 ประวัติความเป็นมา

1. ประวัติ ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ

หมู่ที่ 5 บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดนครพนม โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดนครพนม พิกัด VE 332633 ห่างจากอำเภอบ้านไร่ ประมาณ 45 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดนครพนม ประมาณ 72 กิโลเมตร และห่างจากกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 จังหวัดสกลนคร ประมาณ 96 กิโลเมตร

เมื่อ พ.ศ.2516 คณะกรรมการหมู่บ้าน ได้ทำหนังสือร้องขอไปยัง กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต 4 (ปัจจุบันคือ กก.ตชด. 24 อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุดรธานี) เพื่อขอให้ส่งครู ตำรวจตระเวนชายแดนมาทำการสอนในหมู่บ้าน จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ. 2518 จึงได้รับอนุมัติให้จัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ โดยเริ่มก่อตั้งในวันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2520 เริ่มเปิดการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการเมื่อ วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2520 โดยใช้อาคารชั่วคราวที่ราษฎรร่วมกันสร้างขึ้น ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2528 ราษฎรได้จัดหาที่ดินจำนวน 13 ไร่ 2 งาน และร่วมกันจัดหาวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราวให้กับโรงเรียน ขเมื่อเดือน พฤศจิกายน 2528 ชมรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือรถไฟมักกะสัน ได้จัดสร้างอาคารเรียนถาวรเป็นแบบไม้ชั้นเดียว หลังคาสังกะสี พื้นคอนกรีต ขนาด 8×36 เมตร จำนวน 6 ห้องเรียน (อาคารเรียนหนึ่ง) งบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 72,200 บาท (เจ็ดหมื่นสองพันสองร้อยบาทถ้วน) สร้างเสร็จเมื่อเดือน กรกฎาคม 2529 โดยทำพิธีมอบ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2529 อยู่ในความรับผิดชอบของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ต่อมาเมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ.2549 วิทยาลัยเทคนิคนครพนม ได้มาก่อสร้างอาคารเรียนถาวร เนื่องในวันครบรอบ 60 ปี กรมอาชีวศึกษา ใช้งบประมาณในการก่อสร้างจำนวน 700,000 บาท (เจ็ดแสนบาทถ้วน) เป็นอาคารเรียนเสริมคอนกรีตชั้นเดียว หลังคามุงกระเบื้อง พื้นคอนกรีตมุงกระเบื้อง ขนาด 8×36 เมตร จำนวน 6 ห้องเรียน (อาคารเรียน 2)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยม ทอดพระเนตรงานโครงการตามพระราชดำริทั้ง 8 โครงการ และทรงเยี่ยมราษฎรในเขตพื้นที่บริการ โรงเรียน จำนวน 4 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2535 (67) ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2542 (237) ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2546 (338) ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2551 (542)

ปัจจุบัน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ เปิดสอนตั้งแต่ ชั้นปฐมวัย ถึง ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 38 คน ชาย 22 คน หญิง 16 คน ครูตำรวจตระเวนชายแดนที่ทำการ สอน 7 นาย ชาย 5 นาย หญิง 2 นาย โดยมี ร้อยตำรวจเอก ทรงชัย เทพวงศ์ษา ทำหน้าที่ครูใหญ่

2. ปรัชญาของโรงเรียน

สร้างภูมิปัญญา พัฒนาคุณภาพชีวิต สัมฤทธิผลความมั่นคง

3. วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ จัดการศึกษาพัฒนาเสริมสร้างความรู้และ ภูมิปัญญาให้แก่เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารและห่างไกลคมนาคมให้เป็นพลเมืองดีของชาติ มีความรู้คู่คุณธรรม คิดเป็นทำเป็น รู้จักแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ยึดมั่นในระบอบการ ปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคม อย่างมีความสุขสามารถพึ่งตนเองได้

4. เป้าหมาย

เป้าหมาย มีดังนี้ 1) นักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับทุกคน 2) นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานครบทุกสาระ 3) นักเรียนทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

5. พันธกิจ

พันธกิจ มีดังนี้ 1) จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษา 2) จัดการ เรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ 3) จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้น กิจกรรมห้องสมุด และสื่อการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ 4) ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร การจัดการศึกษา 5) จัดการเรียนการสอนส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน 6) จัดกิจกรรมพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนดีในสังคม

6. พระราชกระแส เมื่อเสด็จฯ ครั้งที่ 4

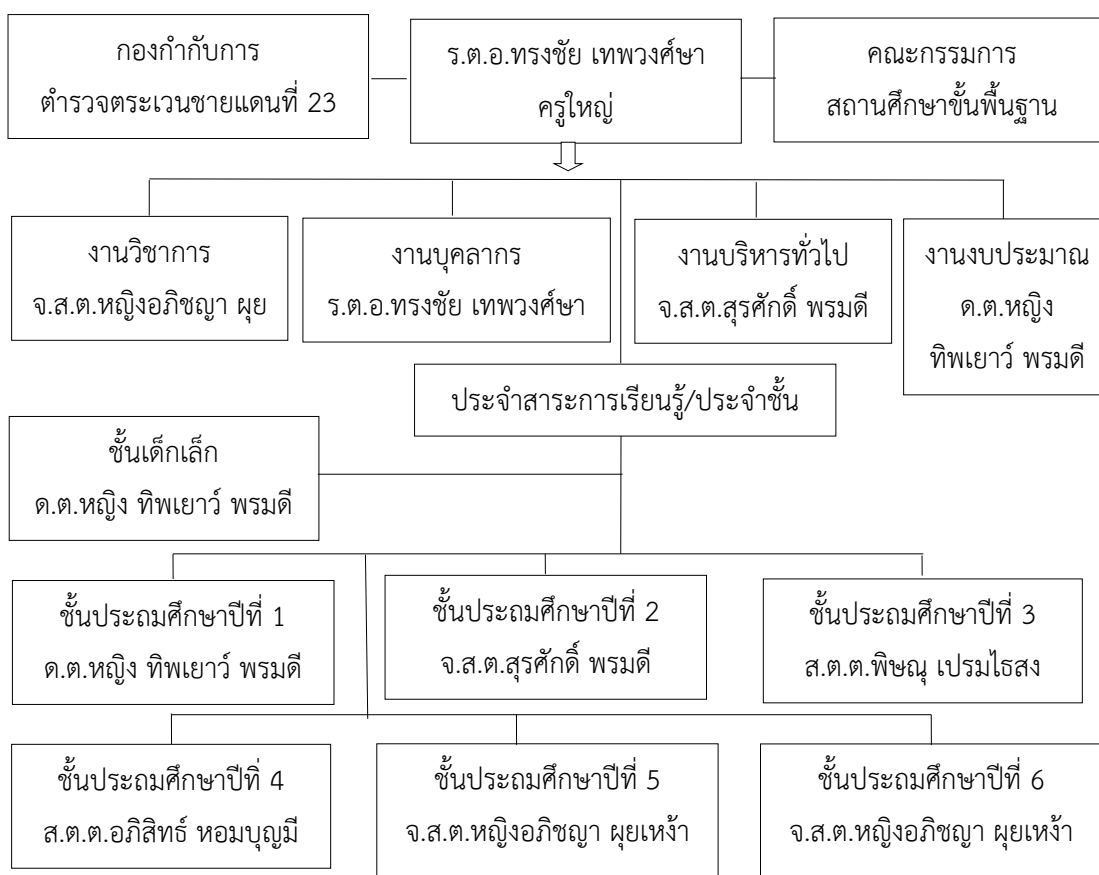
1. ภาษาไทยเน้นการอ่าน เขียนให้ได้ส่งผลเวลาสอบจะได้เข้าใจ
2. ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครลงทำสื่อเป็นชุดการสอนให้ครู

7. เขตบริการและแผนผังของโรงเรียน

หมู่บ้านในเขตบริการของ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ มี 1 หมู่บ้าน คือ บ้านหาดทรายเพ หมู่ที่ 5 ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

10 ตุลาคม 2557 ภาคเรียนที่ 2 เปิดทำการเรียนการสอน - วันที่ 1 พฤศจิกายน 2557 ถึง 30 มีนาคม 2558

1. แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ
แผนภูมิการบริหารโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2557

แผนภูมิที่ 2-2 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ

2. แผนภูมิคณะกรรมการบริหารโครงการตามพระราชดำริ ปีการศึกษา 2557

แผนภูมิที่ 2-3 คณะกรรมการบริหารโครงการตามพระราชดำริ ปีการศึกษา 2557

3. ข้อมูลจำนวนนักเรียน

3.1 ตารางจำนวนนักเรียนและแผนการจัดชั้นเรียน ประจำปีการศึกษา 2557

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		รวมทั้งหมด	จำนวนห้องเรียน
	นักเรียนชาย	นักเรียนหญิง		
ก่อนประถม	3	1	4	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	3	1	4	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	3	1	4	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	2	1	3	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	4	6	10	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	3	4	7	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	4	2	6	1
รวม	22	16	38	7

ตารางที่ 2-1 จำนวนนักเรียนและแผนการจัดชั้นเรียน ประจำปีการศึกษา 2557

4. จำนวนครู-นักเรียน

1) เมื่อเริ่มก่อตั้งมีนักเรียน 36 คน มีครุตำรวจตระเวนชายแดน 3 นาย 2) ศิษย์เก่าที่จบการศึกษา 210 คน ครุตำรวจตระเวนชายแดน ถึงปัจจุบัน 64 คน ครูใหญ่มาทำการถึงปัจจุบัน 14 คน 3) ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งหมด 38 คน ชาย 22 คน หญิง 16 คน ครุตำรวจตระเวนชายแดน 7 นาย ชาย 5 นาย หญิง 2 นาย 4) ครูใหญ่ที่ทำหน้าที่ คือ ร.ต.อ.ทรงชัย เทพวงศ์ษา

5. ตารางแสดงข้อมูลครุโรงเรียน ตชด.บ้านหาดทรายเพ ประจำปีการศึกษา 2557

ลำดับที่	ชื่อ -สกุล	ตำแหน่ง	คุณวุฒิ	การศึกษาต่อ
1	ร.ต.อ.ทรงชัย เทพวงศ์ษา	ครุใหญ่	ค.ม.	
2	ร.ต.ต.ทองพล อยู่สุข	ครุผู้สอน	ม.ศ. 5	
3	ด.ต.หญิงทิพเยาว์ พรหมดี	ครุผู้สอน	ค.บ.	
4	จ.ส.ต.สุรศักดิ์ พรหมดี	ผช.ครุใหญ่	ค.บ.	ปริญญาตรี
5	จ.ส.ต.หญิงอภิษฐา ผุยเหง้า	ผช.ครุใหญ่	ค.บ.	ปริญญาตรี
6	ส.ต.ต.พิชญ์ เปรมไธสง	ครุผู้สอน	ม. 6	
7	ส.ต.ต.อภิสิทธิ์ หอมบุญมี	ครุผู้สอน	ม. 6	

ตารางที่ 2-2 แสดงข้อมูลครุ ประจำปีการศึกษา 2557

6. ข้อมูลด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบสิ่งสนับสนุนการศึกษา

ลำดับที่	ชื่ออาคาร	จำนวนหลัง	สร้างเมื่อปี	หมายเหตุ
1	อาคารเรียนแบบไม้ชั้นเดียวทรงจั่ว	1	2528	
2	บ้านพักครุแบบไม้พื้นสูงทรงจั่ว	1	2528	
3	อาคารสหกรณ์	1	2535, 2557	
4	โรงอาหาร	1	2529	
5	ห้องสรง	1	2542	
6	ห้องน้ำห้องส้วม 2 หลัง	2	2528, 2547	
7	โรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่	1	2528, 2547	
8	โรงเรือนเลี้ยงไก่พื้นเมือง	1	2549, 2557	

ตารางที่ 2-3 ข้อมูลด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบสิ่งสนับสนุนการศึกษา

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ

6. คณะกรรมการสถานศึกษา ปีการศึกษา 2557

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ผู้แทน	ตำแหน่ง
1	นายชัยวัฒน์ พรหมดี	ผู้นำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน	ประธานกรรมการ
2	นายสมพร พรหมดี	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
3	นายสวัสดิ์ พรหมดี	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
4	นายศิววัฒน์ แสงบา	ผู้แทนศิษย์เก่า	กรรมการ
5	นายบรรลพ มณีลุน	ผู้แทนนักเรียน	กรรมการ
6	นายบุญเรือน พรหมดี	ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
7	นายศรารวุฒิ พรหมดี	ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
8	พระอธิการอาทิตย์ คุณสัมปันโน	ผู้แทนองค์กรศาสนา	กรรมการ
9	นายไพโรวัลย์ ติสจันทร์	ผู้แทนศิษย์เก่า	กรรมการ
10	นางคำไข ติสจันทร์	ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน	กรรมการ
11	ร.ต.อ.ทรงชัย เทพวงศ์ษา	ครูใหญ่ รร.ตชด.บ้านหาดทรายเพ	กรรมการ/ เลขานุการ

ตารางที่ 2-3 คณะกรรมการสถานศึกษา ปีการศึกษา 2557

2.8.3 ประวัติหมู่บ้านหาดทรายเพ

ข้อมูลพื้นฐานบ้านหาดทรายเพ หมู่ที่ 5 ตำบลหนองเตา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม หมู่บ้านหาดทรายเพจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2490 โดยมี นายทองคำ พรหมดี ซึ่งมีอาชีพทำนา ได้มาจัดตั้งหมู่บ้าน โดยแยกหมู่บ้านจากบ้านท่าหนามแก้ว โดยใช้ชื่อหมู่บ้านตามภูมิประเทศชายฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งในฤดูแล้งน้ำในแม่น้ำโขงลดลงทำให้ตลิ่งพังทลายและเกิดเสียงดังได้ยินชัดเจนหลายร้อยเมตร ซึ่งใช้ปรากฏการณ์นี้มาตั้งชื่อหมู่บ้าน คำว่า การพังทลาย ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า “เพ” แต่พอฤดูน้ำหลาก กระแสน้ำจะพัดพาเอาทรายและตะกอนดินกลับมาทับถมชายฝั่งที่พังไปเต็มขึ้นเหมือนเดิม ปรากฏการณ์ธรรมชาติดังกล่าวได้เกิดขึ้นเป็นเวลายาวนานและเสมอมาจนถึงปัจจุบัน ราษฎรจึงร่วมกันนำมาตั้งเป็น ชื่อหมู่บ้านว่า “หาดทรายเพ” ผู้ใหญ่บ้านคนแรกชื่อ นายอัมพร พรหมดี คนที่สองคือ นายนิ พรหมดี ปัจจุบันคือ นายศิววัฒน์ แสงบา ขึ้นการปกครองกับตำบลหนองเตา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม บ้านหาดทรายเพมีวัดประจำหมู่บ้าน จำนวน 1 แห่ง คือ วัดศรีชมชื่น ซึ่งมีเจ้าอาวาสประจำคือ พระอธิการอาทิตย์ คุณสัมปันโน

1. ข้อมูลจำนวนประชากร ปี 2557

ปัจจุบันบ้านหาดทรายเพ มี 84 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 344 คน เป็นชาย 184 คน หญิง 160 คน

2. อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือจด บ้านท่าหนามแก้ว หมู่ที่ 3 ทิศใต้จด บ้านแก้ง หมู่ที่ 2 ทิศตะวันออกจด แม่น้ำโขง บ้านปุง สปป.ลาว ทิศตะวันตกจด บ้านเสียวสงคราม บ้านพะทาย มีพื้นที่ทั้งหมด 514 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย 16 ไร่ และเป็นที่ดินทำกิน 498 ไร่

3. ลักษณะภูมิประเทศ

ตั้งอยู่ติดชายฝั่งแม่น้ำโขง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม สลับเนินภูเขาขนาดเล็ก มีลักษณะภูมิประเทศ ดังนี้

สภาพดิน : สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย

แหล่งน้ำ : แม่น้ำโขง ลำห้วยธรรมชาติ บ่อน้ำบาดาล สระน้ำสาธารณะและประปาหมู่บ้าน

สาธารณูปโภค : ประชากรมีไฟฟ้า และน้ำประปาใช้ทั่วครัวเรือน

4. ลักษณะของพื้นที่

มีพื้นที่ทั้งหมด 514 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย 16 ไร่ และเป็นที่ดินทำกิน 498 ไร่

5. ศาสนา/ ภาษาที่ใช้

ราษฎรในพื้นที่นับถือศาสนาพุทธ ใช้ภาษาอีสาน ภาษาไทยอู้อ้อและภาษาไทยกลาง

6. การประกอบอาชีพ

ประชากรในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมง ค้าขาย รายได้เฉลี่ยต่อปี 55,000 บาท

7. การสาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองเทา ระยะทาง 4 กิโลเมตร

8. การปกครอง ปี 2557

1. กำนัน ชื่อ นายศุภกิจ ศรีโสภาน
2. ผู้ใหญ่บ้าน ชื่อ นายศิววัฒน์ แสงบา
3. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายอำนาจ คอแก้ว, นายบุญเรียน พรหมดี
4. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองเทา : นายพิทักษ์ คังกัน
5. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเทา : นายอวยชัย เกษสิมมา
6. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเทา ประจำหมู่บ้านหาดทรายเพ ประกอบด้วย นายกวิน พรหมดี และนายบรรลพ มณีสุน

9. ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญ ค่านิยม ความเชื่อถือ

ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีการผูกข้อมือ เรียกขวัญ นับถือผี

10. การคมนาคม

การคมนาคมสะดวกตลอดปีเส้นทางคมนาคม ติดต่อระหว่างหมู่บ้านเป็นทางลาดยางสลับกับถนนลูกรัง - ระยะทางจากอำเภอท่าอุเทนถึงโรงเรียน ตชด.บ้านหาดทรายเพ ระยะทาง 42 กิโลเมตร

เส้นทางลาดยาง 36 กิโลเมตร เป็นดินลูกรัง 6 กิโลเมตร ระยะทางจากจังหวัดนครพนม ถึงโรงเรียน ตชด.บ้านหาดทรายเพ ระยะทาง 72 กิโลเมตร เส้นทางลาดยาง 66 กิโลเมตร เป็นดินลูกรัง 6 กิโลเมตร -ระยะทางจากกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ถึงโรงเรียน ตชด.บ้านหาดทรายเพ ระยะทาง 96 กิโลเมตร เส้นทางลาดยาง 90 กิโลเมตร เป็นดินลูกรัง 6 กิโลเมตร

11. ผลการดำเนินงานของโรงเรียน ในรอบปีที่ผ่านมา

11.1 งาน/โครงการ/กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จ

ตารางที่ 2-4 ตารางแสดงผลงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จ

ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	หลักฐานยืนยันความสำเร็จ
ระบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรสถานศึกษา พ.ศ.2551 (ปรับปรุง 2561) - แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน - รายงานประเมินตนเอง - ตารางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน - ปฏิทินการปฏิบัติงานวิชาการ - แหล่งเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการ - สื่อ แผ่นพับ ป้ายนิเทศ - สรุปรายงานผลการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ - เอกสารชี้แจงทางวิชาการ - แบบบันทึกการนิเทศ - ระเบียบวัดผลประเมินผล พ.ศ.2561 - บันทึกการสอนซ่อมเสริม - เอกสารหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง - ภาพถ่ายกิจกรรม
ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> - คำสั่ง รายงานการประชุม - บันทึกเยี่ยมบ้านผู้เรียน - การติดตามผู้เรียนเข้าเรียน - ระเบียบโรงเรียนที่เกี่ยวกับผู้เรียน - โครงการแนะแนวการศึกษาต่อ - สรุปลผลการติดตามช่วยเหลือผู้เรียน - ข้อมูลผู้เรียนเป็นปัจจุบัน - กิจกรรมการร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมผู้เรียน เช่น สถานีอนามัย สถานีตำรวจ
ระบบกิจการผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานการเลือกตั้งประธานผู้เรียนและคณะกรรมการผู้เรียน - บันทึกการประชุมสภาผู้เรียน - แบบบันทึกการทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบและชั้นเรียน

ตารางที่ 2-4 งาน/โครงการ/กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จ (ต่อ)

ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	หลักฐานยืนยันความสำเร็จ
	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมสารวัตรผู้เรียน - สรุปรายงานผลการศึกษาแหล่งเรียนรู้ - สรุปรายงานผลกิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด - สรุปรายงานผลกิจกรรมหน้าเสาธง - แบบบันทึกกิจกรรมอื่น ๆ - ข้อมูลประชากรวัยเรียนเป็นปัจจุบัน
ระบบพัฒนาบุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> - เกียรติบัตรการเข้ารับการอบรมของครูทั้งในและนอกสถานศึกษา - การเลื่อนขั้นวิทยฐานะตำแหน่ง ที่สูงขึ้น ส.ต.อ เป็น ดต.
ระบบบริหารจัดการ	<ul style="list-style-type: none"> - ผังโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน - รายงานการประชุมครู/ผู้ปกครอง/คณะกรรมการสถานศึกษา - คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา - แผนปฏิบัติการประจำปี - รายงานการประเมินตนเอง - แผ่นพับประชาสัมพันธ์
ระบบชุมชนสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานการประชุมของผู้ปกครอง/คณะกรรมการสถานศึกษา - สรุปรายงานผลการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา - สรุปรายงานผลโครงการร่วมกิจกรรมประเพณีชุมชน (แห่เทียนเข้าพรรษา ถวายเทียนพรรษาผ้าอาบน้ำฝน วันสำคัญวันพ่อ วันแม่) - สรุปรายงานผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ปกครอง - แบบบันทึกกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
ระบบสื่อและแหล่งเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ทั้งในเขตบริการและนอกเขตบริการ - ทะเบียนสื่อ แบบบันทึกการใช้สื่อ - รายงานการใช้สื่อการเรียนการสอน - แบบบันทึกการสอนของวิทยากรท้องถิ่น/วิทยากรภายนอก - แผนจัดการเรียนรู้ - แผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกษตรตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง - ภาพถ่ายกิจกรรม - สภาพจริงห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา - แบบบันทึกการใช้ห้องสมุด - แบบบันทึกการคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นคว้า

ตารางที่ 2-4 งาน/โครงการ/กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จ (ต่อ)

ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	หลักฐานยืนยันความสำเร็จ
ระบบสารสนเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - ฐานข้อมูลโรงเรียน - ฐานข้อมูลผู้เรียน - รายงานการประชุมครู - คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเป็นระบบ - แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา - แผนกลยุทธ์ - แผนปฏิบัติการประจำปี - แผนพัฒนาอื่น ๆ - ระบบงานภายในโรงเรียน
โครงการเสริมทักษะ	<ul style="list-style-type: none"> - เกียรติบัตรผู้เรียนในการแข่งขันในแต่ละระดับ - เกียรติบัตรผู้เรียนในการได้รับรางวัลต่าง ๆ
โครงการวัดผลและประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบวัดผลประเมินผลโรงเรียน พ.ศ.2557 - แบบ ปพ.ต่าง ๆ - แบบบันทึกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง - แบบวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรฯ
โครงการนิเทศการสอนภายใน	<ul style="list-style-type: none"> - แบบบันทึกการนิเทศ - แบบประเมินห้องเรียนคุณภาพ - แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ - แบบประเมินประสิทธิภาพฯ - รายงานการนิเทศภายใน - สมุดนิเทศประจำห้องเรียน - ภาพถ่ายกิจกรรม
โครงการพัฒนาหลักสูตรและบูรณาการ	<ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรสถานศึกษา พ.ศ.2557 - หลักสูตรท้องถิ่น - แผนจัดการเรียนรู้
โครงการพัฒนาและบริการห้องสมุด	<ul style="list-style-type: none"> - แบบบันทึกการใช้ห้องสมุด - อุปกรณ์สำหรับห้องสมุดมีความพร้อมพอสมควร - แบบบันทึกการใช้อินเทอร์เน็ต - ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระภาษาไทย - แบบบันทึกการอ่าน
โครงการพัฒนาและบริการห้องสมุด	<ul style="list-style-type: none"> - แบบบันทึกการใช้ห้องสมุด - อุปกรณ์สำหรับห้องสมุดมีความพร้อมพอสมควร - แบบบันทึกการใช้อินเทอร์เน็ต - ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระภาษาไทย

ตารางที่ 2-4 งาน/โครงการ/กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จ (ต่อ)

ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	หลักฐานยืนยันความสำเร็จ
	- แบบบันทึกการอ่าน
โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ	- ระบบการรายงาน - ความถูกต้อง รวดเร็ว - การประสานงานคล่องตัว - ความพึงพอใจของผู้มาติดต่องาน
โครงการส่งเสริมงานอาชีพและรายได้	- รายงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และ การพัฒนาอาชีพ - แบบประเมินความพึงพอใจ - แบบบันทึกงานอาชีพ - ภาพถ่ายกิจกรรม
โครงการคุณธรรมสู่วิถีพุทธ	- รายงานโครงการ - ภาพถ่ายกิจกรรม - แบบประเมินความพึงพอใจ - เกียรติบัตรการเข้าร่วมกิจกรรม - คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
โครงการสืบสานศิลปวัฒนธรรม	- เกียรติบัตรที่ได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ - ภาพถ่ายกิจกรรม - การแสดงจริงของผู้เรียน
โครงการส่งเสริมประชาธิปไตย	- คำสั่งแต่งตั้ง - รายงานการประชุมสภาผู้เรียน - ระเบียบปฏิบัติที่ผ่านสภาผู้เรียน - รายงานการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง - แบบประเมินความสะอาดเขตพื้นที่และห้องเรียน - ภาพถ่ายกิจกรรม - แบบบันทึกอื่น ๆ
โครงการส่งเสริมสมรรถภาพทางกีฬา	- เกียรติบัตร/รางวัลการเข้าร่วมแข่งขันในระดับต่าง ๆ กลุ่ม/เปิดอง - รายงานโครงการ - ภาพถ่ายกิจกรรม
โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	- แบบบันทึกการชั่งน้ำหนักและส่วนสูง - แบบบันทึกการทดสอบสมรรถภาพ - แบบบันทึกการตรวจสุขภาพประจำปี - แบบบันทึกการป้องกันและการรักษา - แบบบันทึกการใช้ห้องพยาบาล - แบบบันทึกการเฝ้าระวังและการป้องกันตนเองจากสารเสพติด - แบบประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ตารางที่ 2-4 งาน/โครงการ/กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จ (ต่อ)

ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	หลักฐานยืนยันความสำเร็จ
	- เกียรติบัตร/รางวัลที่ได้รับ
โครงการอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม)	- แบบสรุปโครงการ - แบบบันทึกการรับประทานอาหาร - แบบประเมินความพึงพอใจ - รายการอาหาร - กล่องรับฟังความคิดเห็น - ภาพถ่ายกิจกรรม - บัญชีรับจ่ายอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม)
โครงการส่งเสริมดนตรีและ ศิลปะพื้นบ้าน	- ผลสำเร็จของวงดนตรีพื้นบ้าน - ผลสำเร็จของกิจกรรมนาฏศิลป์ - แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน - ภาพถ่ายกิจกรรม - แบบประเมินความพึงพอใจ
โครงการสหกรณ์โรงเรียน	- รายงานโครงการ - ทะเบียนสมาชิก - บัญชีรายรับ-รายจ่าย - คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ - แบบบันทึกการปฏิบัติงานกิจกรรมร้านค้า
โครงการพัฒนา สภาพแวดล้อมและแหล่ง เรียนรู้ (โรงเรียนและบ้าน น่ายู่)	- อาคารมั่นคง ปลอดภัย สวยงาม น่ายู่ น่ายเรียน - ความพึงพอใจของผู้ใช้ - สื่อ วัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียน - ห้องเรียนได้รับการตกแต่งให้สวยงาม น่ายู่ น่ายเรียน - แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในแต่ละห้องเรียน - แบบประเมินห้องเรียน และเขต
โครงการรักษาสีสิ่งแวดล้อม น้ำใจ	- คำสั่งแต่งตั้งชมรมรักษาน้ำใจ - รายงานโครงการ - ภาพถ่ายกิจกรรม - ชิ้นงาน/ผลงาน - แบบบันทึกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

11.2 งาน/โครงการ/กิจกรรมที่ควรปรับปรุง

โรงเรียนได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติครบทุกโครงการ แต่บางโครงการดำเนินการล่าช้า สาเหตุเพราะ 1) ภาระงานของครูมีมาก 2) บุคลากรไม่เพียงพอ 3) โครงการระบุกิจกรรมไม่ชัดเจน 4) งบประมาณน้อย

11.3 ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองจาก สมศ.

1. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้เรียนทุกมาตรฐาน ครั้งที่สอง
มาตรฐานที่ 1- 7 ผลการประเมินเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในระดับ ดี
2. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของครูทุกมาตรฐาน ครั้งที่สอง
มาตรฐานที่ 8- 9 ผลการประเมินเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในระดับ ดีมาก
3. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ตามมาตรฐานด้านผู้บริหาร
มาตรฐานที่ 10 – 14 ผลการประเมินเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในระดับ ดีมาก

โดยสรุปโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ได้มีการให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ ของชุมชน ซึ่งชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา และระดมทรัพยากรนำมาพัฒนาโรงเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ชุมชนมีศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และดำรงรักษาไว้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ได้เข้ามาให้ความรู้แก่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการศึกษาแบบชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาตามศาสตร์พระราชาโดยใช้วิจัยสั่งจี้และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐานเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และสื่อนวัตกรรมแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ของโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมและประสานงาน ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพราะการจัดกระบวนการเรียนรู้ยังต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาให้มีสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากชุมชน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น และบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

2.9 การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2550, หน้า 154) ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลที่แสดงถึงความคิด ความเห็น ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม อารมณ์ ความรู้สึก พฤติกรรม วิถีชีวิต ปฏิสัมพันธ์ กระบวนการภายในกลุ่มต่างๆ ซึ่งจะสื่อสารผ่านมาด้วยคำพูด ดังนั้น ผู้ที่ทำการวิจัยต้องมีความรู้ในเรื่องของเครื่องมือว่ามีอะไรบ้าง และใช้ในการเก็บข้อมูลในลักษณะใด วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่สำคัญ ในที่นี้ประกอบไปด้วยวิธีการ 4 วิธีการ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการใช้ข้อมูลเอกสาร รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.9.1 การสังเกต (Observation)

การสังเกตเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเก่าแก่ที่สุดในการแสวงหาความรู้ที่สำคัญรูปแบบหนึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ควบคู่กับการเก็บรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

1) **ความหมายของการสังเกต** การสังเกตในการวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึง กระบวนการที่นักวิจัยเรียนรู้ด้วยการเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นหรือปรากฏขึ้นและดำเนินไปตามธรรมชาติอย่างตั้งใจโดยไม่เข้าไปแทรกแซงในระยะเวลาหนึ่งๆ ตามระเบียบวิธีการที่กำหนดไว้

2) **ประเภทของการสังเกต** สังเกตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม สำคัญ ดังนี้

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการที่นักวิจัยเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในสนามการวิจัยหรือชุมชนและกลุ่มที่ศึกษาในสภาพที่เป็นธรรมชาติ โดยมีกิจกรรมที่ทำด้วยกันและพยายามสร้างสัมพันธ์ภาพจนทำให้คนในกลุ่มหรือสนามยอมรับว่ามีสถานภาพเช่นเดียวกับคนชุมชนหรือกลุ่มที่ศึกษา การสังเกตแบบมีส่วนร่วมนี้จะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอนคือ การสังเกต การซักถามหรือการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการและการจดบันทึก ซึ่งจากการเฝ้าดูปรากฏการณ์แล้ว นักวิจัยจะต้องซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในเชิงความหมายหรือสัญลักษณ์เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนลึกซึ้งต่อปรากฏการณ์นั้นๆ และหลังจากนั้นก็จะมีกรจดบันทึกข้อมูลไว้ด้วย การสังเกตแบบมีส่วนร่วมมีข้อดี คือสามารถจะได้อข้อมูลที่แท้จริง เป็นไปตามธรรมชาติ เนื่องจากผู้ที่สังเกตไม่ทราบว่าจะตนถูกสังเกตและการที่นักวิจัยเข้าไปอยู่ในสนาม จะทำให้สามารถเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดในฐานะคนในได้ สำหรับข้อจำกัด คือการที่นักวิจัยใช้ชีวิตแบบฝังตัวเป็นเวลานาน อาจก่อให้เกิดอคติเข้าข้างกลุ่มที่ศึกษาส่งผลให้ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ

การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการสังเกตอยู่วงนอกไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกสังเกต มักใช้สังเกตในกรณีที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกถูกรบกวนหรือไม่ต้องการให้ผู้ถูกสังเกตรู้ว่ามีคนเคยสังเกต เพราะอาจส่งผลให้พฤติกรรมไม่เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น การสังเกตการเรียนการสอนในห้องเรียน การสังเกตความก้าวร้าวของเด็กในชุมชน อย่างไรก็ตามการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมสามารถเก็บข้อมูลในระยะเวลาที่สั้นกว่าและสิ้นเปลืองทรัพยากรน้อยกว่าการสังเกตแบบมีส่วนร่วมแต่ไม่อาจเก็บข้อมูลได้ละเอียดสมบูรณ์เท่ากับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

2.9.2 หลักการในการสังเกต

หลักการในการสังเกต มีหลักการดังนี้

- 1) กำหนดการดูให้จำกัดเฉพาะเป็นเรื่อง ๆ ไป ไม่ใช่เห็นสิ่งใดมากระทบก็รับไม่ได้
- 2) ดูอย่างมีความมุ่งหมายมิใช่ว่าดูไปเรื่อย ๆ ต้องมีจุดมุ่งหมายที่จะดูและเมื่อพบเห็นแล้วแปลความหมายออกกว่าคืออะไร
- 3) ดูด้วยความพินิจพิเคราะห์ จนสามารถมองเห็นรายละเอียดของเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้งมิใช่ว่ามองเห็นแต่เพียงผิวเผินหรือลักษณะของภายนอกเท่านั้น
- 4) เมื่อดูเสร็จแล้วต้องมีการบันทึกไว้เพื่อเตือนความจำ จะได้ไม่หลงลืมในรายละเอียดที่ได้สังเกตมา
- 5) ผู้สังเกตควรใช้แบบสอบถามหรือเครื่องมือวัดอื่น ๆ ประกอบในการสังเกตด้วย

สรุปได้ว่า วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสังเกต คือการใช้ตาและหูเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตาม เฝ้าดูการแสดงพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มคน เมื่อได้พฤติกรรมที่สังเกตได้ก็บันทึกเอาไว้เพื่อป้องกันการหลงลืม แล้วเก็บไว้สำหรับเป็นข้อมูลในการวิจัยต่อไป

2.9.3 การสัมภาษณ์ (Interview)

ชาย โพธิ์สีตา (2550, หน้า 74-76) การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เป็นเทคนิควิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ที่เป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการอย่างมีระเบียบแบบแผน ที่นักวิจัยจะต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ความหมายของการสัมภาษณ์ หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสนทนากันในประเด็นของการค้นหาคำตอบที่เป็นความคิดเห็น ความรู้สึก การตีความและให้ความหมายแก่สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2) ประเภทของการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบมาตรฐาน การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือไม่เป็นทางการ

ชาย โพธิ์สีตา (2550, หน้า 77) ได้เปรียบเทียบการสัมภาษณ์ทั้ง 3 ประเภทไว้ ดังนี้

ตารางที่ 2-5 เปรียบเทียบการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบมาตรฐาน	การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง	การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือไม่เป็นทางการ
1) ข้อคำถามถูกกำหนดไว้แล้ว 2) มีการจัดเรียงลำดับข้อคำถามไว้ล่วงหน้า 3) การสัมภาษณ์เป็นรูปแบบการสอบถามด้วยวาจาจากแบบสำรวจที่เขียนไว้ 4) ในการศึกษาเชิงคุณภาพจะต้องใช้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทางประชากร ได้แก่ อายุ เพศ เชื้อชาติ การศึกษา เป็นต้น	1) แนวคำถามในการสัมภาษณ์จะมี ทั้ง ลักษณะ แบบ มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง 2) คำถามทุกคำถามจะใช้สัมภาษณ์อย่างยืดหยุ่น 3) ต้องการได้ข้อมูลเฉพาะประเด็นจากผู้ให้ข้อมูล 4) คำถาม หรือ ประเด็น สัมภาษณ์เป็นคำถามกว้างๆ 5) ไม่มีการจัดเรียงลำดับข้อคำถามไว้ล่วงหน้า	1) ใช้คำถามปลายเปิด 2) เป็นการเก็บข้อมูลอย่างยืดหยุ่น 3) มีลักษณะเป็นการสนทนา 4) ใช้ในกรณี ที่ นักวิจัยขาดความรู้ที่มากพอเกี่ยวกับปรากฏการณ์จนไม่สามารถถามคำถามที่เกี่ยวข้อง 5) เป้าหมายการสัมภาษณ์เพื่อเรียนรู้และนำผลจากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ไปสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป 6) ส่วนมากใช้ในการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณา การวิจัยแบบมีส่วนร่วมและการวิจัยแบบกรณีศึกษา

2.9.4 การเตรียมการสัมภาษณ์

สุรางค์ จันทวานิช (2550, หน้า 82-85) ได้กล่าวถึงการเตรียมการสัมภาษณ์ว่ามีขั้นตอนทั้งหมด 9 ขั้นตอน คือ

- 1) กำหนดคำถามการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบ ซึ่งอาจจะเป็นคำถามปลายเปิด คำถามทั่วไป และคำถามที่เน้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษา
- 2) เลือกผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ ที่สามารถที่จะให้คำตอบการวิจัยที่กำหนดเพื่อให้ได้คำตอบที่ดีที่สุด
- 3) พิจารณาเลือกใช้ประเภทของการสัมภาษณ์เพื่อให้เหมาะสมกับคำถามการวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
- 4) จัดเตรียมการบันทึกเสียงที่มีคุณภาพ
- 5) ออกแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ซึ่งควรมีข้อมูลเกี่ยวกับ วันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ระบุผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลและตำแหน่งรวมทั้งคำถามในการสัมภาษณ์ และมีพื้นที่สำหรับการบันทึกคำตอบการสัมภาษณ์
- 6) ทดลองสัมภาษณ์โดยใช้แนวคำถาม ในการสัมภาษณ์กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียง เพื่อปรับแนวคำถามและกระบวนการให้เหมาะสม
- 7) พิจารณาสถานที่ให้เป็นที่ที่เงียบ สามารถบันทึกเสียงได้
- 8) ผู้ให้สัมภาษณ์ยินยอมให้สัมภาษณ์
- 9) ใช้กระบวนการที่ดีระหว่างการสัมภาษณ์

2.9.5 ขอบเขตในการสัมภาษณ์

ขอบเขตในการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรอบรู้ของผู้สัมภาษณ์ โดยเฉพาะหากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีก็จะสัมภาษณ์ไร้ผล นอกจากนี้ผลสัมภาษณ์จะต้องมีความรู้ในการใช้ภาษาเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การสัมภาษณ์บรรลุจุดประสงค์ตามที่ต้องการ
2. ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจ ดังนั้นข้อมูลที่ได้ว่าจึงไม่ค่อยจะคงที่นัก
3. ความรู้ที่ได้มาขึ้นอยู่กับความร่วมมือเป็นอันมาก หากผู้ถูกสัมภาษณ์บิดเบือนก็เกิดผลที่เชื่อถือไม่ได้
4. ข้อมูลที่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการพูด การแสดงออก กิริยาท่าทาง ไหวพริบและบุคลิกลักษณะทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์
5. การสัมภาษณ์ต้องลงทุนด้านแรงงานและเวลา
6. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มักถูกอิทธิพลจากอย่างอื่น เช่น ความเครียด ความอาย ความเหนื่อยๆ ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้มาไม่มีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นได้
7. ข้อมูลที่ได้มามีจะมีอารมณ์ของทั้งสองฝ่ายปนอยู่

สรุปได้ว่า วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ คือ การสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ที่เรากำหนดล่วงหน้าไว้ ผู้สัมภาษณ์ที่ดีต้องฟังมากกว่าจะพูดเสียเองและไม่หุบปาก การสัมภาษณ์ใช้ปากเป็นเครื่องมือในการวัด เมื่อได้ผลอย่างไรก็บันทึกเอาไว้

2.9.6 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2549, หน้า 82-87) กล่าวว่า การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการวิจัยที่ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การอภิปรายของกลุ่ม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมแสดงประสบการณ์และความเชื่อของตน ดังนั้น จะเห็นว่าการใช้ประโยชน์จากการจัดประชุมสนทนากลุ่มเพื่อกำหนด ปัญหา วางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล เทคนิคนี้จะใช้ได้ในทุกขั้นตอนของการวิจัยและสามารถนำไปใช้กับการวิจัยเชิงวิชาการ การวิจัยเชิงประเมิน การพัฒนาคุณภาพ เป็นต้น

1. ความหมายของการสนทนากลุ่ม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากการนั่งสนทนากับผู้ให้ข้อมูล (key informants) เป็นกลุ่ม ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจะได้อะไรจากการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่นักวิจัยกำหนด ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้คำตอบตรงประเด็น และสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้มากที่สุดโดยจะมีการดำเนินการ (moderator) เป็นผู้ถามคำถามตามประเด็นการวิจัยให้กลุ่มตอบ ซึ่งทำให้คนในกลุ่มจะได้ยินคำตอบของคนอื่น ๆ และจะให้คำตอบเพิ่มเติมที่อาจเป็นคำตอบที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

การสนทนากลุ่มเป็นเทคนิค ที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มในการสนทนากลุ่ม ในการเก็บข้อมูล โดยการฟังและเรียนรู้จากกลุ่มผู้เข้าประชุม เทคนิคการจัดกลุ่มสนทนาจึงเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วม และดำเนินการมีปฏิสัมพันธ์ โดยการเผชิญหน้ากันให้เกิดพลวัตของกลุ่มไปกระตุ้นความคิดเห็นของตนเอง และความคิดเห็นของผู้อื่นออกมาอย่างเปิดเผยจริงใจ ในขณะที่ดำเนินการทำให้ได้ข้อมูลละเอียด ลึกซึ้ง ลุ่มลึก และมีแง่มุมต่าง ๆ ของความคิดและประสบการณ์ของคนในกลุ่ม เทคนิคนี้สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว ประหยัดเวลากระบวนการกลุ่มจะทำให้เกิดการสื่อสาร ภายในกลุ่มระหว่างสมาชิกผู้เข้าร่วมกับผู้ดำเนินการอภิปราย และระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง กระบวนการที่ใช้ในการประชุมแบบนี้ ประกอบด้วย การสื่อสาร 3 ส่วน คือ

- 1) เป็นการสื่อสารเพื่อกำหนดประเด็นที่ต้องการฟังจากสมาชิกที่เข้าร่วม
- 2) เป็นการสื่อสารภายในระหว่างสมาชิกภายใต้ประเด็นที่กำหนด
- 3) เป็นการสรุปสาระที่นักวิจัยได้เรียนรู้ได้เรียนรู้จากกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุม

ชี้ให้เห็นว่า ไม่มีวิธีเก็บข้อมูลวิธีใดที่สมบูรณ์แบบที่สุด การใช้กระบวนการจัดกลุ่มสนทนาก็ไม่ใช่เทคนิคการเก็บข้อมูลที่ดีที่สุดแต่ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือบริบทของประเด็นที่จะศึกษา ผู้ดำเนินการเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการประชุมกลุ่ม เป็นบุคคลที่มีส่วนในการทำให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสม แต่เชื่อว่าผู้ดำเนินการอภิปรายจะเป็นบุคคลสำคัญที่สุด ผู้ร่วมวิจัยในกระบวนการกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นผู้จัดบันทึก ผู้วิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาจากการประชุม ผู้จัดทำรายงานต่างเป็นบุคคลที่ต้องทำงานเป็นทีมเพื่อให้การประชุมกลุ่มออกมาได้ผลดีที่สุด นอกจากนี้ คณะนักวิจัยสามารถเรียนรู้ได้จากสมาชิกในกลุ่ม ไม่ใช่เป็นผู้สอนให้สมาชิกเป็นอย่างที่ผู้วิจัยอยากให้เป็น

2. ขั้นตอนการจัดการสนทนากลุ่ม เพื่อให้การดำเนินงานมีขั้นตอนที่เป็นระบบชัดเจน สุวิมล ว่องวานิช (2550, หน้า 344-345) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการใช้เทคนิคการจัดสนทนากลุ่มของ Stewart and Shamdasani (1990) ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การนิยามปัญหาและกำหนดประเด็นคำถามในการศึกษา การกำหนดเรื่องที่จะทำการศึกษาอาจจะเกิดมาจากแนวคิด ทฤษฎี หรือเรื่องที่สนใจ โดยนำประเด็นปัญหาซึ่งเป็น

วัตถุประสงค์ในการศึกษามากำหนดเป็นตัวแปร แล้วสร้างเป็นแนวคำถามย่อย ๆ ที่สามารถตอบ วัตถุประสงค์ให้ชัดเจนและเป็นเหตุเป็นผลมากที่สุด

ขั้นที่ 2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ขนาดของกลุ่ม ผู้เข้าร่วมสนทนานั้นควรมีความพอเหมาะหากน้อยเกินไป จะทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วม สนทนามีน้อยและหากผู้เข้าร่วมสนทนา มีมากเกินไป โอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงก็จะมี น้อยกระบวนการควรคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เข้าร่วมสนทนาให้มีลักษณะใกล้เคียงกัน

ขั้นที่ 3 การกำหนดผู้เข้าดำเนินการสนทนา (moderator) ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำและ กำกับการสนทนาให้ดำเนินไปตามหัวข้อการวิจัย และตามแนวทางการสนทนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ ตรงกันความเป็นจริงและครอบคลุมภายในเวลาที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การกำหนดแนวทางการสนทนาและทดลองใช้ โดยการศึกษาจุดมุ่งหมายและ ตัวแปรที่ต้องการศึกษา มีการจัดลำดับความคิดและแนวทางการสนทนาไว้ล่วงหน้าเป็นขั้นตอน ช่วย ให้ผู้ดำเนินการสามารถดำเนินการสนทนาในขอบเขตที่เหมาะสม

ขั้นที่ 5 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ใช้ทรัพยากรของหน่วยงานหรือองค์กรที่ สนับสนุนให้มีการจัดสนทนากลุ่ม เป็นแหล่งคัดเลือกอาจใช้วิธีการสุ่มเพื่อคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนา โดยคำนึงถึงต้นทุนและคุณภาพของผู้เข้าร่วมสนทนา ต้องระวังไม่ให้เกิดอคติในการเลือกกลุ่ม ผู้เข้าร่วมสนทนา

ขั้นที่ 6 การดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้ดำเนินการสนทนาสร้างบรรยากาศให้ผู้เข้าร่วม สนทนา มีความคุ้นเคย มีการแนะนำตัว การเสนอจุดประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่ม การขออนุญาต บันทึกข้อมูล โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงการดำเนินการสนทนา ให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการให้เกิด การอภิปรายครบถ้วน ควบคุมการสนทนาให้อยู่ในประเด็น เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่าง เต็มที่โดยไม่ขึ้นคำตอบที่ต้องการให้เกิด

ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ข้อมูลในเครื่องบันทึกเสียงจะถูกถอดออกมา เป็นสนทนาเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยใช้วิธีการที่หลากหลายแต่ส่วนใหญ่มักใช้การทำ เครื่องหมายในข้อความสำคัญมีการจัดหมวดหมู่ ปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีการพัฒนา โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล เช่น “The Ethnograph” “Hyper Research” หรือ “Nudist” เป็นต้น

ขั้นที่ 8 การจัดทำรายงานผลการสนทนากลุ่ม การเขียนรายงานผลการจัดสนทนากลุ่มก็ เหมือนกับการจัดทำรายงานการวิจัยทั่วไป ศึกษาประเด็น นำเสนอข้อมูลที่เป็นคำตอบในประเด็นวิจัย แล้วเขียนเป็นข้อค้นพบ

ชาย โพลิสิตา (2550, หน้า 225) ได้ปรับขั้นตอนของ Stewart and Shamdasani (1990) ดังนี้

- ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาการวิจัย
- ขั้นที่ 2 กำหนดกรอบการเลือกตัวอย่าง
- ขั้นที่ 3 กำหนดผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม
- ขั้นที่ 4 สร้าง/ทดสอบแนวคำถาม
- ขั้นที่ 5 เลือกกลุ่มตัวอย่าง
- ขั้นที่ 6 จัดสนทนากลุ่ม

ขั้นที่ 7 จัดระเบียบข้อมูล

ขั้นที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 9 เขียนรายงาน

2.9.7 ประเด็นที่ต้องพิจารณาในกระบวนการจัดการสนทนากลุ่ม

การจัดกลุ่มสนทนาจะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น คุณภาพของผู้เกี่ยวข้องในการสนทนากลุ่ม การกำหนดสมาชิกผู้เข้าร่วมกระบวนการความร่วมมือของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ความถูกต้องในการบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น การจัดการกระบวนการกลุ่มจึงมีประเด็นที่ควรพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ผู้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม

เทคนิคการจัดกลุ่มสนทนาจะมีผู้ดำเนินงานหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้ดำเนินการจัดกลุ่มสนทนาผู้บันทึกการสนทนาและผู้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ผู้วิเคราะห์ข้อมูลและผู้จัดทำรายงาน โดยบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายจะมีความแตกต่างกัน ดังนี้

1) ผู้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการสนทนาจุดประเด็นคำถามเพื่อค้นหาคำตอบและ สร้างบรรยากาศการสนทนาเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงออก ซึ่งความรู้สึกข้อคิดเห็นต่าง ๆ เป็นต้น สุวิมล ว่องวานิช (2550, หน้า 343-349) ได้กล่าวว่า หลักการทำงานของ ผู้ดำเนินการอภิปราย (moderator) ต้องให้ความสนใจกับผู้เข้าร่วม มีความรู้สึกทางบวก แสดงบทบาทเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ไม่ใช่ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งฟังสิ่งที่อาจจะไม่เป็นที่พอใจ ใช้ความสามารถเฉพาะตน และต้องเตือนตนเองอยู่เสมอว่า ไม่มีผู้ใดสามารถเป็นผู้ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่มได้ทุกเรื่อง หรือกับทุกกลุ่มบางครั้งคุณลักษณะประจำตัว เช่น เพศ อายุ ภาษา ฐานะทางเศรษฐกิจ มีส่วนในการส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้สึกสะดักใจ ที่จะแสดงความคิดเห็นหรือไม่แสดงก็ได้

นอกจากนี้ผู้ดำเนินการอภิปรายต้องมีคุณลักษณะสำคัญ ได้แก่ ความเข้าใจในกระบวนการกลุ่ม ความอยากรู้อยากเห็น ทักษะการสื่อสาร ความเป็นมิตรและมีอารมณ์ขัน ความสนใจในกลุ่มคนทั่วไป การเป็นคนเปิดกว้างต่อความคิดใหม่ ๆ ทักษะการฟัง อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการเตรียมการเป็นอย่างดี แต่ปัญหาก็อาจเกิดขึ้นได้ในการจัดการสนทนากลุ่ม ทั้งการมีผู้เข้าร่วมน้อย ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาการเชิญแล้วไม่มา ผู้ดำเนินการอภิปรายต้องมีการจดบันทึกรายละเอียดเหล่านี้เป็นข้อมูลประกอบถึงเหตุผล ที่ไม่เข้าร่วมประชุมว่าเนื่องจากปัญหาการเชิญ หรือความเหมาะสมของการให้แรงเสริมในการเข้าร่วมหรือเหตุผลอื่นใด ไม่แนะนำให้เชิญผู้เข้าร่วมเพื่อไว้เกินอัตราที่กำหนด เพราะอาจสร้างปัญหาอื่นตามมา เช่น ทำให้คนเข้าร่วมมากเกินไปซึ่งก่อให้เกิดปัญหา อาจทำให้ข้อมูลลำเอียง หรือสมาชิกมากเกินไปจนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ทั่วถึง ทั้งนี้จำนวนคนเข้าร่วมที่มากเกินไปบางครั้งมาจากเพื่อน หรือสามี ภรรยา ที่มาเป็นเพื่อนแล้วถือโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการกลุ่มด้วย ทั้งที่จริงแล้วคนกลุ่มนี้ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของการเก็บข้อมูล

2) ผู้บันทึกการสนทนา (Note taker) มีหน้าที่ในการจดบันทึกคำสนทนาโดยย่อของกลุ่ม ผู้บันทึกต้องรู้วิธีการจดบันทึกอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะต้องบันทึกบรรยากาศที่เกิดขึ้นระหว่างการสนทนาด้วย เช่น อารมณ์ ลักษณะท่าทาง ฯลฯ ของผู้ร่วมสนทนา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ภายหลัง นอกจากนี้แล้วควรมีคุณสมบัติเฉพาะตัว ควรพูดและฟังภาษาท้องถิ่นได้ดีและ

เข้าใจอย่างลึกซึ้งอีกด้วย นอกจากนี้จะบันทึกคำสนทนาแล้ว ผู้บันทึกการสนทนายังมีหน้าที่บันทึกเสียงบันทึกภาพของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคน รวมทั้งการถอดเทปด้วย

3) ผู้อำนวยการจัดสนทนากลุ่ม เป็นผู้คอยให้การช่วยเหลือทั่วไปในขั้นเตรียมการจัดการสนทนากลุ่ม คอยอำนวยความสะดวก เช่น เตรียมสถานที่ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องดื่มหรือของว่าง รวมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มต้องใช้

2. การกำหนดสมาชิกในกระบวนการสนทนากลุ่ม

การกำหนดสมาชิกในกระบวนการสนทนากลุ่ม คือ การเลือกสมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนา หลักการสำคัญของการใช้เทคนิคนี้อยู่ที่เลือกสมาชิกที่มีภูมิหลังคล้ายคลึงกัน หรืออยู่ในบริบทเดียวกัน ความคุ้นเคยกันหรือมีภูมิหลังคล้ายกันทำให้ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มไม่ต้องใช้เวลามากเกินไปในการแนะนำตัวสมาชิกที่อยู่ในกระบวนการ ทำให้มีเวลากับการอภิปรายมากขึ้น นอกจากนี้การที่ผู้เข้าร่วมกระบวนการมีภูมิหลังคล้ายกันจะมีประสบการณ์ ความเข้าใจในประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาร่วมกัน มีความสะดวกใจที่จะเสนอความคิดเห็นของตนเอง ในขณะที่สมาชิกที่มีภูมิหลังต่างกัน ไม่คุ้นเคยกัน หรือไม่อยู่ในบริบทเดียวกันอาจต้องใช้เวลาในการทำ ความคุ้นเคยกันนานกว่า ดังนั้น หากสมาชิกมีระดับการแสดงความคิดเห็นที่ต่างกันมาก ก็ควรจะแยกออกเป็นสองกลุ่มอิสระจากกัน มิฉะนั้นสมาชิกบางกลุ่มอาจแสดงบทบาท หรือความคิดที่มีอิทธิพลเหนือสมาชิกอื่นทำให้ได้ข้อมูลไม่รอบด้าน การสนทนากลุ่มโดยทั่วไปจะกำหนดขนาดไว้ที่ 6-10 คน แต่ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมยังขึ้นอยู่กับประเด็นที่กำหนดให้อภิปราย และเวลาที่ใช้ในการประชุมกลุ่ม ทั้งนี้ถ้ากลุ่มประกอบด้วยจำนวนสมาชิกน้อยคน ผู้ดำเนินการอภิปรายต้องเข้าใจว่าการกำหนดภาระงานให้กับสมาชิกมากเกินไปหรือหากสมาชิกมีจำนวนมากเวลาที่แต่ละคนจะแสดงความคิดเห็นก็จะน้อย

ดังนั้น การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่มต้องพิจารณาว่า สมาชิกแต่ละคนจะมีเวลาโดยเฉลี่ยได้แสดงความคิดเห็นคนละกี่นาที ถ้าใช้สมาชิกน้อยประเด็นน้อยเวลามาก สมาชิกแต่ละคนต้องแสดงความคิดเห็นมาก หรือถ้าใช้สมาชิกมากประเด็นอภิปรายมากเวลาประชุมสั้น สมาชิกจะมีโอกาสพูดน้อยมาก แต่ที่สำคัญผู้เข้าร่วมในกระบวนการกลุ่มควรมีลักษณะที่คล้ายกันในภูมิหลังและเป็นตัวแทนภาคหรือหน่วยงานต่าง ๆ ของประชากร

3. การกำหนดเวลาที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มแต่ละครั้งจะใช้เวลาในการสนทนากลุ่มขึ้นอยู่กับขอบเขตและลักษณะของปัญหาที่ต้องการศึกษา ลักษณะของผู้เข้าร่วมสนทนา ปฏิสัมพันธ์ ความเคลื่อนไหวภายในกลุ่ม และบรรยากาศของการสนทนา ควรใช้เวลาในการประชุมประมาณหนึ่งชั่วโมงครึ่ง แต่เต็มที่ไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง และการประชุมกลุ่มควรจะทำภายใต้บรรยากาศที่สบายไม่เป็นทางการ โดยมีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผู้ดำเนินการอภิปรายทำหน้าที่กำกับให้สมาชิกพูดคุยกัน ในประเด็นที่มีการกำหนดล่วงหน้า และสร้างปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม ให้กลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความรู้สึกความคิดเห็นที่ตนคิดร่วมกัน

4. การบันทึกการสนทนากลุ่ม

การบันทึกการสนทนากลุ่ม สามารถทำได้ 3 วิธีดังนี้

1) การจดบันทึกและการถอดความจากเทปอย่างละเอียดทุกคำพูด และบันทึกบรรยากาศการสนทนาด้วย วิธีนี้เหมาะสำหรับข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นมีเวลาเพียงพอ ไม่เร่งรีบจุดประสงค์ของ

การศึกษาต้องการรายละเอียดเพื่อใช้เปรียบเทียบให้ ความเห็นแตกต่างในกลุ่มประชากรที่ต่างกัน เช่น แยกตามเพศ อายุ กลุ่มสถานะทางสังคม ภูมิภาค เป็นต้น

2) การจัดบันทึกการสนทนา และบันทึกเทปประกอบ วิธีนี้จะเน้นการจัดบันทึกอย่างละเอียดไม่มีการถอดเทป เมื่อมีข้อสงสัยก็จะฟังจากเทปประกอบเท่านั้น วิธีนี้เหมาะสำหรับการวิจัยที่มีเวลาจำกัดการสนทนาใช้เวลามาก

3) การจัดบันทึกอย่างเดี่ยว โดยไม่ต้องบันทึกเทป วิธีนี้เหมาะสมสำหรับการวิจัยที่ใช้เวลาน้อย ประเด็นในการวิจัยเป็นเรื่องง่ายๆ ไม่ซับซ้อนหรือจัดกลุ่มสนทนาเพื่อศึกษาประกอบเทคนิคอื่น ๆ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ว่าข้อมูลที่เป็นถ้อยคำหรือข้อความที่มาจาก การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งอาจใช้คำที่ต่างกันผู้ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลต้องมีการเปรียบเทียบคำตอบว่ามีความคล้ายกัน เหมือนกันเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้อง สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมพูดในบริบทเดียวกันหรือไม่และคำนึงถึง น้ำหนักของคำตอบ ความคงเส้นคงวาของคำตอบ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการสนทนากลุ่มต้องกระทำอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงแรกควรดำเนินการโดย หลังการสนทนากลุ่ม ผู้ดำเนินการจะสรุปประเด็นให้สมาชิกฟังทันทีเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของการสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม เพื่อเป็นการหาผลสรุปเบื้องต้นจากข้อค้นพบที่ได้จากการสนทนา สามารถเพิ่มเติมประเด็น หรือแก้ไขข้อผิดพลาดจากการสรุปได้ก่อนสิ้นสุดการประชุมกลุ่ม หลังจาก นั้นคณะผู้ทำงานต้องมาร่วมกันในการสรุปผลการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนของ กระบวนการการจัดสนทนากลุ่ม ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการดำเนินการครั้งต่อไปในกรณีที่มีการประชุม กลุ่มมากกว่า 1กลุ่ม หลังจากสิ้นสุดการสนทนากลุ่มแล้ว จะมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content analysis) มีการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม แล้วสรุปเป็นข้อ ค้นพบจากการเก็บข้อมูลโดยนำเสนอตามหัวข้อที่กำหนด ในขั้นตอนนี้อาจใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลได้

6. ข้อดีของเทคนิคการจัดกลุ่มสนทนา

สุวิมล ว่องวาณิช (2550, หน้า 349) การสนทนากลุ่มเป็นเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพที่มี ประโยชน์ต่อการระบุมุมมองความต้องการจำเป็น เนื่องจากเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนา สามารถแสดง ความคิดเห็นความรู้สึก จากสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้นได้อย่างเต็มที่ สามารถแสดงความรู้สึกออกมา ในด้านคำพูด ท่าทาง สีหน้าได้โดยตรง ผลจากการสนทนากลุ่มทำให้รับทราบข้อคิดเห็นปฏิกิริยา ได้ต่อความต้องการจำเป็นของกลุ่มทันที ทำให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนการมีปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม ทำให้ เกิดการส่งเสริมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนา ข้อมูลที่หลากหลายและลึกซึ้ง นอกจากนี้การเก็บ รวบรวมข้อมูลก็ใช้ระยะเวลาสั้น ไม่ต้องยุ่งยากในการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประการสนทนา ค่าใช้จ่ายต่ำ ทำได้สะดวก บรรยากาศสร้างสรรค์ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ในความคิดของสมาชิกมีความยืดหยุ่น สูงในทางปฏิบัติ

7. ข้อจำกัดของเทคนิคการจัดสนทนากลุ่ม

สุวิมล ว่องวาณิช (2550, หน้า 350) เทคนิคการจัดสนทนากลุ่มมีข้อจำกัดในขั้นตอนของการ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นเอกพันธ์ และเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรเพื่อให้สามารถสรุป

อ้างอิงผลการวิจัยได้นั้นค่อนข้างดำเนินการได้ยาก ต้องอาศัยทักษะความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์จากผู้ดำเนินการ จึงจะทำให้การสนทนากลุ่มประสบความสำเร็จ และยิ่งถ้าผู้ดำเนินการสนทนามีความลำเอียงในการสนทนา ตั้งประเด็นคำถามในลักษณะการชี้นำมีการชักจูงสอดแทรกความคิดเห็นของตนเองในระหว่างการประชุม ยิ่งทำให้คำตอบที่ได้รับจากประชุมกลุ่มบิดเบือนไปจากความเป็นจริงประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการใช้ เทคนิควิธีนี้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งมีความยากในการวิเคราะห์และสรุปผล ความสำเร็จของกระบวนการขึ้นอยู่กับทักษะความสามารถของผู้ดำเนินการอภิปรายความพยายามในการกำหนดสมาชิกที่มีลักษณะธรรมชาติคล้ายคลึง

สรุปได้ว่า วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม คือการสนทนาอภิปรายโต้ตอบอย่างอิสระระหว่างสมาชิกในกลุ่มตามประเด็นที่กำหนด

2.9.8 การใช้ข้อมูลจากเอกสาร

สุวิมล ว่องวานิช (2550, หน้า 383) นอกจากการเก็บข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มแล้ว วิธีการที่สำคัญอีกวิธีการหนึ่งที่นักวิจัยเชิงคุณภาพนิยมใช้ เพื่อช่วยในการหาคำตอบของการวิจัย คือ การใช้ข้อมูลจากเอกสาร

1. ความหมายของการใช้ข้อมูลเอกสาร คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารซึ่งอยู่ในรูปของการตีพิมพ์ รวมทั้งวัตถุหลักฐานและร่องรอยที่อยู่ในรูปของวัสดุไม่ตีพิมพ์ นักวิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้โดยไม่ต้องไปวัดค่าหรือทำไต่ ๆ กับข้อมูล ซึ่งเป็นการไม่ไปรบกวนความเป็นปกติของข้อมูลและข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนถึงการกระทำหรือกิจกรรม ประสบการณ์ความคิดวัฒนธรรมและค่านิยมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในปรากฏการณ์ที่ศึกษา

2. หลักการสำคัญของการรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร ผู้รวบรวมข้อมูลต้องคัดเลือกเอกสารหลักฐานเหล่านั้นให้ข้อมูลที่มีคุณภาพหรือไม่ และต้องศึกษาเอกสารหลักฐานอย่างละเอียดรอบคอบ พยายามค้นหาความหมายและข้อเท็จจริงที่ปรากฏ หรือแฝงอยู่ในเอกสารหลักฐานเหล่านั้น และทำการบันทึกข้อมูล ซึ่งอาจจดบันทึกอย่างละเอียดหรือเลือกบันทึกเฉพาะประเด็นที่สนใจ ตามวัตถุประสงค์ของการรวบรวมและถูกต้องตามความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม การใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐานก็มีข้อดีและข้อจำกัดที่ต้องพิจารณา ดังนี้

ตารางที่ 2-6 เปรียบเทียบ ข้อดี-ข้อเสียการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

ข้อดี	ข้อจำกัด
1) ข้อมูลที่ได้ปราศจากความลำเอียงของผู้รวบรวม เพราะข้อมูลเป็นเอกสารหลักฐานโดยตรง 2) สามารถศึกษาข้อมูลเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีตได้	1) การบันทึกจากตัวเอกสารหลักฐานอาจไม่สมบูรณ์ได้ หากเอกสารหลักฐานนั้นมีรายละเอียดมาก หรืออาจมีความลำเอียงจากการเลือกบันทึกเฉพาะที่สำคัญหรือผู้บันทึกให้ความสนใจ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีตเป็นไปได้ยาก

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กวพัทธ์ เพ็งเหลาจิว (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านแพง (จัดตั้งตามสำราญวิทยา) อำเภोजังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านแพง (จัดตั้งตามสำราญวิทยา) อำเภोजังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 8 ด้านคือ ด้านการวางแผนการบริหาร ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ด้านการมีส่วนร่วมและประสานงาน ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน กลุ่มเป้าหมายส่วนมากไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพราะไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่แท้จริงของตนเองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กลุ่มเป้าหมายเข้าใจว่าหน้าที่ในการจัดการศึกษาเป็นของรัฐบาลหรือครูในโรงเรียนเท่านั้นและตนเองไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอและไม่มีเวลา ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ การเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนในบางครั้งก็เพียงตามโอกาสหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นและได้รับเชิญเท่านั้น จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของครู เพราะครูในโรงเรียนส่วนมากเป็นผู้ที่เคยสั่งสอนตนเองมาก่อน

พัชรินทร์ จุแวน (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการเสนอข้อมูลสภาพปัจจุบันของโรงเรียนวางแผนส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสานงานกับชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนช่วยเหลือด้านแรงงานในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ระดมทุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาโรงเรียน แนะนำให้นักเรียนไปศึกษาต่อ ปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ส่วนข้อเสนอแนะนั้น อยากระวังให้ทางโรงเรียนมีการประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการวางแผน และการประเมินผล พร้อมทั้งสร้างสัมพันธ์ชุมชนที่ีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

ภาณุวัฒน์ โสคำภา (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเขตตำบลนาเวียง อำเภอสองคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเขตตำบลนาเวียง อำเภอ สองคนคม จังหวัดอำนาจเจริญภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านร่วมจัดกิจกรรมเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา ด้านร่วมกำกับ ติดตาม ประเมินผลและประชาสัมพันธ์ ด้านร่วมคิดวางแผน และด้านร่วมลงทุน ตามลำดับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) ประชาชนในชุมชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เขตตำบลนาเวียง อำเภอสองคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ ไม่แตกต่างกัน 2) ประชาชนในชุมชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเขตตำบลนาเวียงอำเภอสองคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3) ประชาชนในชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เขตตำบลนาเวียง อำเภอสองคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ประชาชนในชุมชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เขตตำบลนาเวียง อำเภอสองคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ประเสริฐ บุญมี (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย 2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ รองลงมาคือ ควรให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารสถานที่ที่เป็นเอกเทศและควรสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้ศึกษาในระดับสูงขึ้น

ศิริโรตม์ คำด้วง (2549, หน้า 60-71) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้แหล่งวิทยากร เพื่อการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า สภาพการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นครู ส่วนใหญ่ใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นประเภทบุคคล สถานที่ องค์การ ทรัพยากรธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมน้อย ส่วนในด้านลักษณะของการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นครูส่วนใหญ่มีการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นทั้งในและนอกสถานที่ ส่วนลักษณะการใช้วิทยากรท้องถิ่นในสถานศึกษา ใช้ลักษณะที่เป็นการใช้วิทยากรมาบรรยายให้ความรู้และในการใช้ แหล่งวิทยากรท้องถิ่นนอกสถานศึกษา ครูส่วนใหญ่จะพานักเรียนไปชมและเข้าร่วมกิจกรรม ตามประเพณี เทศกาลท้องถิ่นโดยจุดประสงค์ ในการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นใช้ เพื่อให้นักเรียนสนใจบทเรียนและเข้าใจในเนื้อหาอย่างลึกซึ้งจากประสบการณ์ตรง ส่วนในด้านปัญหาของครูผู้สอน ครูไม่มีเวลาในการสำรวจแหล่งวิทยากร เพราะมีหน้าที่รับผิดชอบมาก นักเรียนไม่มีปัจจัย ในการไปศึกษานอกสถานที่ ขาดทักษะในการสัมภาษณ์บุคคล และในด้านความคิดเห็นครูเห็นด้วย อย่างยิ่งต่อการใช้แหล่งวิทยากรเพื่อการสอน ที่ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง มีเจตคติที่ดี ต่อการเรียนทำให้เกิดความรักและเห็นคุณค่าของแหล่งวิทยากร

อุมพร วงษ์บุรณาวาทย (2549, หน้า 58-65) ได้ศึกษาการใช้แหล่งวิทยากรในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ในระดับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้แหล่งวิทยากร ประกอบการเรียนการสอนมีความจำเป็นมากที่สุดและมีการใช้แหล่งวิทยากรทุกประเภท คือ ทั้งแหล่งวิทยากรประเภทสิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ วิทยากร ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดนิทรรศการและครูส่วนใหญ่มีการใช้แหล่งวิทยากร ประเภทสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุมากที่สุด เพราะเป็นแหล่งวิทยากรที่มีอยู่แล้วในโรงเรียน จึงสะดวกต่อการใช้และโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ส่วนใหญ่ มีห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของครูและนักเรียน รวมทั้งครูก็สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติม

นะโรตม อินตะปัน (2549, หน้า 69-78) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองลำพูน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้และห้องสมุดมีการเปิดให้บริการทั้งวัน และมีบรรณารักษ์ดูแลด้วยตนเอง แต่เนื่องจากห้องสมุดแคบและมี

หนังสือน้อยอีกทั้งการจัดเรียงหนังสือไม่เป็นหมวดหมู่ จึงทำให้มีความต้องการในการใช้ห้องสมุดเพื่อจัดกิจกรรมรักการอ่านน้อย

สำลี เก็งทอง (2554, หน้า 58-70) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานกับบุคลากร จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และปรับปรุงแก้ไขพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะ การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีนิสัยรักการอ่าน และค้นคว้าหาความรู้ สามารถใช้ห้องสมุดแหล่งความรู้หรือสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน

ศรินทร์ช กุศลวงศ์ (2544, หน้า 65-68) ได้ศึกษาการใช้อุทยานการเกษตรเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ พบว่าการใช้และความต้องการของการใช้อุทยานการเกษตรนักเรียนเข้าไปใช้มากที่สุด ในวิชาเกษตร แหล่งที่นักเรียนเข้าไปใช้มากที่สุดได้แก่ ห้องสมุดเกษตร ห้องเรียนเกษตรและบริเวณปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ประโยชน์ที่ได้จากอุทยานการเกษตร คือ นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีความสุขกับการเรียน

ไพบรียทอง แซ่แต้ (2545, หน้า 72-78) ได้ศึกษาการใช้แหล่งวิทยากรชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน พบว่าครูได้นำแหล่งวิทยากรชุมชนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้มากที่สุด แต่จะมีการใช้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากอุปสรรคต่าง ๆ เช่น การขาดงบประมาณในการใช้แหล่งวิทยากรชุมชน จึงไม่สามารถใช้แหล่งวิทยากรชุมชนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งได้มีการเชิญหรือนำแหล่งวิทยากรชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอน และให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนแทน

รจนา เฉลิมชัย (2546, หน้า 56-58) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ ประกอบการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยมากในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ปัญหาส่วนใหญ่พบว่าแหล่งเรียนรู้มีข้อมูลให้น้อยและข้อมูลที่ได้รับมักไม่ถูกต้อง ไม่เป็นปัจจุบัน บางแห่งไกลลำบากต่อการเดินทางและเสียค่าใช้จ่ายมาก ดังนั้น นักศึกษาจึงให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการรวบรวมประวัติและผลงานของแหล่งวิทยากรเอาไว้และการออกไปศึกษานอกสถานที่ควรจัดเป็นกลุ่มคณะ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

ชนิษฐา รุ่งกิจเลิศสกุล (2546, หน้า 60-65) ได้ศึกษาการใช้แหล่งวิทยากรในชุมชน เพื่อพัฒนาการเขียนเล่าเรื่อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาผลการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนก่อนและหลังการสอนเขียนโดยใช้แหล่งวิทยากรชุมชน จำนวน 8 แผน และใช้แหล่งวิทยากรชุมชน 4 ประเภท คือ สถานที่และแหล่งท่องเที่ยว การประกอบอาชีพ ขึ้นร่วมกันคิดเรื่องที่

จะเขียน ชั้นระดมความคิด ชั้นเชื่อมโยงประสบการณ์และชั้นนำเข้าสู่การเขียน ผลการเขียนเล่าเรื่อง เมื่อวิเคราะห์ความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่า แผนการสอนเขียนเล่าเรื่อง โดยใช้แหล่งวิทยาการชุมชนสามารถพัฒนาความสามารถ ในการเขียนเล่า เรื่องของนักเรียนได้

ณัฐวี นามบุรี (2546, หน้า 59-66) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียนเพื่อการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ พบว่าการจัดการเรียนการสอนทักษะการฟัง พูด มีการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลมาก และใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่น้อย ในด้านทักษะ การอ่านใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและสถานที่มาก ส่วนในด้านการเขียนไวยากรณ์คำศัพท์ใช้แหล่ง เรียนรู้ประเภทบุคคลมากและในด้านการจัดการเรียนการสอน วัฒนธรรมเจ้าของภาษาใช้แหล่งเรียนรู้ ประเภทบุคคลน้อยและใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่มาก

สายสุนีย์ แสงเขื่อนแก้ว (2547, หน้า 43-49) ได้ศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อการ จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 พบว่าฝ่ายบริการให้ความสำคัญต่อแหล่งเรียนรู้ที่น้อย ทำให้ได้รับงบประมาณ บุคลากร สถานที่ ระบบ ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอ ขาดการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น ด้านการดำเนินการ แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด มีการดำเนินการตามแผนมากที่สุด โดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการ ปรับปรุงด้านข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนให้มีวิจัย การจัดการแหล่งเรียนรู้ แต่ขาดการนิเทศติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ แสดงให้เห็นถึงการบริหารงานไม่ต่อเนื่องขาดคุณภาพ

วินัย ไพยารมณ (2547, หน้า 52-58) ศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาใน อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน จากสถานศึกษาในกิ่งอำเภอดอย หล่อ ปีการศึกษา 2547 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ในการจัดการแหล่งการเรียนรู้ ของ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากร พัฒนาประสานกับผู้รับผิดชอบการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้และ ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน จัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปลูกฝังให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากร ให้ค่าตอบแทน วิทยากรท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองในการใช้แหล่งเรียนรู้ และสร้าง ความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนหนึ่งเห็นว่า สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ วางแผนร่วมกับชุมชน ในการใช้บุคลากร การจัดทำทำเนียบ วิทยากรหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้วางแผนร่วมกับชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้จัดสรรงบประมาณ ดำเนินการอย่างพอเพียงและรายงานผลการติดตามให้ผู้เกี่ยวข้องทราบต่อมา

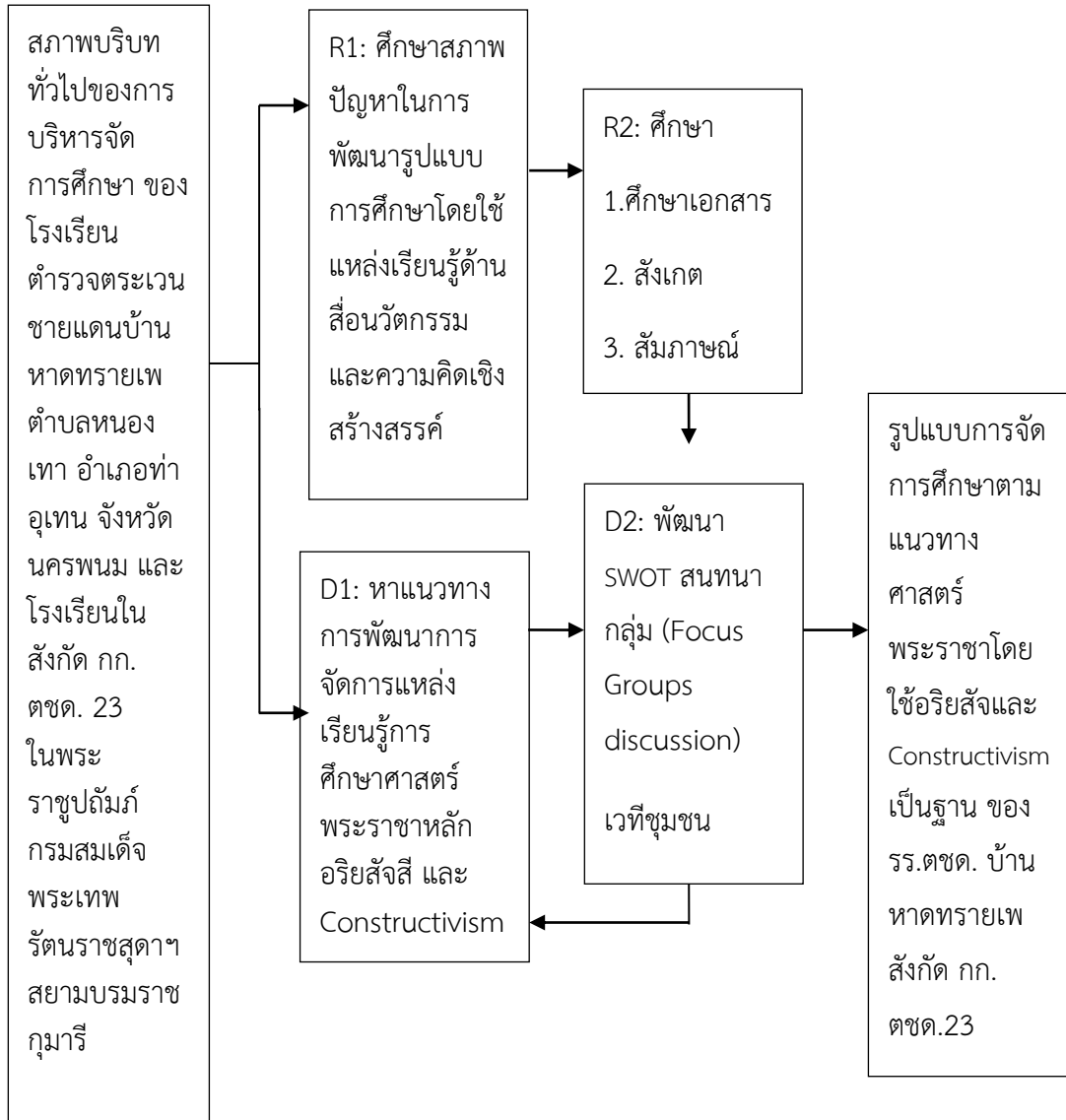
จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สรุปได้ว่า การใช้แหล่งเรียนรู้มีความจำเป็นต่อการเรียนการสอน อีกทั้งบุคลากร ในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียนผู้ปกครองและชุมชนได้เห็น ความสำคัญ ของการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน แม้จะมีปัญหาในเรื่องงบประมาณ ความไม่ สะดวก ในการเดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่ห่างไกล แต่ก็ได้พยายามที่จะนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการ เรียน การสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง สามารถสร้างองค์ความรู้จากปฏิบัติ จจริงที่ก่อให้เกิดทักษะด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน จึงเป็นข้อเสนอแนะที่ดี การร่วมระดมทรัพยากร การร่วมกิจกรรม การร่วมวางแผนการร่วมประเมินผล ปัญหาและ

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารโรงเรียนและไม่มีเวลาและโอกาสที่จะติดต่อกับทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ แนวทางแก้ไข คือ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากขึ้น

2.11 สรุปกรอบแนวคิด

การวิจัยนี้เป็นเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix-Research) ในรูปแบบคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้รูปแบบ R&D (Research and Development) วิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การโฟกัสกรุป และเวทีชุมชน การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน การสังเกต (Observation) การสัมภาษณ์ (Deb-interview) การโฟกัสกรุป (Focus group discussion) และ สวีอส์ (SWOT) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก การสนทนากลุ่มในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ สถิติในการหาค่าจากสูตรคำนวณประชากรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane) และสถิติแบบร้อยละ ซึ่งวิจัยเรื่องนี้มุ่งเน้น การพัฒนารูปแบบบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยใช้ोरัยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างสื่อ นวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระ กนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นการนำเอาหลักธรรมะ อริยสัจสี่ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา ประกอบไปด้วย 1) ทุกข์อริยสัจ 2) สมุทัยอริยสัจ 3) นิโรธอริยสัจ 4) มรรคอริยสัจ และคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทำให้เด็กได้มีพัฒนาการเรียนรู้ได้ดี ภายใต้แนวคิดเรียนให้สนุก เล่นให้มีความรู้ และเมื่อนักเรียนได้เข้าใจและรู้จักวิธีการและสอดแทรกเทคนิคโดยใช้สื่อธรรมชาติในการสอนรู้จักนำ ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นสื่อในการสอนโดยครูและผู้บริหารต้องร่วมกันบูรณาการกับชุมชน มุ่งเน้นให้เกิดความรักภาคภูมิใจในวิถีภูมิปัญญาในถิ่นนั้นๆ โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตาม แนวทางศาสตร์พระราชา ยุทธศาสตร์ชาติ ที่มีความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความ สมบูรณ์ และกำหนดเป้าหมายในการทำการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1-1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราช โดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mix-Research) ในรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิจัยพัฒนา R&D (Research and Development) แนวทางรูปแบบพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน การสังเกต (Observation) การสัมภาษณ์ (Deb-interview) การโฟกัสกรุป (Focus group discussion) และ สวอต (SWOT) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก การสนทนากลุ่มในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ คณะผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ชนิดเติมเต็ม ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการนำเสนอข้อมูล โดยภาพรวมของการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (Methodology) ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยวิธีการวิจัยโดยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 การเลือกพื้นที่ศึกษา
- 3.2 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย
- 3.3 วิธีการดำเนินงานวิจัย
- 3.4 เครื่องมือวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 การนำเสนอข้อมูล

3.1 การเลือกพื้นที่ศึกษา

การเลือกพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพื้นที่ที่ผู้วิจัยเลือกกำหนดขอบเขตของการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48120 โรงเรียนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ค่ายศรีสุกุลวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

3.2 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

3.2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาในครั้งนี้คือ ครูใหญ่โรงเรียน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ติวเตอร์ ผู้สอน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านและ ปราชญ์ชาวบ้านประชาชน และตัวแทนนักเรียน และผู้ปกครอง ทั้งหมดจำนวน 20 คน

3.2.2 การเลือกกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชน แหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอน โดยบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ที่วางแผนเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยคุ้นเคยเป็นอย่างดี และยังไม่เคยมีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่ดังกล่าว อีกทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้บริหาร เจ้าอาวาส และผู้ใหญ่บ้าน ยินดีที่จะร่วมศึกษาโดยใช้เทคนิคและทฤษฎีการเลือกประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้ง 20 คน ดังนี้

3.2.3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บริการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านลาด จังหวัดนครพนม จำนวน 84 ครัวเรือน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน

3.2.4 กลุ่มเป้าหมาย (Sample) ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหาดทรายเพ ต.หนองเทา อำเภอบ้านลาด จังหวัดนครพนม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2550, หน้า 5) ได้ขนาดประชากรกลุ่มเป้าหมาย 344 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน และผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมต่อขนาดประชากร มีโอกาสเท่าเทียมกันในการถูกเลือก (ไชยวัฒน์ รุ่งเรืองศรี, 2550, หน้า 43)

3.2.5 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ดังนี้

1. ผู้วิจัยแบ่งคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนแต่ละระดับชั้น จำนวน 7 ระดับชั้น
2. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มาคำนวณทั้งผู้ปกครองและนักเรียนได้ 344 ตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

(Stratified Sampling) เพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน ดังนี้

	สูตร $n_1 =$	$\frac{nN_1}{N}$	
n_1	หมายถึง		ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (20)
N	หมายถึง		จำนวนประชากรทั้งหมด (344)
n	หมายถึง		จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (20)
N_1	หมายถึง		จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม (181)

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดสัดส่วนที่เท่ากันในแต่ละกลุ่มจะได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
ตารางที่ 3-1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองและนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บริการ
 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ปีการศึกษา 2565

ระดับชั้น	จำนวนผู้ปกครอง และนักเรียน (คน)	สูตรการคำนวณ	กลุ่มตัวอย่าง (n)
ชั้นก่อนปฐม	4	$\frac{4(181)}{344} \approx 2.16$	2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	4	$\frac{4(181)}{344} \approx 2.16$	2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	4	$\frac{4(118)}{344} = 2.16$	2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	3	$\frac{3(181)}{344} \approx 1.57$	2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	10	$\frac{10(181)}{344} \approx 5.26$	5
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	7	$\frac{7(181)}{220} \approx 3.68$	4
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	6	$\frac{6(30)}{220} \approx 3.15$	3
รวม	38		20

อ้างอิง : สรุปข้อมูลสถิติข้อมูลจำนวนนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่
 บริการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอกำแพงแสน จังหวัด
 นครพนม ปีการศึกษา 2565

ตารางที่ 3-2 แสดงประชากรคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ผู้แทน	ตำแหน่ง
1	นายชัยวัฒน์ พรหมดี	ผู้นำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน	ประธานกรรมการ
2	นายสมพร พรหมดี	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
3	นายสวัสดิ์ พรหมดี	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
4	นายศิววัฒน์ แสงบา	ผู้แทนศิษย์เก่า	กรรมการ
5	นายไพโรจน์ ติสจันทร์	ผู้แทนศิษย์เก่า	กรรมการ
6	นายบุญเรือน พรหมดี	ผู้แทนชุมชน	กรรมการ

7	นายศราวุฒิ พรหมดี	ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
8	นายบรรลพ มณีลุน	ผู้แทนองค์กรศาสนา	กรรมการ
9		ครูใหญ่ รร.ตชด.บ้านหาดทรายเพ	กรรมการ/ เลขานุการ
<p>ที่มาอ้างอิง : ข้อมูลพื้นฐานบ้านหาดทรายเพ สรุปข้อมูลสถิติข้อมูลคณะกรรมการ สถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2565 หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านลาด จังหวัดนครพนม</p>			

สรุปกลุ่มประชากรกลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง จากจำนวนประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ดังนี้ 1) ผู้วิจัยแบ่งคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนแต่ละระดับชั้น จำนวน 7 ระดับชั้น 2) จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มาคำนวณทั้งผู้ปกครองและนักเรียนได้ 344 ตัวอย่าง 3) ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) เพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน จึงได้ประชากรทั้งสิ้น 20 คน ดังที่ใช้สูตรในตาราง

3.3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.3.1 การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบ R&D (Research and Development) ซึ่งเน้นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) การสังเกตการสัมภาษณ์ และการโฟกัสกรุป เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก การสนทนากลุ่มในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ คณะผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ชนิดเต็มเต็ม โดยมีขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษารูปแบบแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลัก ธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนใน พระราชูปถัมภ์ฯ (R1: Research ครั้งที่ 1)

ขั้นที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลัก ธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนใน พระราชูปถัมภ์ฯ (D1: Development ครั้งที่ 1)

ขั้นที่ 3 ทดลองและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้ หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ โดย ทดลองในกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้ต้นแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ (R2: Research ครั้งที่ 2)

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงสังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ ให้เหมาะสม (D2: Development ครั้งที่ 2)

ขั้นที่ 5 นวัตกรรมรูปแบบแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

ขั้นที่ 6 สรุปประเมินประสิทธิผลของรูปแบบแนวทางโดยการทดลองใช้และปรับปรุง และเผยแพร่ในการสร้างต้นแบบ นักวิจัยและพัฒนาจะต้องตรวจสอบและปรับปรุงต้นแบบอย่างต่อเนื่องในลักษณะของ R&D ดังนี้

3.3.2 วิธีดำเนินการวิจัยกำหนดไว้ 3 แนวทางดังนี้

วิธีที่ 1 ประชุมเวทีชาวบ้าน (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้นำในหมู่บ้านชุมชน จำนวน 20 รูป/คน ประกอบด้วย

1. ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
2. คณะกรรมการที่ปรึกษาปราชญ์ชาวบ้าน
3. เจ้าอาวาสวัดศรีชมชื่นหรือผู้แทนทางศาสนา
4. คณะกรรมการสถานศึกษา
5. ครูใหญ่
6. ตัวแทนนักเรียนโรงเรียน
7. ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน
8. ตัวแทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน

ทั้งนี้ การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบด้วยวิธีการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จะทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่สำคัญนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แนวทางรูปแบบและการใช้รูปแบบที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลที่เป็นจริง

วิธีที่ 2 ประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ทดสอบและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยทดลองในกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้ต้นแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบ และด้านความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งพบว่าร่างรูปแบบมีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดสกลนคร ได้แก่ ผศ.ดร.ธเนศวร์อุดม จุมพลกล้า ภาควิชาสถาปัตยกรรม และคณะ เพื่อพิจารณาว่า แนวทางรูปแบบฯ โดยทดลองในกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้ต้นแบบที่พัฒนาขึ้นมีความ

สมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ แหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีกิจกรรมและแผน คุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) สามารถนำไปใช้ได้จริง เพื่อขยายในที่อื่นๆ ต่อไป

วิธีที่ 3 ศึกษานำร่อง (Pilot study) โดยศึกษาความเป็นไปได้ของทดสอบและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการใช้รูปแบบโดยนำไปใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัย เพื่อให้ต้นแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์เหมาะสมที่จะนำไปใช้

3.3.3 วิธีการศึกษาข้อมูลวิจัยตามขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย R&D มี 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ (Research: R1) ประกอบด้วย

1. วิธีการศึกษาสังเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นการศึกษาเอกสารสภาพและบริบทรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาและหลักอริยสัจสี่เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งเสริมความคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม และโรงเรียนในสังกัด กก.ตชด. 23

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ เรียนรู้ (Development: D1) ประกอบด้วย

1. สร้างแหล่งเรียนรู้รูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น การออกแบบรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการออกแบบสร้างแหล่งเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางรูปแบบ

2. ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ และแนวทางการพัฒนารูปแบบ แบ่งออกเป็น วิธีดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบและการหาค่าคุณภาพของรูปแบบแหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

3. การดำเนินการตรวจสอบ

4. วิธีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยทดลองในกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้ต้นแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ (Research: R2) ประกอบด้วย

1. การนำรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ไปใช้

ขั้นตอนการวิจัย (R1)	กระบวนการ (D1)	แหล่งข้อมูล (R2)	ผลที่ได้ (D2)
<p>และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ ขั้นที่ 3.2 (D1-R2) ขั้นการศึกษาทดลองและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชชาติโดยใช้หลักธรรมะอริยสังคีตและทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ ขั้นที่ 3.3 (D2) ขั้นศึกษาแนวทางสังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชชาติโดยใช้หลักธรรมะอริยสังคีตและทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์</p>	<p>และสภาพปัญหาการพัฒนา การมีส่วนร่วมในสถานศึกษาของบุคลากรโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา เพื่อประมวลเป็นกรอบเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้</p> <p>2) สังเกต</p> <p>3) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก</p> <p>1) การวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามศาสตร์พระราชชาติโดยใช้ทฤษฎีอริยสังคีตและ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐาน</p> <p>3.การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางสังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชชาติโดยใช้หลักธรรมะอริยสังคีตและทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน</p>	<p>คุณภาพภายนอกกรอบ 3 ของ สมศ.</p> <p>4) แผนพัฒนาการจัดการศึกษา พ.ศ. 2563-2566</p> <p>5) สรุปรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p> <p>8 กลุ่มสาระ ประจำปีการศึกษา 2563-2566</p> <p>6) รายงานประจำปีของสถานศึกษา(SAR) ประจำปีการศึกษา 2563-2566</p> <p>7) บันทึกการประชุมประจำเดือนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ปีการศึกษา 2563-2565</p> <p>8) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 20 คน ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 2. คณะกรรมการหมู่บ้าน 3. เจ้าอาวาสวัดศรีชมชื่นหรือผู้แทนศาสนา 4. คณะกรรมการสถานศึกษา 5. ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ ครูใหญ่ 6. คณะกรรมการบริหาร 	<p>การศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชชาติโดยใช้หลักธรรมะอริยสังคีตและทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ</p> <p>2) ทำให้ทราบแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชชาติโดยใช้หลักธรรมะอริยสังคีตและทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ</p>

ขั้นตอนการวิจัย (R1)	กระบวนการ (D1)	แหล่งข้อมูล (R2)	ผลที่ได้ (D2)
(CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ	ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ	โรงเรียน 7. ตัวแทนนักเรียน โรงเรียน 8. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน 9. ตัวแทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน	3.ได้แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน ฯลฯ โดยการสังเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางและรูปแบบอย่างสมบูรณ์

3.3.4 วิธีการสร้างและพัฒนารูปแบบแหล่งเรียนรู้ตามขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย R&D มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ เรียนรู้ (Development: D1) ประกอบด้วย 1. สร้างแหล่งเรียนรู้รูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น การออกแบบรูปแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการออกแบบสร้างแหล่งเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางรูปแบบ 2. ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ และแนวทางการพัฒนารูปแบบ แบ่งออกเป็น วิธีดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบและการหาค่าคุณภาพของรูปแบบแหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้น 3. การดำเนินการตรวจสอบ 4. วิธีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารจัดการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ การระดมความคิดเห็นโดยใช้วิธีการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นเสวนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แบบประเมินความเหมาะสม รวมทั้งสิ้น 20 คน

ขั้นตอนที่ 2 ทดสอบและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยทดลองในกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้ต้นแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ประกอบด้วย

1. การนำรูปแบบการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ 2. การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ แบ่งออกเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประสิทธิภาพของรูปแบบและการหาคุณภาพเครื่องมือ วิธีการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และวิธีการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้

การสร้างรูปแบบแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะ อริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยมีองค์ประกอบของร่างรูปแบบ 3 ส่วน คือ สร้างแหล่งเรียนรู้ตามโครงการพระราชดำริ 8 โครงการฯ โดยจัดทำห้องศูนย์แหล่งเรียนรู้ ส่วนที่ 2 สร้างห้องแหล่งเรียนรู้อนุรักษ์ภูมิปัญญาวิถีชุมชน และส่วนที่ 3 สร้างกระบวนการแหล่งเรียนรู้จากภาพวาดสีน้ำมันแบบ BBL และทัศนีย์ภาพจากการปรับปรุงสนามกีฬาเพื่อนันทนาการและสุขอนามัยของเด็กนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และหาประสิทธิผล ประกอบด้วย 1) การนำรูปแบบฯ ไปใช้ 2) การหาประสิทธิผลของรูปแบบฯ และ 3) การนำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีแหล่งเรียนรู้ มาประยุกต์ใช้ ดังนี้

3.3.5 การนำรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะ อริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ ไปทดสอบใช้จริง

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมพื้นที่ 1 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนหมู่บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครพนม เป็นกลุ่มทดลองใช้ รูปแบบฯ เก็บข้อมูลระหว่างใช้และหลังใช้โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารทั้ง 3 หน่วยงาน ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดศรีชมชื่น ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ และผู้ใหญ่บ้านหาดทรายเพ เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ การออกแบบสร้างแหล่งเรียนรู้ การใช้รูปแบบทุกขั้นตอนในกระบวนการของรูปแบบ

2. ชี้แจงองค์ประกอบของการสร้างร่างรูปแบบ 3 ส่วน คือ สร้างแหล่งเรียนรู้ตามโครงการพระราชดำริ 8 โครงการฯ โดยจัดทำห้องศูนย์แหล่งเรียนรู้ ส่วนที่ 2 สร้างห้องแหล่งเรียนรู้อนุรักษ์ภูมิปัญญาวิถีชุมชน และส่วนที่ 3 สร้างกระบวนการแหล่งเรียนรู้จากภาพวาดสีน้ำมันแบบ BBL และทัศนีย์ภาพจากการปรับปรุงสนามกีฬาเพื่อนันทนาการและสุขอนามัยของเด็กนักเรียน

3. นำรูปแบบการสร้างรูปแบบแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ (Had-Sai-Phae Border Patrol Police school Model: HBPPS Model) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีผู้เชี่ยวชาญ

ให้คำแนะนำและช่วยเหลือดำเนินการทดลอง (ตามแผนงาน 3-4 เดือน จากเดือน กันยายน-ธันวาคม 2565)

3. ผู้วิจัยประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ โดยใช้แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปปรับใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา รูปแบบต่อไป

4. ผู้วิจัยให้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 20 ท่าน บันทึกและทำแบบประเมินไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจ ด้านกระบวนการ ด้านคุณภาพ และด้านวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาสรุปผลหา ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาตลอดถึงการใช้คำร้อยละเพื่อสรุปเป็นข้อมูลวิจัย

5. ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นของผู้ทดลองใช้รูปแบบ โดยใช้แบบสอบถามและการ สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบฯ

3.3.6 การหาประสิทธิผลรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้ หลักธรรมชาติของอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ หลังนำไปทดสอบใช้จริง

1. การหาประสิทธิผลโดยใช้เครื่องมือทางสถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) และการสัมภาษณ์ผู้รูปแบบโดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้

2. การหาประสิทธิผลโดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินประสิทธิผล ของการออกแบบและพัฒนารูปแบบ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและมีการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเก็บข้อมูลแบบเติมเต็มในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำต้นแบบด้านเทคโนโลยีมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อให้รูปแบบมีความสมบูรณ์และ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้นหรือนำนวัตกรรมใหม่ที่ได้ไปทดลองใช้จริง ซึ่งผู้วิจัยได้นำ นวัตกรรมเทคโนโลยีสื่อสิ่งเรียนรู้อุปแบบ 3 ส่วน คือ 1. สร้างแหล่งเรียนรู้ตามโครงการพระราชดำริ 8 โครงการฯ โดยจัดทำห้องศูนย์แหล่งเรียนรู้ 2. สร้างห้องแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาวิถีชุมชน 3. สร้างกระบวนการแหล่งเรียนรู้จากภาพวาดสีน้ำมันแบบ BBL และทัศนียภาพจากการปรับปรุงสนาม กีฬาเพื่อนันทนาการและสุขอนามัยของเด็กนักเรียน (นวัตกรรมภาพวาดสีน้ำมัน) โดยได้ดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสำรวจพื้นที่จริงก่อนสร้างรูปแบบ
2. ขั้นศึกษาข้อมูลด้านแบบแปลนและศิลปะที่เกี่ยวข้อง
3. ขั้นลงมือปฏิบัติการสร้างและปรับปรุงแนวทางการรูปแบบ
4. ขั้นทดลองใช้และประเมินผลความพึงพอใจ
5. ขั้นสรุปผล

3.3.7 การนำนวัตกรรมแนวทางรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยใช้หลักธรรมชาติของอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริม

สื่อวัตกรรมการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ ไปเผยแพร่ข้อมูลและแหล่งเพื่อการศึกษา

การรับรองรูปแบบ ขยายผล และจัดทำข้อเสนอแนะ ในขั้นตอนนี้ การรับรองรูปแบบฯ และ แนวทางการเผยแพร่รูปแบบฯ สู่วิทยาลัยและชุมชนอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดเสวนาเวทีชุมชน จำนวน 2 ครั้ง เรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อวัตกรรมการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ” ระหว่างวันที่ 5-12 สิงหาคม 2565 ครั้งที่ 1 และระหว่างวันที่ 22-24 มิถุนายน 2566 ครั้งที่ 2 สำหรับการขยายผลรูปแบบฯ ด้วยการเผยแพร่รูปแบบสู่การปฏิบัติ ได้นำเสนอผลการวิจัยด้วยการตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐาน TCI และนำเสนอบทความวิจัยแบบนิทรรศการโปสเตอร์ และภาพถ่ายเสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยี และ นำเสนอผลการวิจัยในเว็บไซต์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ และ นำเสนอเป็นบทความวิชาการ เผยแพร่ในวารสาร TCI Tear1 และนำเสนอในการจัดสัมมนาวิชาการระดับชาติ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากต้นสังกัดผู้วิจัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ถึงกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ค่ายศรีสุกุลวงศ์ จังหวัดสกลนคร ที่เป็นต้นสังกัดของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขอความร่วมมือเข้าเก็บข้อมูลด้านเอกสาร การสังเกตสภาพทั่วไปและสังเกตพฤติกรรมในอย่างไม่เป็นทางการของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ในการจัดการบริหารและการสัมมนาแบบไม่มีโครงสร้างของโรงเรียน ซึ่งเป็น การเก็บข้อมูลภาคสนามและนำข้อมูลที่ได้มาสรุปวิเคราะห์เรียบเรียงข้อมูลในการประกอบการจัดทำ การการวิเคราะห์ SWOT Analysis โดยเก็บข้อมูลจากการทำเวทีชุมชนในการทำกิจกรรมครั้งนี้

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเกตและสัมมนาจัดทำ การการวิเคราะห์ SWOT Analysis จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคปัญหา โอกาส ในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำ ข้อมูลที่ได้มาดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

4. ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยแบ่งย่อยออกเป็น 2 กลุ่มๆ ที่ 1 ประกอบด้วยครูใหญ่โรงเรียน ครู ตชด. และตัวแทนนักเรียน จำนวน 10 คน กลุ่มที่ 2 เจ้า อาวาสวัดศรีชมชื่น ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เรียบเรียงข้อมูลในการสังเกตและลงเก็บข้อมูลทั่วไปในครั้งแรก

ในการสนทนากลุ่มมีผู้ดำเนินการหนึ่งคนและผู้ช่วยผู้ดำเนินการ (ผู้คอยจดบันทึก-สรุปผล) โดยระยะเวลาการสนทนา ประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที สถานที่ในการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus

Group Discussion) ใช้ศาลาประชาคมหมู่บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านนา จังหวัด นครพนม เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เรียบเรียงข้อมูลในการวิจัยและรายงานต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญ (ข้อมูลปฐมภูมิ Primary data) ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ครูใหญ่โรงเรียน ผู้ใหญ่บ้าน ชุมชน เจ้าอาวาส นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน และผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วม โดยกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 20 คน รวมเป็นประชากรกลุ่มเป้าหมาย (Key-informant) โดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) และกำหนด แผนการเก็บข้อมูลเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมตัวทำงานภาคสนาม

1. ผู้วิจัยทำหนังสือ เพื่อขออนุญาตเข้าพื้นที่การวิจัย และเชิญคณะผู้วิจัยเข้าร่วมการประชุมและสัมมนาโครงการวิจัยพร้อมทั้งติดต่อประสานงานกับผู้ที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย
2. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามได้แก่ สมุดบันทึก เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป ของที่ระลึกและคู่มือการสนทนากลุ่ม
3. ซักซ้อมทำความเข้าใจในหลักการ วิธีการและขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้ดำเนินการ ผู้จัดบันทึกการสนทนาและผู้บริการทั่วไปมีความพร้อมในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอยู่ภายใต้การควบคุมของวิทยากรและที่ปรึกษา
4. ในบางกลุ่มเช่นผู้บริหารสูงสุด แต่ยังสามารถติดต่อได้ ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ผ่านอุปกรณ์สื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือหรือโปรแกรมสนทนาโต้ตอบในอินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อพัฒนารูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง และแบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าตามข้อ 1 มาสร้างเครื่องมือซึ่งพิจารณาจากกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยใช้คำถาม แบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และแบ่งเครื่องมือเป็น 3 แบบ ได้แก่ เครื่องมือแบบสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง และเครื่องมือสนทนากลุ่ม
3. นำแบบเครื่องมือวิจัยที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามที่ ที่ปรึกษาเสนอแนะ
4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

4.1 พระมหาวิเศษ ปญญาชิโร, รศ.ดร. วุฒิกการศึกษา ศษ.ม ประถมศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ปร.ด. (รศ. สาขาพุทธศาสนาและปรัชญา) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนา และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

4.2 ศ. ดร. พศิน แต่งจวง วุฒิการศึกษา ศศบ. ภาษาอังกฤษ M.A.(Curriculum & Supervision: America), Ph.D. (Adult Education: Florida America ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ หลักสูตรสาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

4.3 ดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ วุฒิการศึกษา กศ.บ. (พลศึกษา), ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา) ปร.ด. (ผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ หลักสูตรสาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจความถูกต้องด้านระเบียบวิธีวิจัย ตรวจความถูกต้องด้านเนื้อหาของแบบสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และแบบสนทนากลุ่ม แล้วตรวจความถูกต้องด้านอักษรและความสอดคล้องของเครื่องมือ เพื่อปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาและได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3.5.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดสอบกับประชากรกลุ่มหลักที่มีส่วนโดยตรงกับการวิจัย โดยจัดให้มีการเสวนากลุ่มแบบ (Focus Groups discussion) เพื่อเป็นการเปิดเวทีความคิดเพื่อหาแนว

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบและพัฒนารูปแบบ ประชุมการทดสอบกลุ่มเป้าหมายโดยการนำรูปแบบไปทดลองใช้จริง โดยกำหนดการทดสอบเป็น 3 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 สํารวจและเก็บข้อมูลด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนและชุมชนก่อนทำการวิจัย

ครั้งที่ 2 ทำการสัมมนาอบรมและให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยใช้หลักธรรมะ อริยสัจสี่ และ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

ครั้งที่ 3 เก็บข้อมูลสำรวจ ประมวลผลเป็นครั้งสุดท้าย ในสถานที่ตามที่ระบุสถานที่การวิจัย บันทึก VDR ทุกขั้นตอน โดยใช้รูปแบบและคู่มือจริงที่ได้จากการวิจัย แล้วทำผลสรุปขั้นสุดท้าย มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อทำสรุปผลวิจัยที่ได้ตามแนวทางรูปแบบ ที่สามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้จาก ตชด.หาดทรายแพ โมเดล เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางพัฒนารูปแบบ (Focus Groups discussion) ผู้วิจัยต้องการได้ข้อมูลเชิงลึกจึงต้องใช้วิธีการสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และการสังเกต เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสรุปประเด็นหลักของการวิจัย และใช้การทดสอบหลังจากทดสอบเครื่องมือรูปแบบเพื่อสรุปผล โดยกำหนดสถานที่ ที่ใกล้เคียงเพื่อความสะดวกแก่ผู้ให้ข้อมูล โดยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสนทนากลุ่มให้พร้อม ก่อนผู้เข้าร่วมสนทนาจะเดินทางมาถึงสถานที่ และแบ่งกลุ่มตามที่วิทยากรกำหนด

2. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเมื่อผู้เข้าร่วมสนทนาเดินทางมาถึง โดยผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดสนทนาทุกคนพยายามพูดคุยและซักถามอย่างเป็นมิตร เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีก่อนเริ่มต้นสนทนา

3. ในขณะที่สนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเทปและจดบันทึกการสนทนา ซึ่งต้องมีการชี้แจงถึงความจำเป็นก่อนที่จะดำเนินการบันทึกข้อมูล เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาเข้าใจ และมีความสบายใจในการแสดงความคิดเห็น

4 เมื่อสนทนาเสร็จสิ้นลงผู้วิจัยแสดงความขอบคุณ ผู้ร่วมสนทนาทุกคน และดูแลอำนวยความสะดวกจนผู้ร่วมสนทนาเดินทางกลับ

ขั้นตอนที่ 5 การดำเนินการ SWOT เพื่อหาแนวทางพัฒนารูปแบบ เป็นการเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและให้ตัวแทนกลุ่มได้นำเสนอถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคหรือจุดที่ควรพัฒนา ในการพัฒนา ขั้นตอนนี้ดำเนินการควบคู่กับขั้นตอนที่ 4 เพื่อให้ได้บทสรุปในการสร้างรูปแบบแนวทาง เป็นต้น

3.6 การวิเคราะห์ผลข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยเป็นเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกผู้วิจัยจึงได้กำหนดรูปแบบการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคและกระบวนการ ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยดำเนินการทันทีที่การสนทนาสิ้นสุดลง โดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึก ผู้บริการทั่วไป และจากการสังเกตของผู้วิจัยเพื่อการตรวจสอบข้อมูลและพัฒนารอบประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์อย่างละเอียด ในการเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้วิธีการถอดรายละเอียดจากแบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม โดยตรวจสอบกับบันทึกการสนทนาที่ผู้จัดบันทึกได้จดไว้ ซึ่งจะมีรายละเอียดทุกอย่างตามหัวข้อและคำถามที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพื่อใช้ประกอบในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด

3.6.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง บันทึกการสนทนาของผู้จัดบันทึก โดยสรุปใจความจากเอกสารและเนื้อหาที่สำคัญน่าสนใจ ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ครบถ้วน ซึ่งคำนึงถึงสถานการณ์ของการสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนารูปแบบ โดยใช้การวิเคราะห์แบบ SWOT แล้วนำมาสรุปผลการวิจัยแบบพรรณนา

3.7 การนำเสนอข้อมูล

3.7.1 แนวทางการนำเสนอข้อมูลด้านระบบการบริหารและการจัดการโรงเรียน

ระบบการบริหารและการจัดการโรงเรียนต้องมีระบบการบริหารและการจัดการที่เน้นคุณภาพและมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นหลัก โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานเป็นทีม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มให้กับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง นำนวัตกรรมสื่อแหล่งเรียนรู้การบริหารงานและจัดการเรียนการสอนนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ในการบริหารงานและจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ต้องนำสื่อนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้มาใช้ เป็น

เครื่องมือในการวางแผน การปฏิบัติงาน มีการจัดระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน และมีการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนใช้วิจัยเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้และการบริหารงาน

สรุปได้ว่า การนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ส่งผลดีต่อผู้เรียนโดยตรง ทั้งยังสามารถตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ จำเป็นต้องใช้นวัตกรรม และการเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาต่อไป

3.7.2 แนวทางนำเสนอข้อมูลการบริหารเพื่อนำไปสู่การเป็นโรงเรียนที่พร้อมต่อการพัฒนาที่มีคุณภาพ

แนวทางที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนมีความสามารถโดดเด่นมีการพัฒนาศักยภาพของคนผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อคุณภาพการศึกษาระดับสูง โดยใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างคุ้มค่า นั่น คือ การประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนการประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบในการโรงเรียน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนอัจฉริยะต้องมีปฏิกริยาตอบสนองต่อสภาวะแวดล้อมอย่างรวดเร็ว โดยใช้แนวคิดเชิงสถานการณ์เข้ามาบริหารงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพระดับสูงและมีความสามารถในการแปรสภาพซึ่งหมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการบริหารและการใช้เทคโนโลยีในการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้า (input) ให้เกิดผลผลิต (output) ตามที่ต้องการการประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบในการบริหารโรงเรียน ต้องมีลักษณะเป็นระบบอัจฉริยะด้วย กล่าวคือ เป็นระบบที่สามารถจัดการภายในตัวเองให้มีพลวัตและมีความยืดหยุ่น

3.7.3 การนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยเพื่อการเผยแพร่ด้านวิชาการ

ผู้วิจัยได้มีแนวทางการเผยแพร่รูปแบบฯ สู่ชุมชนโดยการจัดเวทีชาวบ้านสรุปผลการวิจัย และนำผลงานวิจัยไปนำเสนอในเวทีสัมมนาในระดับชาติหรือนานาชาติ พร้อมกับตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสาร TC11 และวารสารในระดับนานาชาติต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ที่มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อวัตกรรมการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ 2) เพื่อทดลองและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อวัตกรรมการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ 3) เพื่อสังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อวัตกรรมการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร จากการสังเกต จากการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบผสมผสาน (Mix Research) และการศึกษาวิจัย R&D ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาสภาพและบริบททั่วไปของการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ (R1: Research1)

4.1.1 ผลการศึกษาเอกสารบริบททั่วไปของโรงเรียน

แนวคิดการก่อตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลหนองเทา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดนครพนม พิกัด VE 332633 ห่างจากอำเภอบ้านไร่ ประมาณ 45 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดนครพนม ประมาณ 72 กิโลเมตร และห่างจากกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 จังหวัดสกลนคร ประมาณ 96 กิโลเมตร เมื่อปี พ.ศ.2516 คณะกรรมการหมู่บ้าน ได้ทำหนังสือร้องขอไปยัง กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต 4 (ปัจจุบันคือ กก.ตชด. 24 อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี) เพื่อขอให้ส่งครูตำรวจตระเวนชายแดนมาทำการสอนในหมู่บ้าน จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2518 จึงได้รับอนุมัติให้จัดตั้ง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ โดยเริ่มก่อตั้งในวันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2520 เริ่มเปิดการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการเมื่อ วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2520 โดยใช้อาคาร

ชั่วคราวที่ราษฎรร่วมกันสร้างขึ้น ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2528 ราษฎรได้จัดหาที่ดินจำนวน 13 ไร่ 2 งาน และร่วมกันจัดหาวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราวให้กับโรงเรียนเมื่อเดือน พฤศจิกายน 2528 ชมรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือรถไฟมักกะสันได้จัดสร้างอาคารเรียนถาวรเป็นแบบไม้ชั้นเดียว หลังคา สังกะสี พื้นคอนกรีต ขนาด 8×36 เมตร จำนวน 6 ห้องเรียน (อาคารเรียนหนึ่ง) งบประมาณจำนวน 72,200 บาท (เจ็ดหมื่นสองพันสองร้อยบาทถ้วน) สร้างเสร็จเมื่อเดือน กรกฎาคม 2529 โดยทำพิธี มอบ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2529 อยู่ในความรับผิดชอบของกองกำกับการตำรวจตระเวนแดนที่ 23 ต่อมาเมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ.2549วิทยาลัยเทคนิคนครพนม ได้มาก่อสร้างอาคารเรียนถาวร เนื่อง ในวันครบรอบ 60 ปี กรมอาชีวศึกษาใช้งบประมาณในการก่อสร้างจำนวน 700,000 บาท (เจ็ดแสน บาทถ้วน) เป็นอาคารเรียนเสริมคอนกรีตชั้นเดียวหลังคามุงกระเบื้องพื้นคอนกรีตมุงกระเบื้องขนาด 8 × 36 เมตร จำนวน 6 ห้องเรียน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยม ทอดพระเนตรงานโครงการตามพระราชดำริทั้ง 8 โครงการ และทรงเยี่ยมราษฎรในเขตพื้นที่บริการ โรงเรียนจำนวน 6 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2535 (67) ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2542 (237) ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2546 (338) ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2551 (542) ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2557 (750) ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2562 (960) ปัจจุบันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นปฐมวัย ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 27 คน ชาย 10 คน หญิง 17 คน ครูตำรวจตระเวนชายแดนที่ทำการสอน 6 นาย ชาย 3 นาย หญิง 3 นาย และบุคลากรทางการศึกษาเป็นหญิง 2 คน โดยมี ดาบ ตำรวจ อัมรินทร์ จารุสาร ทำหน้าที่ครูใหญ่

1. ปรัชญาของโรงเรียน

สร้างภูมิปัญญา พัฒนาคุณภาพชีวิต สัมฤทธิผลความมั่นคง

2. วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ จัดการศึกษาพัฒนาเสริมสร้างความรู้และ ภูมิปัญญาให้แก่เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารและห่างไกลคมนาคมให้เป็นพลเมืองดีของชาติ มีความรู้คู่คุณธรรม คิดเป็นทำเป็น รู้จักแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ยึดมั่นในระบอบการ ปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคม อย่างมีความสุขสามารถพึ่งตนเองได้

3. เป้าหมาย

- 1) นักเรียนจบการศึกษาภาคคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานครบทุกสาระบังคับทุกคน
- 2) นักเรียนทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

4. พันธกิจ

1. จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษา
2. จัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์

3. จัดแหล่งเรียนรู้้อย่างหลากหลายโดยเน้นกิจกรรมห้องสมุด และสื่อการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ
4. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษา
5. จัดการเรียนการสอนส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน
6. จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนดีในสังคม

5. พระราชกระแส เมื่อเสด็จฯ ครั้งที่ 4

1. ภาษาไทยเน้นการอ่าน เขียนให้ได้ส่งผลเวลาสอบจะได้เข้าใจ
2. ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครลงทำสื่อเป็นชุดการสอนให้ครู

6. ระบบการจัดการศึกษา

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ เปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตรชั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ และบูรณาการแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทั้ง 8 โครงการ โดยแบ่งเป็น 2 ภาคเรียน ดังนี้ ภาคเรียนที่ 1 เปิดทำการเรียนการสอน วันที่ 16 พฤษภาคม 2565 ถึง 10 ตุลาคม 2565 ภาคเรียนที่ 2 เปิดทำการเรียนการสอน - วันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 ถึง 30 มีนาคม 2566 ของทุกปี

ภาพที่ 4-1 ภาพแสดงแผนผัง ข้อมูลผู้บริหารโรงเรียน/ครูผู้สอน ปีการศึกษา 2565

จากแผนผัง ข้อมูลผู้บริหารโรงเรียน/ครูผู้สอน ปีการศึกษา 2565 ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ เป็นข้าราชการตำรวจ สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ค่ายศรีสุทลุงค์ และมีครูสัญญาจ้างตามปีงบประมาณ ส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนแห่งนี้และได้รับการสอบคัดเลือกเข้ามาบรรจุในโครงการครูทายาท จึงมีความเข้มแข็งในเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาในชุมชนได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 4-1 แสดงรายละเอียดครู ตชด. และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ประจำปีการศึกษา 2565

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	คุณวุฒิ	การศึกษาต่อ สถาบันที่จบ
1.	ด.ต.อมรินทร์ จารุสาร	ครูใหญ่	ค.ม.	มหาวิทยาลัยนครพนม
2.	ร.ต.ต.เจษฎา แสงอินทร์คุ้ม	ผช.ครูใหญ่	ม.ศ.5	
3.	ส.ต.ต.อภิสิทธิ์ หอมบุญมี	ครูผู้สอน	ค.บ.	มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร
4.	ส.ต.อ.หญิงสุวรรษา ไชยพันโท	ครูผู้สอน	ค.บ.	มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร
5.	ส.ต.ต.หญิงจिरกานต์ ศรีพยอม	ครูผู้สอน	ค.บ.	มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร
6.	ส.ต.ท.หญิงสุภารัตน์ ริยะบุตร	ครูผู้สอน	ค.บ.	มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร
7.	น.ส.อริสา สุขภูวงค์	ครูผู้ช่วย สอน	น.บ.	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กทม.
8.	น.ส.มฤติดา ประพัศรางค์	ครูผู้ช่วย สอน	ม.6	

จากตารางข้อมูลเบื้องต้นมีครุตำรวจตระเวนชายแดน ที่มาปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน ตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน 64 นาย จำนวนครูใหญ่มาทำการถึงปัจจุบัน 14 นาย ปัจจุบันปีการศึกษา 2565 มีครุตำรวจตระเวน ชายแดน 6 นาย ชาย 3 นาย หญิง 3 นาย และบุคลากรทางการศึกษาหญิง จำนวน 2 คน

ตารางที่ 4-2 แสดงสถิติจำนวนนักเรียน ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ประจำปีการศึกษา 2565

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		รวมทั้งหมด	จำนวนห้องเรียน
	นักเรียนชาย	นักเรียนหญิง		
ก่อนประถม	2	6	8	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	2	-	2	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	1	2	3	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	-	1	1	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	1	2	3	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	2	5	7	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	2	1	3	1
รวม	10	17	27	7

จากตารางสถิตินักเรียนและเอกสารข้อมูลด้านการศึกษาของโรงเรียนสรุปได้ ดังนี้ เมื่อเริ่มก่อตั้งมีนักเรียน 36 คน มีครุตำรวจตระเวนชายแดน 3 นาย มีศิษย์เก่าที่จบการศึกษา 210 คน และปัจจุบันมีนักเรียนทั้งหมด 27 คน ชาย 10 คน หญิง 17 คน โรงเรียนก่อตั้ง 1 ตุลาคม 2520 ถึงปัจจุบันรวมได้ทั้งสิ้น 45 ปี ถึงแม้จำนวนนักเรียนจะลดน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในชุมชนและปัญหาเชิงโครงสร้างจากกระทรวงสาธารณสุขที่มีอัตราการเกิดของเด็กลดลงทุกปี ก็ยังถือว่าปัญหาการย้ายถิ่นฐานตามผู้ปกครองและปัญหาความห่างไกลความเจริญยังคงเป็นเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการด้านการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กแห่งนี้

7. ข้อมูลด้านอาคารเรียนและอาคารสนับสนุนเพื่อการเรียนรู้

ตารางที่ 4-3 แสดงจำนวน อาคารเรียนและอาคารประกอบโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ

ลำดับที่	ชื่ออาคาร	จำนวนหลัง	สร้างเมื่อปี	หมายเหตุ
1	อาคารเรียนแบบไม้ชั้นเดียวทรงจั่ว	1	2528	สภาพพอใช้
2	บ้านพักครูแบบไม้พื้นสูงทรงจั่ว 1 หลัง	1	2528	ยังใช้งานได้
3	อาคารสหกรณ์	1	2535, 2557	ยังใช้งานได้

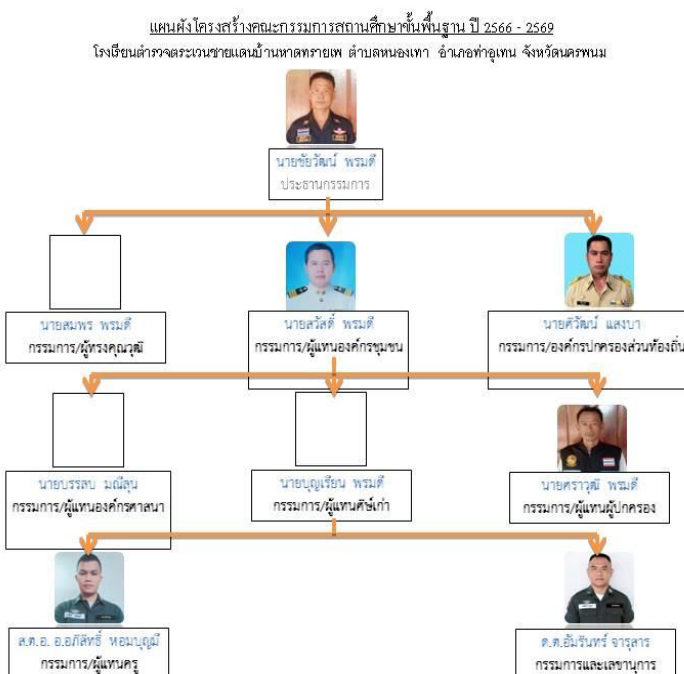
ลำดับ ที่	ชื่ออาคาร	จำนวนหลัง	สร้างเมื่อปี	หมายเหตุ
4	โรงอาหาร	1	2529	ยังใช้งานได้
5	ห้องสรง	1	2542	ใช้รับเสด็จทุกครั้ง
6	ห้องน้ำห้องส้วม 2 หลัง	2	2528, 2547	ยังใช้งานได้
7	โรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่	1	2528, 2547	ใช้งานได้
8	โรงเรือนเลี้ยงไก่พื้นเมือง	1	2549, 2557	ใช้งานได้
9	อาคารเรียนที่ได้รับบริจาคโดย คุณหญิงวรรณฯ สิริวิวัฒนภักดี	1	2563	ใช้งานได้

จากตาราง สภาพอาคารเรียนและสิ่งสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ด้านการเรียน บางอย่างยังคงใช้งานได้แต่อยู่ในสภาพต้องปรับปรุงเพราะผ่านการใช้งานมาอย่างยาวนาน และงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมบางส่วนต้องรอจากปีงบประมาณ ในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์ แต่บางส่วนสามารถปรับปรุงได้ จากงบประมาณที่เป็นการบริจาค จากผ้าป่าของคณะศิษย์เก่า และหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนแต่ก็ยังไม่เพียงพอในการบริหารจัดการได้ทั้งหมด

อาคารเรียนที่ได้รับการบริจาคโดยท่านคุณหญิงวรรณฯ สิริวิวัฒนภักดี เป็นอาคารเรียนที่สร้างขึ้นทดแทนอาคารเรียนหลังเก่าที่มีสภาพทรุดโทรมโดยได้รับงบประมาณในการจัดสร้าง เมื่อปีพุทธศักราช 2563 โดยคุณหญิงได้เดินทางมาเป็นประธานในการวางศิลาฤกษ์ในการก่อสร้างด้วยตัวท่านเอง และคณะกรรมการดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จและยังคงใช้เป็นอาคารเรียนหลักจนถึงปัจจุบัน

8. คณะกรรมการสถานศึกษา

ภาพที่ 4-2 ภาพแสดงแผนผังแสดง ข้อมูลกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ

ตารางที่ 4-4 ตารางแสดงข้อมูล คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ผู้แทน	ตำแหน่ง
1	นายชัยวัฒน์ พรหมดี	ผู้นำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน	ประธานกรรมการ
2	นายสมพร พรหมดี	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
3	นายสวัสดิ์ พรหมดี	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
4	นายศิวัฒน์ แสงบา	ผู้แทนศิษย์เก่า	กรรมการ
5	นายบรรลพ มณีลุน	ผู้แทนองค์กรศาสนา	กรรมการ
6	นายบุญเรือน พรหมดี	ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
7	นายศรารุณี พรหมดี	ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
8	ส.ต.อ. อภิสิทธิ์ หอมบุญมี	ผู้แทนครู	กรรมการ
9	ด.ต.อัมรินทร์ จารุสาร	ครูใหญ่ รร.ตชด.บ้านหาดทรายเพ	กรรมการ/เลขานุการ

ที่มา : ข้อมูลฝ่ายทะเบียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ หมู่ที่ 5 ตำบลหนองเทา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48120

9. ภาพเอกสารใบรับรองโรงเรียนได้ผ่านมาตรฐาน สมศ.

ภาพที่4-3 ภาพเอกสารใบรับรองโรงเรียนได้ผ่านมาตรฐาน สมศ.

จากเอกสารรายงานของคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ประจำปีการศึกษา 2564 - 2568 ได้ดำเนินการประเมิน การพัฒนาคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สมศ. (องค์การมหาชน) รหัสสถานศึกษา B35403 ออกให้ ณ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารโครงการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กได้จัดโครงการตามหลักสูตรการศึกษา ประกอบด้วยโครงการที่เกี่ยวกับวันสำคัญของชาติและของสากล โดยเน้นโครงการในพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 8 โครงการเป็นหลัก ตลอดถึง โครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการจัดกิจกรรม แสดงออกอย่างถูกต้อง มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้อย่างครบสมบูรณ์แบบ ทำให้ผู้เรียนให้เป็นผลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม ครูและบุคลากรมีสมรรถนะในการจัดการศึกษา มีความมั่นคงในวิชาชีพ มีระบบการบริหาร โรงเรียนที่เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืนและศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักในการจัดการบริหารตลอดมีหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาที่ผู้เรียนและชุมชนต้องการ

4.1.2 ผลการศึกษาการดำเนินงาน ปีการศึกษา 2565

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ จัดการศึกษาให้โรงเรียนนอกระบบ มีสิ่งแวดล้อมสวยงาม เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผลเมืองที่มีคุณภาพมีความรู้ทั้งทางอาชีพและการดำรงชีวิตแบบพอเพียงมีความสุข มีวินัย ซื่อสัตย์ อดออม มีจิตสาธารณะ รู้จักแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างสร้างสรรค์ นำสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่นและทุนทางสังคมของชุมชน มาหล่อหลอมผู้เรียนให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ สรุปเป็นผลการวิจัย ด้านการดำเนินงานในปีการศึกษา 2565 ได้ดังนี้

จากการสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ พบว่า มีทรัพยากร ด้านอาคารเรียน จำนวน 2 หลัง อาคารโรงอาหาร 1 หลัง และโรงเรียนศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน บ่อเลี้ยงปลา ภายในอาคารมีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องอินเทอร์เน็ต ห้องประชุม ห้องสมุด ห้องโสตฯ ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีห้องเรียน 11 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง ห้องศิลปะและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1 ห้อง ห้องพยาบาล 1 ห้อง ห้องสมุด 1 ห้อง ห้องประชุมเล็ก 1 ห้อง ในการเรียน มีห้องประจำของนักเรียน โดยแต่ละห้องจะมีการบูรณาการการเรียนรู้ในวิชาฯ ต่าง ปัญหาที่พบ บรรยากาศในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ยังขาดวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์และการใช้ในการปฏิบัติ การทดลอง สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมีน้อยไม่เพียงพอและล้าสมัย สถิติ

การนำสื่อไปใช้น้อย การใช้ห้องเรียน ห้องประกอบการเรียนไม่เต็มเวลา เต็มตามศักยภาพ โรงเรียนปรับเปลี่ยนสถานที่ของตัวอาคารเป็นแหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ริมทางเดิน ต้นไม้ ห้องภูมิปัญญา ห้องถัก ห้องศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และ ห้องศูนย์โครงการพระราชดำริ

ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ โรงเรียนมีลักษณะเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการบริหารภายใน ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้บริหาร หัวหน้างานมีคณะกรรมการบริหารโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับใบอนุญาตผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารเป้าหมายและมุ่งมั่นในการจัดการศึกษามีส่วนในการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผู้บริหารมีการติดตามและนิเทศการสอนสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูประจำทุกคนได้รับ การพัฒนาในวิชาที่สอน หรือวิชาครูตามที่ครูสภากำหนดโดยมีการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของครู การประเมินการจัดการเรียนรู้ ประเมินแบบวัด แบบทดสอบ เพื่อให้ครูแต่ละคนพัฒนา อย่างสม่ำเสมอ จากการสังเกตด้านการจัดการพบว่า มีการวางแผนงานวิชาการ การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานวิชาการและการทำแผนงานวิชาการหรือ โครงการพัฒนางานวิชาการการบริหารงานวิชาการ พบว่า มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดกลุ่มการเรียน การจัดตารางสอน การจัดครูเข้าสอนตามตารางสอน การจัดครูสอนแทนและการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ดำเนินงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า มีการจัดทำการใช้ การปรับปรุงแผนการสอน จัดทำ จัดทำ ใช้ บำรุงรักษาและ ส่งเสริมผลิตสื่อการเรียนการสอนการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ พบว่า มีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดสอนซ่อมเสริม จัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร การวัดผลประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน ทั้งยังมีการดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียน การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ การจัดให้มีเอกสารแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียน การดำเนินการเกี่ยวกับหลักฐานการวัดผล ประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

จากการสังเกตด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น โรงเรียนอยู่ในสภาพชนบท ตั้งอยู่ห่างไกลตัวเมือง หน่วยงานราชการ ผู้ปกครองนักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนท้องถิ่นและส่วนใหญ่มีฐานะยากจนได้รับความร่วมมือจากชุมชนท้องถิ่นแบบสังคมชนบทพึ่งพาอาศัยกันอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่ชุมชนด้านผู้เรียน มุ่งสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ให้เจริญงอกงาม ด้านครูพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรให้มีคุณภาพในการจัดการศึกษา มีความมั่นคง ในวิชาชีพ ด้านผู้บริหาร การพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืนและศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ (ธรรมาภิบาล) มุ่งพัฒนาหลักสูตร สร้างสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา ตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน ตชด. ต่อไป

สรุปได้ว่า การสังเกตโดยส่วนรวมโรงเรียนจากหน่วยงานที่สังกัดและเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของหน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดและส่วนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้รับทราบแผนงาน/นโยบายของหน่วยงานที่สังกัดและเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของกองกำกับการและส่วนของราชการจากการ

สังเกตด้าน วัสดุ อุปกรณ์และทรัพยากร มีอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องอินเทอร์เน็ต ห้องประชุม ห้องสมุด ห้องโสตฯ และห้องประชุมเล็ก ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องพยาบาล ห้องสมุด ห้องประชุมเล็กในการเรียน โดยการมีห้องประจำของนักเรียน โดยแต่ละห้องจะมีการบูรณาการการเรียนรู้ในวิชาๆ ต่าง ปัญหาที่พบ บรรยากาศในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร ยังขาดวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ และการใช้ในการปฏิบัติการทดลอง สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมีน้อย ไม่เพียงพอ และล้ำสมัย สถิติการนำสื่อไปใช้น้อยการใช้ห้องเรียน ห้องประกอบการเรียนไม่เต็มเวลาเต็มตามศักยภาพจากการสังเกตด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น โรงเรียนอยู่ในสภาพ ของชุมชน การพัฒนาระบบ บริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งและมีมาตรฐาน เป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืนและศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้(ธรรมาภิบาล) มุ่งพัฒนาหลักสูตร สร้างสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา ตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้โครงการพระราชดำริมาปรับปรุงการกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักธรรมอริสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ คือการจัดการองค์ความรู้ในพื้นที่ของตนเองด้วยให้เกิดการนวัตกรรมและความรู้เชิงสร้างสรรค์ให้เกิดกับผู้เรียนที่แท้จริง อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างแนวทางในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในชุมชนต่อไป

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการดำเนินงานการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีการส่งเสริมในการดำเนินงานการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informants) จำนวน 10 คน ดังต่อไปนี้ ผู้ใหญ่บ้านและตัวแทนกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 4คน ครูใหญ่ จำนวน 1 คน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน 4 จำนวน ตัวแทนนักเรียนโรงเรียน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน และ ตัวแทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน จำนวน 1 คน

ตารางที่ 4-5 แสดงข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการแหล่งเรียนรู้ ในการเรียนการสอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ โดยใช้เครื่องมือสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) จำนวน 10 คน

ลำดับ	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี ที่ สัมภาษณ์
1	ด.ต.อมรินทร์ จารุสาร	ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ	วันศุกร์ที่ 23 มิถุนายน 2566 เวลา 15.30- 16.20
2	จ.ส.ต.อภิสิทธิ์ หอมบุญมี	ครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดนบ้านหาดทรายเพ	วันศุกร์ที่ 23 มิถุนายน 2566 เวลา 15.30- 16.20
3	ส.ต.อ.หญิงสุวรรษา ไชยพันโท	ครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดนบ้านหาดทรายเพ	วันศุกร์ที่ 23 มิถุนายน 2566 เวลา 15.30- 16.20
4	ส.ต.ต.หญิงจิรกานต์ ศรีพะยอม	ครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดนบ้านหาดทรายเพ	วันศุกร์ที่ 23 มิถุนายน 2566 เวลา 15.30- 16.20
5	ส.ต.ท.หญิงสุภารัตน์ ริยะบุตร	ครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดนบ้านหาดทรายเพ	วันศุกร์ที่ 23 มิถุนายน 2566 เวลา 15.30- 16.20
6	น.ส.อริสา สุขภูวงค์	ครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดนบ้านหาดทรายเพ	วันศุกร์ที่ 23 มิถุนายน 2566 เวลา 15.30- 16.20
7	นายชัยวัฒน์ พรมดี	ผู้นำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน	วันเสาร์ที่ 6 สิงหาคม 2565 เวลา 14.20-15.30

ตารางข้อมูลการสัมภาษณ์ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์
8	นายสมพร พรมดี	ผู้ทรงคุณวุฒิ	วันเสาร์ที่ 6 สิงหาคม 2565 เวลา 14.20-15.30
9	นายสวัสดิ์ พรมดี	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	วันเสาร์ที่ 6 สิงหาคม 2565 เวลา 14.20-15.30
10	นายศิวัฒน์ แสงบา	ผู้แทนศิษย์เก่า	วันเสาร์ที่ 6 สิงหาคม 2565 เวลา 14.20-15.30

ตารางที่ 4-6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนก เพศ อายุ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	6	60
หญิง	4	40
รวม	10	100
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
25 – 30	3	30
31 – 35	4	40
36 – 40	1	10
41 ปีขึ้นไป	2	20
รวม	10	100
บทบาทหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร/ครูใหญ่/ครูผู้สอน	6	60
คณะกรรมการสถานศึกษา	4	40
รวม	10	100

จากตาราง 4-7 พบว่า 1. ผู้ที่ตอบกรอบสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน เพศชาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60 เพศหญิง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40

2. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์อายุ 25-30 ปี มี จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 30 อายุ 31-35 มีจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 30 อายุ 36 - 40 มีจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 10 อายุ 41 ปีขึ้นไปมีจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 20
3. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์กลุ่มบริหารมีจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 60 กลุ่มผู้มีส่วนในการจัดการศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ สภาพปัญหาการดำเนินงานการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน ใน 4 ด้าน จำนวน 10 คนโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) สรุปผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1.ด้านรูปแบบการวางแผน การบริหารและการจัดการวิชาการ การเรียนการสอนตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ

คำถามข้อที่ 1.1. ท่านมีการวางแผนงานด้านวิชาการการดำเนินการและการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่มีส่วนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา มีกระบวนการอย่างไร

1.1.1 ด้านการบริหารและงานวิชาการโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่า การบริหารและการจัดการวิชาการ การเรียนการสอนตามแนวทางศาสตร์พระราชาหรือโครงการพระราชดำริ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ มีกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้และเป็นการวางแผนการประเมินผล ให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนว่าได้บรรลุตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ดีและเหมาะสม จะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครองของประเทศ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ โดยพบว่าสภาพปัญหาและความต้องการด้านการบริหารจัดการวิชาการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพิ่มเติม มีดังต่อไปนี้

1. ขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยไม่เพียงพอกับความต้องการและความจำเป็นที่จะใช้เหมาะสม
2. ขาดแคลนหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน เนื่องจากงบประมาณมีจำกัดไม่เพียงพอกับความ ต้องการ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย
3. ครูขาดประสบการณ์ในการสร้าง/ใช้สื่อการเรียนการสอนและขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่มี
4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนค่อนข้างต่ำ มีปัญหาการคิดวิเคราะห์และการคิดคำนวณ
5. นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน

6. พื้นฐานความรู้ของนักเรียนแตกต่างกันทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู มีความยุ่งยาก การได้มีสื่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เช่นห้องภูมิปัญญาท้องถิ่น และห้องโครงการพระราชดำริ จึงช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้สะดวกและมีผลดีต่อโรงเรียนมาก

1.1.2. ด้านบุคลากรและงบประมาณ ที่สนับสนุนส่งเสริม โดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่า ด้านบุคลากร และงบประมาณ ที่สนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนโดยเข้าใจหลักการบริหารจัดการสื่อวัฒนธรรมในชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ยังมีน้อยต้องต้องเพิ่มทักษะการอบรมและช่วยในด้านวิชาการ เพื่อให้เกิดทักษะการสอน ทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ และที่สำคัญบุคลากรพร้อมในการเสริมสร้างเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน เพราะบุคลากร ที่ได้รับบรรจุ เป็นครู ตชด. ส่วนหนึ่งคือลูกหลานหรือ ศิษย์เก่าของโรงเรียน ทุกคนจึงพร้อมทุ่มเท แรงใจ และการทำงานเพื่อชุมชนที่ต่อไป แต่ปัญหาที่พบด้านบุคลากร และงบประมาณก็พอมมีบ้าง เช่น

1. บุคลากรครูไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกหรือวิชาที่ถนัดและครูต้องรับภาระหนักสอนหลายระดับหลายรายวิชา โดยเฉพาะครูศิลปะยังไม่มี ต้องใช้ครูที่มากความรู้ความสามารถทั่วไปช่วยสอนแต่ก็ไม่อาจบรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร

2. ครูต้องการขวัญและกำลังใจ ตลอดจนแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำงานได้มีประสิทธิภาพ แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานและผลงานที่ปรากฏ

3. บุคลากรบางครั้งมีการย้าย ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของงานที่ปฏิบัติ

4. ขาดบุคลากรสายสนับสนุนการสอน เช่น งานธุรการ การเงินและพัสดุ ต้องใช้ครูที่อบรม

5. บุคลากรบางส่วนเป็นครูอัตราจ้าง ระยะเวลาที่ทำการจ้างสั้น เช่น จ้างเหมารายเดือน จ้างเหมาตามปีงบประมาณ ทำให้ขาดความมั่นคงในอาชีพและความต่อเนื่องของงานที่ทำ

6. การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามีน้อย เมื่อได้สื่อวัฒนธรรมเรียนรู้ต้องเข้าอบรมและศึกษาเรียนรู้เพิ่ม

7. สวัสดิการด้านต่างๆ เช่น ที่พักอาศัย พาหนะ สาธารณูปโภคฯ ให้กับบุคลากรควรมีเพิ่ม เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

1.1.3. ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ โดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่า ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนโดยเข้าใจหลักการบริหารจัดการสื่อวัฒนธรรมในชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ยังมีน้อยต้องต้องเพิ่มทักษะการอบรมและช่วยในด้านวิชาการ เพื่อให้เกิดทักษะการสอน ทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ และที่สำคัญบุคลากรพร้อมในการเสริมสร้างเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน ดังนั้น สื่อวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์

ที่มีก็คือการใช้สื่อธรรมชาติ และการเรียนรู้ผ่านวิถีชุมชนเป็นหลัก และนอกจากนั้นยังใช้โครงการในพระราชดำริเป็นฐานเสริมสร้างการเรียนรู้เพิ่มเติม แต่สิ่งที่โรงเรียนยังขาดแคลนคือสื่ออุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่จำเป็นเช่น

1. ขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยไม่เพียงพอกับความต้องการและความจำเป็นที่จะใช้เหมาะสม อาคารมีการชำรุด ขาดงบประมาณซ่อมแซม

2. ขาดแคลนหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน เนื่องจากงบประมาณมีจำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย

1.1.4. วิธีปฏิบัติงานในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่า วิธีปฏิบัติงานในกิจกรรมการเรียนการสอนการเรียนการสอนตามแนวทางศาสตร์พระราชหรือโครงการพระราชดำริ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็น การประเมินผล ให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนว่าได้บรรลุ ตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ดีและเหมาะสม แต่ปัญหาและอุปสรรคที่มักพบต่อกิจกรรมการเรียนการสอนคือ

1. จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอ/คุ้มค่า ต่อการจัดกิจกรรมเด็กในเขตบริการไปเรียนที่อื่นที่เห็นว่ามีความพร้อมและมีคุณภาพกว่า

2. ชุมชน ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของบุตรหลานได้มากเท่าที่ควร

3. การใช้ข้อมูลสารสนเทศและนำผลของการประเมินงาน/โครงการมาใช้วางแผน ปรับปรุงพัฒนางานยังมีน้อย

4. การอพยพเคลื่อนย้ายของประชากรวัยเรียนที่ย้ายไปรับจ้างงานต่างพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานของครูและโรงเรียน

5. ขาดการติดต่อประสานงานอย่างต่อเนื่อง กับหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องหรือที่อื่นๆ ที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

6. ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานด้านอื่นๆ ของโรงเรียน

7. ขาดการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า รูปแบบการวางแผน การบริหารและการจัดการวิชาการ การเรียนการสอนตามแนวทางศาสตร์พระราช โดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ทำให้ทราบเป้าหมายหรือมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และช่วยให้มองเห็นภาพองค์กรหรือหน่วยงานนั้นชัดเจนขึ้น โดย

จำเป็นจะต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นการวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์ เพราะเป็นกระบวนการทำงานที่มีการวิเคราะห์ที่ตลอดแนว เป็นกระบวนการคิดที่รอบคอบ หาทงเลือก ที่หลากหลายแนวทางที่มีประโยชน์สูงสุด สถานศึกษาจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นหรือการวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์ ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ การศึกษาแนวโน้มของการพัฒนา เป็นการศึกษาสภาพสังคมที่สถานศึกษาท้องถิ่นว่ามีแนวโน้ม ของการพัฒนาไปในทิศทางใด การศึกษาความต้องการของท้องถิ่นเป็นการศึกษาหรือสำรวจ ความต้องการของท้องถิ่นว่ามีความต้องการจะให้ท้องถิ่นของตนเป็นอย่างไรในอนาคต วิธีการได้มา ของข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของท้องถิ่นอาจใช้วิธีการทางตรง คือ การออกไปสอบถามจากบุคคลใน ท้องถิ่นหรือวิธีการทางอ้อมโดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นความต้องการของท้องถิ่น จากการที่ หน่วยงานหรือบุคคลอื่นทำไว้ ผลจากการสำรวจนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาดำเนินการพัฒนา การศึกษา สิ่งที่มีผลต่อการจัดการศึกษา สิ่งที่มีบทบาทหรือมีผลกระทบต่อจัดการศึกษา ทำให้ สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามที่ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนี้วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพของท้องถิ่นล้วนแต่เป็นสิ่งที่ผลกระทบต่อจัดการ เรียนการสอนให้สนองหรือสอดคล้องกับท้องถิ่น การศึกษาศักยภาพของสถานศึกษาเป็นการศึกษา สภาพทั่วไปของสถานศึกษาว่ามีความพร้อมในเรื่องใด มากน้อยเพียงไรรวมทั้งศึกษาว่า ในการ ดำเนินงานทั้งด้านบริหารและวิชาการที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จสร้างภาพของงานตลอดแนวขึ้นตอนนี้ เป็นการนำเอาข้อมูลซึ่งเป็นผลจากกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนและเพิ่มศักยภาพด้าน นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กๆ ได้เข้าใจหลักคิดและวิธีปฏิบัติต่อไป

2. กระบวนการ ในการส่งเสริมการเรียนการสอนตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยใช้หลัก อริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านแนวคิดและ นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ ที่ใช้สื่อนวัตกรรมในชุมชน หรือทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ

ข้อคำถามที่ 2.1 ท่านมีการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์ภายในโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลัก อริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีกระบวนการอย่างไร

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้ให้ความเห็นสรุปในทิศทางเดียวกันได้ว่า การจัดการศึกษาเป็น กระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ที่จะทำให้เกิดองค์ความรู้ นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์อย่างยั่งยืนและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ จึงเน้นการพัฒนาคนหรือเด็กในระดับปฐมวัย เป็นศูนย์กลาง เพื่อเตรียมความพร้อม และสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยใช้การศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายการ พัฒนาประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ระบุให้ครูผู้สอน ใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทางโรงเรียนจึงมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถทำวิจัยหรือให้

ความร่วมมือในด้านการวิจัยกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

นอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21 ได้เน้นให้มีการพัฒนา 4 ด้าน คือ ให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษายุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ ขณะเดียวกันจึงมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการวิจัยของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ให้สูงขึ้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ที่ต้องการส่งเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของนักวิจัยให้บูรณาการกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อการพัฒนาสังคม พัฒนาด้านวิทยาการทรัพยากรบุคคลและการบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย ของโรงเรียนที่เกิดจึงเป็นทรัพยากรและภูมิปัญญาของสถาบันหน่วยงานที่จะส่งต่อไปให้กับครูผู้สอนต่อไป ขณะเดียวกัน ยังส่งเสริมการวิจัยด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสม โดยใช้ทรัพยากรและเครือข่ายวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม จึงเป็นบทบาทและภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริม การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาการศึกษา ค้นคว้าและวิจัย เพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ มาปรับปรุงและพัฒนางานด้านการศึกษา ครอบคลุมเป้าหมายในการให้บริการด้านโอกาสทางการศึกษา คุณภาพ และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตั้งแต่ระดับชั้นต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพให้ได้มาตรฐาน ยังมีความแตกต่างกันตามบริบทและเงื่อนไขต่าง ๆ จากการประเมินศักยภาพ การประเมินผลการเรียนรู้ระดับชาติ (O-NET) ในปีการศึกษา 2556 อยู่ในระดับดี และผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นอกจากนี้ยังพบว่า การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรครู ตชด. ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ให้มีความสามารถด้านการวิจัยยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอ การวิจัยยังไม่กว้างขวาง ในด้านของเนื้อและมักพบกับปัญหาเดิมๆ ดังนั้น ทางโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ จะได้กำหนดทิศทางการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ เป็นองค์กรขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อลดช่องว่างของโอกาสและคุณภาพการศึกษา เพิ่มโอกาสทางการศึกษา แก่ประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะ ตามมาตรฐานการศึกษาด้วยระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้อย่างจริงจัง โดยขับเคลื่อนการจัดการศึกษาด้วยพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยการดำเนินการวิจัยเองหรือดำเนินการวิจัยร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนหรือดำเนินการวิจัยร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรอิสระ ภาครัฐและเอกชน ตามข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) มีแนวการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาตัวครู ให้เป็นผู้วิจัยพร้อมกับการพัฒนาการศึกษา รวมทั้งตัวของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อการศึกษาต่อไป

3. การวัดผล ประเมินผล การนิเทศ ให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างสื่อ นวัตกรรมในชุมชน หรือทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ

คำถามข้อที่ 3.1 ท่านใช้กระบวนการอย่างไร ในการวัดผล ประเมินผล หรือการนิเทศรูปแบบ การจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนหรือโรงเรียน ตามรูปแบบการเรียนการสอนในโรงเรียนของท่าน ให้ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอย่างไร

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่า ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผล การเรียนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการ พัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในทุ กระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูล และสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจน ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียนระดับ สถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ เช่น การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการวัดและ ประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการ เรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกตการตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงานการใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดย ผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วม ประเมิน ในกรณีที่ไม่ว่านผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบ ว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือไม่และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

ทั้งนี้ ต้องมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด การประเมินระดับ สถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการ อ่านคิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับ เกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูล และสารสนเทศเพื่อการปรับปรุง นโยบาย หลักสูตร โครงการหรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนา

คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชนสอดคล้อง กับการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการ โดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและการประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบาย ของประเทศ

สรุปได้ว่า ครูผู้สอนสามารถเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ มีการสำรวจสภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำมาบรรจุลงในแผนการจัดการเรียนการสอน โครงการและกิจกรรมต่างๆ มีการปรึกษาหารือและกำหนดแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกับครูผู้รับผิดชอบและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบและวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ถูกต้อง ก่อนนำนักเรียนเข้าไปใช้แหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง กำหนดภาระงาน ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนการสอนหรือเนื้อหาที่นักเรียนต้องค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน สสำรวจความพึงพอใจในการใช้บริการแหล่งเรียนรู้และประเมินผลการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สรุปและรายงานผลการสำรวจความพึงพอใจผลการประเมินการใช้ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ส่งครูผู้รับผิดชอบ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาทดลองและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์

4. การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน (D1: Devenlopment1)

1. ปัจจัยภายใน ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริม

สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ

ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในภาพรวมปัจจัยภายในที่อยู่ในด้านผู้บริหารและครูผู้สอน มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ครูผู้สอน ได้แก่ ครูตำรวจตระเวนชายแดนตามโครงการครูทายาทของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนส่วนกลางได้จัดทำโครงการเพื่อสนองพระราชดำริฯ ในการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่เป็นศิษย์เก่าของโรงเรียน ตชด. และหรือบุคลากรภายนอกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่หรือชุมชนนั้นมาสอบบรรจุและอบรมเป็นบุคลากรทางการศึกษาสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนตามภูมิภาคนั้นๆ เช่น กก.ตชด. 23 ที่เป็นหน่วยงานผู้บังคับบัญชาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ดังนั้น ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรจึงมีความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนอย่างดี และจากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด้านผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนได้พัฒนาตนเอง สนับสนุนด้านการเงินและทรัพยากร เพื่อพัฒนาบุคลากร ด้านครูผู้สอน ครูมีขวัญและกำลังใจดี มีความก้าวหน้าในอาชีพ และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความตระหนักและสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร ให้เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านงบประมาณ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากนโยบาย การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา โดยให้งบประมาณที่คณะศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์มีความพร้อมของอาคารสถานที่ ถึงแม้ไม่มากแต่มีความหลากหลาย ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในการปฏิบัติงานและการเรียนรู้และมีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียน แบบเรียน สำหรับนักเรียน ได้พอสมควร ถึงระบบบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อาจยังไม่มีความสมบูรณ์แบบแต่ก็อยู่ในเกณฑ์พอใช้ เมื่อเทียบจากเกณฑ์การประเมินของระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา

2. ปัจจัยภายนอก ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชชาติโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ

ในภาพรวมปัจจัยภายนอกส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ พบว่า ด้านนโยบาย ของรัฐบาลและหน่วยเหนือ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา มุ่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และที่รองลงมา คือ ด้านสังคม ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และจากการสัมภาษณ์และการสังเกต ด้านปัจจัยภายนอกในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาด้านเศรษฐกิจ ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการอุดหนุน ด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านสังคม ชุมชนเป็นสถานที่ส่งเสริมและบริการด้านความรู้ให้แก่ผู้เรียนให้มีวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดี ส่งผลให้สถานศึกษา มีแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนที่ดี แต่อาจจะขาดคุณภาพบ้าง ด้านเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีส่งผลต่อการเรียนรู้ที่รวดเร็ว ด้านนโยบายของรัฐและหน่วยเหนือกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้

สถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลส่งผลให้สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่มีใช้ในระดับหนึ่ง มีการประกันคุณภาพการศึกษามีมาตรฐานและตัวบ่งชี้วัดคุณภาพที่ส่งผลให้สถานศึกษามีเป้าหมายในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล จึงต้องมีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ และยังเป็นการแสดงถึงการพัฒนาประเทศในศักยภาพด้านการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ข้อคำถามข้อที่ 4.1.1 ท่านมีข้อเสนอแนะด้านการจัดการศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อวัตกรรมการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนของท่านอย่างไรบ้าง

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ครูผู้สอนต้องดำเนินการเตรียมการ ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์และความสัมพันธ์ของเนื้อหา
 - 1.2 จัดทำแผนการเรียนรู้ให้มีความชัดเจนมากขึ้น
 - 1.3 กำหนดสื่อจากแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ของจริงจากธรรมชาติ ห้องถื่นในวิถีชุมชน
 - 1.4 กำหนดวิธีการและเครื่องมือวัดผลประเมินผล
 - 1.5 วางแผนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้
2. การกำหนดสถานที่แหล่งเรียนรู้ สามารถกำหนดได้ 3 ประเภทคือ
 - 2.1 การไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในระยะทางใกล้ๆ เช่น การพาผู้เรียนไปยังสถานที่อื่นนอกห้องเรียน แต่ยังคงอยู่ในโรงเรียน เช่น การศึกษาต้นไม้ในโรงเรียน การศึกษาระบบนิเวศในโรงเรียน เป็นต้น
 - 2.2 การไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในระยะทางไม่ไกลมากนัก การศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียนที่สามารถเดินทางไปได้สะดวก เช่น การพาผู้เรียนไปศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่จริงในชุมชน
 - 2.3 การไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในระยะทางไกล การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่ไกลจากโรงเรียนต้องใชยานพาหนะและต้องใช้เวลาอย่างน้อย 1 วันขึ้นไป
3. การปฐมนิเทศผู้เรียนก่อนไปศึกษานอกชั้นเรียน โดยให้คำนึงถึง
 - 3.1 แหล่งที่ไปศึกษาและเหตุผลที่จะไป อธิบายถึงลักษณะของสถานที่ เช่น พิพิธภัณฑ์หรือโรงงานอุตสาหกรรมและสถานที่ประเภทเดียวกันที่มีอยู่ในบริเวณใกล้เคียงในเขตอำเภอ หรือจังหวัด

3.2 ประโยชน์ของการศึกษานอกสถานที่ เป็นการทบทวนหรือการเริ่มต้นหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมประเภทนี้ดีกว่ากิจกรรมอื่นๆ ในชั้นเรียนอย่างไร

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เป็นสภาพทางบริบทและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน มีห้องเรียนจำกัด สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะได้ ขึ้นอยู่กับการใช้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้เช่นกัน

จากการศึกษา เอกสาร สังเกต และการสัมภาษณ์ สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพที่สถานศึกษาดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ตามแนวปฏิบัติที่ระบุไว้ แต่ขาดความชัดเจนอยู่บ้าง เช่น มีการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในเรื่องจัดทำส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาสถานศึกษา มีการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบโครงการการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ประเมินการดำเนินงานที่รับผิดชอบและในการปรับปรุงและการพัฒนาส่วนใหญ่ มีการใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี มีความเห็นตรงกับเอกสาร การสังเกตโดยเพิ่มเติมด้านสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอและไม่หลากหลาย ขาดบุคลากรประจำห้องปฏิบัติการที่เป็นแหล่งเรียนรู้ อุปกรณ์ ศูนย์เทคโนโลยี ชำรุดทรุดโทรม ไม่มีครูหรือเจ้าหน้าที่โสต ไม่มีผู้ดูแลห้องปฏิบัติการ ไม่เปิดบริการให้นักเรียนใช้ และขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่หลายด้าน เช่น การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในประเด็นกระบวนการจัดทำแผนการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ไม่เป็นระบบ ด้านการดำเนินงานตามแผนมาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ขาดความเหมาะสม ด้านการติดตามและประเมินผลในประเด็นการจัดระบบการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการปรับปรุงและการพัฒนา ขาดการนำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ไปวางแผนการพัฒนา และจากการสัมภาษณ์และการสังเกต ส่วนใหญ่มีตรงกับกับเอกสารการประเมินภายในของสถานศึกษา คือ ด้านปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนยังให้ความสำคัญในการวางแผน การจัดทำแผน และการจัดโครงสร้างที่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนน้อย และให้ได้มาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีศักยภาพ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม ขาดการจัดระบบการเก็บข้อมูลและการตรวจสอบผลการประเมิน การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรยังไม่มี ความเชี่ยวชาญด้านความรู้ ความสามารถในการติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินมาใช้จริง และข้อเสนอแนะของผู้ประเมินมาใช้ เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ความต้องการการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ พบว่า ในภาพรวมสถานศึกษา มีความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด จากแบบการสัมภาษณ์และการสังเกต ได้แก่ ด้านการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในประเด็นการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้รองลงตามลำดับได้แก่ ด้านการวางแผนในประเด็นการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน ด้านการดำเนินงานตามแผนในประเด็นการจัดสรรงบประมาณ เพื่อแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม และด้านการปรับปรุงและการพัฒนาในประเด็นการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และจากการสนทนากลุ่มมีความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านความต้องการการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการจัดประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความตระหนักและร่วมกันวางแผน กำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน ให้มีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนงาน โครงการ ให้มีการวางแผนร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำแหล่งเรียนรู้ที่สวยงาม รมรื่น ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อการสอนที่ได้มาตรฐาน ทันสมัย เพียงพอและหลากหลายเพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น ควรส่งเสริมให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประเมินและมีปฏิทินการนิเทศตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล แก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานด้านการบริการจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนต้นแบบในเขตพื้นที่การศึกษาของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้การสนับสนุนส่งเสริมโดยเฉพาะกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ได้อย่างชัดเจน

4.2 ผลการศึกษาเพื่อสังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทฤษฎีวิทยาศาสตร์พระราชกฤษฎีกาโดยใช้หลักทฤษฎีสังเคราะห์และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis (R2: Reseach2)

ผู้วิจัยได้ทำการ SWOT Analysis ทั้งข้อข้อมูลเชิงบวกและปัญหาที่ได้ ใน 5 ด้านดังนี้

4.2.1. ด้านการวางแผนงาน ด้านวิชาการการดำเนินการ และการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ด้านครูและบุคลากรสถานศึกษา ต่อการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ปัจจัยด้านครูและบุคลากรสถานศึกษา มีจำนวน 6

คนระดับปริญญาโท 1 คนระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 3 คน สอนตรงตามวิชา และความถนัด

จุดแข็ง

- สถานศึกษาอยู่ภายใต้โครงการพระราชดำริ และพระบรมราชูปถัมภ์ฯ
- ครูมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีใบประกอบวิชาชีพ
- ครูสอนตรงตามวิชาเอก และความถนัด
- ครูได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนตามคุรุสภากำหนด
- สถานศึกษามีจำนวนบุคลากรตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ครูมีเป้าหมาย และมุ่งมั่นในการจัดการศึกษา
- มีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

จุดอ่อน

- สถานศึกษาอยู่ในที่ห่างไกลตัวเมือง ไม่สะดวกในด้านติดต่อสื่อสาร คมนาคม
- อัตราจำนวนนักเรียนลดลงเนื่องการย้ายตามผู้ปกครองไปทำงานในเมือง
- ครูยังขาดการฝึกฝนด้านประสบการณ์การสอนและความเชี่ยวชาญในบางกลุ่มสาระ
- สถานศึกษาขาดงบประมาณในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
- ขาดการติดตาม และนิเทศการสอน ทำให้ประสิทธิผลการเรียนรู้อาจไม่ต่อเนื่อง

2. ด้าน วัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากร ประกอบด้วย อาคารเรียนเดิม จำนวน 1 หลังและอาคารเรียนใหม่ที่ได้รับงบประมาณการบริจาค จากบริษัทเอกชนเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระชนนีธรรมาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ และเพิ่งสร้างเสร็จจำนวน 1 หลัง ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องอินเทอร์เน็ต ห้องประชุม ห้องสมุด ห้องโสตฯ ห้องศิลปะภูมิปัญญาท้องถิ่น ห้องโครงการตามพระราชดำริฯ

จุดแข็ง

- ห้องเรียนทั้งหมดสามารถใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ

จุดอ่อน

- บรรยากาศในห้องเรียนยังไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร

- ห้องเรียนบางห้อง ยังขาดวัสดุอุปกรณ์ และใช้ในการปฏิบัติ

- สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมีน้อยไม่เพียงพอและล้ำสมัยสถิติการนำสื่อไปใช้น้อย สื่อส่วนใหญ่ใช้จากทีวี หรือ คอมพิวเตอร์ การผลิตสื่อนวัตกรรมยังมีน้อย

- การใช้ห้องเรียน ห้องประกอบการเรียนไม่เต็มเวลา เต็มตามศักยภาพ เนื่องจากภาระงานของครูและบุคลากรบางส่วนต้องทำงานเอกสาร และการประชุม และการจัดทำโครงการฯ

3. ด้านงบประมาณ ได้รับเงินอุดหนุนการศึกษาเป็นรายหัว และเงินบริจาคนอกงบประมาณ

จุดแข็ง

- เป็นเงินอุดหนุนมีความคล่องตัวในการใช้จ่ายตามนโยบายเป้าประสงค์กิจกรรมโครงการของโรงเรียน

- การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาไม่มีขีดจำกัดขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้จัดการ ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา คอยดูแลกองทุนสวัสดิการครูบุคลากร

จุดอ่อน

- เงินอุดหนุนรายหัวต่อปีการศึกษาไม่เพียงพอกับรายจ่ายด้านงบประมาณบุคลากรงบดำเนินการ และงบลงทุนเพื่อการศึกษา

- เงินบริจาคเพื่อการศึกษาในสภาพปัจจุบันได้รับเป็นจำนวนน้อยมาก และไม่แน่นอน

โอกาส

- ด้านวิชาการ สถานศึกษาต้องมีการทำสัญญาความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงาน สถาบันทางการศึกษาและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน อื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

- ด้านงบประมาณ เสนอโครงการขอสนับสนุนเงินทุนในการพัฒนาสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด อย่างต่อเนื่อง และการหาเงินสนับสนุนนอกงบประมาณ ให้ได้อย่างน้อยปีละครั้งหรือขึ้นอยู่กับศักยภาพการบริหารจัดการ

- ด้านวัสดุอุปกรณ์ ขอการสนับสนุนจากผู้ปกครอง หน่วยงานของรัฐและเอกชน หรือ การรับบริจาค จากชมรมศิษย์เก่า เป็นต้น

ปัญหาอุปสรรค

- การได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนทางด้านงบประมาณยังมีน้อยไม่ได้รับเท่ากับหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ มากนัก

4.2.2 ด้านกระบวนการ ในการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จุดแข็ง

- มีระบบและกลไกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตรตามมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

- มีระบบและกลไกในการจัดการการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

- ผู้เชี่ยวชาญ/ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

- นักเรียนได้รับการประเมินจากส่วนกลางในการจัดการเรียนตามระบบ

- มีกระบวนการจัดการความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- มีการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยจากภายนอก การให้บริการทางวิชาการ

- มีระบบการประเมินการเรียนการสอนทุกภาคเรียนและผลการประเมิน การสอน

ในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้

- ครูอุทิศตนและมุ่งมั่นในการทำงาน โรงเรียนควรมีการสร้างความร่วมมือและลงนาม ในข้อตกลงร่วมกันกับแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

จุดอ่อน

- คุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณวุฒิด้านวิชาการ ยังขาดรูปแบบและแนวทางในการประเมินที่ชัดเจน เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านกฎหมายและกฎระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัดที่ อยู่ภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- ครูและนักเรียนได้รับรางวัลทางวิชาการ งานวิจัยระดับภาค/ชาติ ยังมีน้อย
- การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษายังมีน้อย
- การมีงานทำและการได้รับเงินเดือนของผู้สำเร็จการศึกษายังไม่เป็นไปตามเกณฑ์การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนยังมีน้อย
- พื้นฐานทางวิชาการของนักเรียน ยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ
- ผลการประเมินด้านวิชาการของนักเรียนยังอยู่ในระดับปานกลาง
- ขาดการประเมินการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ หลักสูตรที่พัฒนาไม่มีความหลากหลายพอที่จะตอบสนองความต้องการ ของชุมชน ได้อย่างเป็นระบบ

โอกาส

- สนับสนุนการจัดทำเอกสารตำรา/ผลงาน ทางวิชาการ แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้รับวิทยฐานะ ตามเกณฑ์ของหน่วยงานที่สังกัด และเกณฑ์กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเลื่อนวิทยฐานะ
- สนับสนุนการศึกษาต่อของครู สนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนของครู เพื่อนำมาเทียบโอนในการเลื่อนวิทยฐานะ ครูให้มีความเชี่ยวชาญ
- พัฒนาระบบการผลิตสื่อการสอนที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง
- จัดอบรมเตรียมความพร้อมสู่การทำงาน จัดสอบประมวลความรู้
- ปรับปรุงความรู้พื้นฐานวิชาการของนักเรียนใหม่
- กำหนดให้นักเรียนส่งผลงานทางด้านวิชาการในระจังหวัด ระดับภูมิภาค ระดับชาติ

ปัญหาอุปสรรค

หลักสูตรในพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนและตัวของผู้เรียน

- ประเมินหลักสูตรยังมีน้อยและไม่ทันสมัย
- หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานของสถานศึกษา

4.2.3. ด้านการวัดผล ประเมินผล การนิเทศ ให้สอดคล้องระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การติดตามประเมินผลสถานศึกษาจัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละโครงการ/งาน/กิจกรรม ของแต่ละฝ่ายแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการที่สำคัญ

จุดแข็ง

-มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายติดตามประเมินผลและสรุปรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของโครงการ/งาน/กิจกรรม ตามแผนปฏิบัติงานตลอดปีการศึกษาทุก ๆ ปี

-การติดตามและประเมินผลเป็นหน้าที่รับผิดชอบของครูบุคลากรทุกคนทุกกลุ่มงานบริหารตามกรอบภาระงานที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง และอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานราชการของโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพฯ ด้วย

จุดอ่อน

-ผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีน้อย ขาดความต่อเนื่อง

-การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา

-การรายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาที่มีน้อยและไม่ตรงจุดที่ได้เสนอ

-การเตรียมการและในการติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีน้อยและไม่แน่นอน

โอกาส

-จัดอบรมตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาให้เป็นหน่วยงานกลางในการประเมินระหว่างเรียน

-นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเข้ามาปรับปรุงและบรรจุลงแผนพัฒนาของโรงเรียนเพื่อของบประมาณ

-สร้างความร่วมมือในการติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระหว่างหน่วยงาน

ปัญหาอุปสรรค

-การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐานจากหน่วยงานต้นสังกัด

- การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาขาดความชัดเจนจากที่แน่นอน

- การรายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาที่มีน้อยและไม่ตรงจุดที่ได้เสนอ

- การเตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดมีน้อยและไม่แน่นอน

4.2.4. ด้านความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุน และการพัฒนางานวิชาการในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับ สถานศึกษา ชุมชน หรือองค์กรอื่นๆ

โรงเรียนอยู่ในสภาพของชุมชนเมือง วัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษา หน่วยงานราชการ ผู้ปกครองนักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ต่างอำเภอ ต่างจังหวัด ไม่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นและส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

จุดแข็ง

- ได้รับความร่วมมือจากชุมชนท้องถิ่นแบบสังคมเมืองไม่ต่อเนื่องมีกิจกรรมที่ชุมชนอยู่ในเขตชุมชนและสถานศึกษา หน่วยงานราชการ
- โอกาสในการติดต่อกับชุมชนท้องถิ่นมีมากและหลายหน่วยงาน

จุดอ่อน

- ความร่วมมือของชุมชน ยังมีน้อยไม่ต่อเนื่องและที่สำคัญไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับโรงเรียน ส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือด้านการพัฒนาทั่วไป
- การประสานงานโรงเรียนกับชุมชนท้องถิ่นมีข้อจำกัดไม่เต็มตามศักยภาพ

โอกาส

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน ชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
- จัดโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน
- เป็นหน่วยงานประสานงานโรงเรียนกับชุมชนท้องถิ่นให้เต็มตามศักยภาพ
- ผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในเขตชุมชนท้องถิ่น

ปัญหาอุปสรรค

- การบริหารงานมีข้อจำกัดในด้าน บุคลากร ครู งบประมาณและด้านตัวนักเรียน

4.2.5. ด้านพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนได้เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมโดยมีการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติการให้ความอิสระแก่บุคลากรทุกระดับและทุกฝ่ายบริหารงานตามวงจรการทำงานและการบริหารงานแบบ SBM (School Bass Management) ทุกกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินงานจะมีการกำกับติดตามประเมินการทำงานเป็นระยะ จุดเริ่มต้นสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการบริหารงานคือการสร้างความตระหนัก และสำนึกที่ดีต่อการพัฒนาสถานศึกษาแก่บุคลากรผู้ร่วมงานทุกคนทุกฝ่าย ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา นอกจากเน้นนักเรียนเป็นสำคัญแล้ว สถานศึกษายังได้นำเอาทักษะชีวิตและการสอนแบบบูรณาการศาสนสถานเช่น วัดภายในหมู่บ้าน มาประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาและส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม ให้บุคลากรและนักเรียนตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

จุดแข็ง

- ผู้บริหาร ครู บุคลากร มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถอยู่ในวัยทำงาน มีถิ่นที่อยู่อาศัยใกล้สถานศึกษาและมีความเสียสละ
- การบริหารจัดการงานในองค์กรและงบประมาณเป็นประเภทเงินอุดหนุนมีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการโดยใช้ระบบ SBM ได้อย่างเป็นรูปธรรม

- ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตร สร้างสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา ตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชนเพื่อเป็นผลเมืองที่ดี

- ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้านเงินอุดหนุนวิชาการและอื่นๆ
- มีแผน/นโยบายของหน่วยเหนือและข้อกำหนด กฎหมาย มาตรฐาน เป็นแนวทางการปฏิบัติ

จุดอ่อน

- การสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆ ไม่ครอบคลุมทุกด้านไม่เพียงพอและต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ

- แผน/นโยบาย มาตรฐาน ข้อกำหนด กฎหมายที่เป็นแนวทางปฏิบัติ นั้น หลักสูตร สถานศึกษา อยู่ภายใต้ 2 กระทรวง คือกระทรวงศึกษาธิการ ในการกำกับด้านคุณภาพและเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษา แต่กลไก การดำเนินงานอยู่ภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงทำให้ ไม่ต่อเนื่อง

โอกาส

- ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้านเงินอุดหนุนวิชาการและอื่นๆ
- มีแผน/นโยบายของหน่วยเหนือและข้อกำหนด กฎหมาย มาตรฐาน เป็นแนวทางการปฏิบัติ

- มีโอกาสติดต่อประสานงานกับชุมชนท้องถิ่นหลากหลายหน่วยงาน
- ผู้บริหาร ครู บุคลากร มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถอยู่ในวัยทำงาน มีถิ่นที่อยู่อาศัยใกล้สถานศึกษาและมีความเสียสละ

- การบริหารจัดการงานในองค์กรและงบประมาณเป็นประเภทเงินอุดหนุนมีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการโดยใช้ระบบ SBM /PDCA ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ปัญหาอุปสรรค

- ครู บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรและงบประมาณมีไม่เพียงพอและมีสถานภาพไม่มั่นคง

- การบริหารจัดการสถานศึกษามีข้อจำกัดทั้งทรัพยากร งบประมาณ และด้านนักเรียน

- หน่วยงานต้นสังกัดมีศักยภาพในการให้การสนับสนุนทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และด้านอื่นๆ ไม่เต็มตามศักยภาพ

- ผู้ปกครองของนักเรียนไม่อยู่ในชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนจากชุมชนท้องถิ่นจึงมีน้อย เพราะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาโดยตรง

สรุปได้ว่า สถานศึกษายังมีการติดตามประเมินผลและการสรุปรายงานโครงการ/งาน/กิจกรรม ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นอกจากสรุปประเมินเป็นผลงานของตนเองแล้ว ยังต้องนำเสนอรายงานปัญหาอุปสรรคผลการดำเนินงานในแต่ละสัปดาห์และที่ประชุมครูบุคลากรของสถานศึกษา เป็นประจำการ กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตาม

ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา การรายงานและนำผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนา การเตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

4.3 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (D2: Development2)

ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนาเรื่อง “การจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ” จำนวน 10 คนทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหา แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ วันศุกร์ที่ 23 มิถุนายน 2566 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-7 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการพัฒนา เรื่อง การจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ จำนวน 10 คน

ลำดับ	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ตำแหน่ง
1	ด.ต.อมรินทร์ จารุสาร	ครูใหญ่ รร.ตชด.บ้านหาดทรายเพ
2	จ.ส.ต.อภิสิทธิ์ หอมบุญมี	ครูผู้สอน รร. ตชด.บ้านหาดทรายเพ
3	ส.ต.อ.หญิงสุวรรษา ไชยพันโท	ครูผู้สอน รร. ตชด.บ้านหาดทรายเพ
4	ส.ต.ต.หญิงจिरกานต์ ศรีพะยอม	ครูผู้สอน รร. ตชด.บ้านหาดทรายเพ
5	ส.ต.ท.หญิงสุดารัตน์ ริยะบุตร	ครูผู้สอน รร. ตชด.บ้านหาดทรายเพ
6	น.ส.อริสา สุขภูวงค์	ครูผู้สอน รร. ตชด.บ้านหาดทรายเพ
7	นายชัยวัฒน์ พรหมดี	ผู้นำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน
8	นายสมพร พรหมดี	ผู้ทรงคุณวุฒิ
9	นายสวัสดิ์ พรหมดี	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
10	นายศิววัฒน์ แสงบา	ผู้แทนศิษย์เก่า

ตารางที่ 4-8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และวิเคราะห์ SWOT Analysis จำแนก เพศ อายุ หน้าที่ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	6	60
หญิง	4	40
รวม	10	100
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
25 – 30	3	30
31 – 35	4	40
36 – 40	1	10
41 ปีขึ้นไป	2	20
รวม	10	100
บทบาทหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร/ครูใหญ่/ครูผู้สอน	6	60
คณะกรรมการสถานศึกษา	4	40
รวม	10	100

จากตารางที่ 4-8 ผลการสนทนากลุ่มจำแนกตามเพศ อายุ และหน้าที่ พบว่า

1. ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และวิเคราะห์ SWOT Analysis วิเคราะห์ เป็น เพศชาย จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 60 เพศหญิงจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40
2. ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และวิเคราะห์ SWOT Analysis อายุ 25-30 ปี มี จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 30 อายุ 31-35 มีจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 40 อายุ 36-40 มีจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 10 อายุ 41 ปีขึ้นไปมีจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 20
3. ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และวิเคราะห์ SWOT Analysis กลุ่มผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 60 กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40

สรุปผลจากการสนทนากลุ่มและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ SWOT โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ พบว่า แหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศและประสบการณ์ ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นแนวคิดที่

มุ่งเน้นให้สถานศึกษา จัดแหล่งการเรียนรู้สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ชาติ สังคมโลก การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานศึกษาจึงต้องตระหนักในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองเจตนารมณ์ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ ที่มีอยู่แล้วในสถานศึกษาและท้องถิ่นเป็นหลัก ไม่เน้นการจัดแหล่งเรียนรู้ขึ้นใหม่ ซึ่งสถานศึกษาหรือโรงเรียนต้อง มีบทบาทและแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรภายในโรงเรียนสามารถสรุปได้ ดังนี้

4.3.1. แนวทางการพัฒนาด้านการวางแผนงานด้านวิชาการการดำเนินการและการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

1.1 พัฒนาระบบวางแผนบริหารจัดการทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1.2 พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนด้านแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนที่เพียงพอและเป็นปัจจุบัน

1.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพด้วยการจัดกลุ่ม/เครือข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านการบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคลด้านการบริหารวิชาการและด้านการบริหารงบประมาณเชื่อมโยงกับแผนที่การศึกษา โดยยึดรูปแบบการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพโดยนำนวัตกรรมด้านต่างๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

1.4 เครือข่ายการนิเทศเครือข่ายการนิเทศ เป็นรูปแบบการนิเทศในลักษณะของการสร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน โดยอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

1.5 การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านความไม่พร้อมและมีความขาดแคลน โดยเฉพาะกำลังครูผู้สอนที่มีไม่ครบชั้นรวมทั้งขาดแคลนครูที่มีความถนัดเฉพาะด้านหรือวิชาเอก ด้านงบประมาณเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าปัญหา ส่วนใหญ่ เป็นเรื่องงบประมาณ หมาดเงินอุดหนุนที่ไม่เพียงพอ การขาดแคลนครูภักดีในการสนับสนุนการสอน แนวทางการแก้ปัญหาโดยอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของโรงเรียนขนาดใหญ่สู่โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพื้นที่เดียวกันหรือมีปัญหาและความต้องการจำเป็นที่เหมือนกัน โดยมีบุคลากร หน่วยงานหรือองค์กรให้การสนับสนุนสามารถดำเนินการเพื่อพัฒนางานยกระดับคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.2. แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการในการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการประกันคุณภาพการศึกษา มีดังนี้

- 2.1 พัฒนานักเรียนให้สามารถอ่านออกและเขียนได้ทุกคนในปีการศึกษา 2565-2568
- 2.2 พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก
- 2.3 พัฒนาศักยภาพผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน
- 2.4 ยกระดับคุณภาพครูโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนสนับสนุนให้ครูรวมกลุ่มกันวางแผนและพัฒนาเทคนิคกระบวนการเรียนการสอนนำสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน
- 2.5 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน
- 2.6 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก
- 2.7 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เช่น การสอนละครชั้นการใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลการจัดการเรียนการสอน
- 2.8 นิเทศช่วยเหลือติดตามความก้าวหน้าโรงเรียนเป็นรายโรงเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
- 2.9 วิจัยและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพ

4.3.3. แนวทางการพัฒนาด้านการวัดผล ประเมินผล การนิเทศ ให้สอดคล้องระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

- 3.1 ออกคำสั่งการให้กับผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติ
- 3.2 ตั้งคณะกรรมการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาให้มีความชัดเจนจากหน่วยงาน
- 3.3 จัดทำกรรณายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
- 3.4 จัดตั้งคณะกรรมการในการเตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

4.3.4. แนวทางการพัฒนาด้านความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุน และการพัฒนางานวิชาการในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับ สถานศึกษา ชุมชนหรือองค์กรอื่นๆ

ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน โรงเรียนได้ดำเนินการดังนี้

4.1 จัดทำมาตรฐานโรงเรียนด้านบุคลากรงบประมาณวัสดุและครุภัณฑ์

4.2 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมสื่อห้องสมุดที่เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสม

4.3 จัดและสนับสนุนอัตรากำลังครูให้เพียงพอตามเกณฑ์แก้ปัญหาคาดแคลนครูด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น สอนแบบบูรณาการคละชั้น การใช้ครูเวียนสอน นักศึกษาฝึกสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.4 พัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพสามารถปฏิบัติงานได้ในสภาพการณ์ที่โรงเรียนมีข้อจำกัดเรื่องทรัพยากร

4.5 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกๆ ด้านตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี โครงการอาหารกลางวันสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนและด้อยโอกาส การอำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่นักเรียนเพื่อเรียนในแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้มีความพร้อมในการเรียนจบการศึกษา

4.6 สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

4.3.5. แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนมีการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาตามระบบดังนี้

5.1 พัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพเพียงพอในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็งพร้อมที่จะเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน

5.3 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

5.4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา

5.5 จัดระบบและกลไกในการระดมทรัพยากร ที่จะเอื้อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยวิธีการระดมทรัพยากรที่เหมาะสม โปร่งใส มีแผนการนำทรัพยากรไปใช้อย่างชัดเจนเพื่อพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนในด้านต่างๆ

5.6 ส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายโดยชนคุณภาพศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการ แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

สรุป โรงเรียนควรทำการสำรวจข้อมูลสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ในรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ควรพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งการเรียนรู้สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ เช่น ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ระเบียบสามารถปรับภูมิทัศน์ สร้างสื่อสิ่งเรียนรู้สภาพแวดล้อมแบบ BBL ทางเดินระหว่างอาคารเรียน ป้ายบอร์ดหรือวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาจัดแสดงเป็นห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถปรับและพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในชุมชนที่แท้จริง และผลการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ต่าง ๆ เช่น ด้านแผนบริหารจัดการ กระบวนการ การวัดประเมินผล บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ ในโรงเรียนและชุมชน ควรมีโครงสร้างการวางแผนโดยระดมความคิดระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชนดำเนินงานตามแผน โดยจัดสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปในบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ ร่มรื่นจัดให้เป็นแหล่งศึกษาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้นักเรียนได้เห็น ได้ดู เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในวิถีชีวิตประจำวัน พัฒนาปัจจัยภายในด้านสภาพแวดล้อมโดยการสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น เช่น ศูนย์ศึกษาโครงการพระราชดำริ 8 โครงการ ศูนย์ศึกษาวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์ศึกษาอนุรักษ์พืชพันธุ์ไม้พื้นถิ่น พันธุ์ไม้หายาก จัดหาต้นไม้มาปลูกเพิ่มให้มีต้นไม้หลายชนิด ทั้งพันธุ์ในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่น พืชสมุนไพร พร้อมทั้งจัดทำ ทะเบียนต้นไม้ ป้ายบอกชื่อต้นไม้ คุณประโยชน์ ตลอดจนจัดหาหนังสือ สื่อประกอบการศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม และที่สำคัญควรสร้างและปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนเห็นคุณค่าของทรัพยากรทางธรรมชาติภายในโรงเรียนทุกอย่างเป็นสิ่งที่ต้องช่วยกันดูแลรักษา เพราะสามารถนำมาบูรณาการเป็นสื่อนวัตกรรมในการศึกษาเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้โครงการพระราชดำริมาปรับบูรณาการกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐานฯ ตามแนวทางการรูปแบบโมเดล HBPPS-Model หมายถึง Had-Sai-Phae Border Patrol Police School Model หรือ รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์คือการจัดการองค์ความรู้ในพื้นที่โรงเรียนของตนเองด้วยให้เกิดเป็นนวัตกรรมและความรู้เชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่แท้จริง อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างแนวทางในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในชุมชนต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลัก อริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรม ความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ที่มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะ อริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ 2) เพื่อทดลองและประเมินรูปแบบการ จัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็น ฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนใน พระราชูปถัมภ์ฯ 3) เพื่อสังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดย ใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิด สร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร จากการสังเกต จากการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ SWOT Analysis การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และใช้เวทีชุมชน เพื่อ หาบทสรุปการวิจัย โดยใช้รูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมผสาน (Mix Research) และการศึกษา วิจัย R&D สามารถสรุป อภิปรายผลรวมทั้งข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ (Had-Sai-Phae Border Patrol Police school Model: HBPPS Model) พบว่า โครงการพระราชดำริ 8 โครงการฯ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กได้น้อม นำเอารูปแบบตามโครงการพระราชดำริมาเป็นฐานเดิมและได้บูรณาการกับการจัดโครงการตาม หลักสูตรการศึกษา ประกอบด้วยโครงการที่เกี่ยวกับวันสำคัญของชาติและของสากล โครงการที่ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการจัดกิจกรรม แสดงออกอย่างถูกต้อง มีระบบการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้อย่างครบ สมบูรณ์แบบทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในการได้มีโอกาสทางการศึกษาและมีคุณภาพ ครูและ บุคลากรมีสมรรถนะในการจัดการศึกษา มีความมั่นคงในวิชาชีพ มีระบบการบริหารโรงเรียนที่เข้มแข็ง และมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืนและศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักในการจัดการ บริหารตลอดมีหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มี สภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาที่ผู้เรียนและชุมชนต้องการ

ผลการประเมินรูปแบบฯ การบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนและชุมชนมีความพึงพอใจมากเพราะได้ใช้ประโยชน์จริง แต่ต้องมีการบริหารจัดการให้ครอบคลุม ครอบคลุมครูผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรรอบแบบกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาที่เน้นการใช้สื่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ภายในโรงเรียนมาเป็นฐานคิดและออกแบบ มีการเตรียมการสอนล่วงหน้าสนใจเนื้อหาวิชาที่ถ่ายทอดอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนกำหนดนโยบายวางแผนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดหา จัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ รวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ที่ได้ทดลองและพัฒนาขึ้น เช่น ห้องศูนย์อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนามกีฬาและลานเอนกประสงค์ สนามเด็กเล่น และศูนย์โครงการพระราชดำริ ทั้งในและนอกโรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน โครงการหรือนวัตกรรมที่เกิดจากการศึกษาหรือใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนตลอดถึงการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลและประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ทั้งภายในและนอกโรงเรียน

ผลการสังเคราะห์พัฒนาฯ รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อ นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ (Had-Sai-Phae Border Patrol Police school Model: HBPPS Model) แนวทางการจัดการศึกษาโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า สื่อ นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ในการเรียนการสอนโดยทางโรงเรียนได้ทำการสำรวจสภาพแวดล้อมในปัจจุบันว่าบริเวณใดแหล่งใดมีสภาพแวดล้อมที่สามารถนำมาปรับและพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนที่มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้และวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ในโรงเรียน และชุมชนมีโครงสร้างการวางแผนโดยระดมความคิดระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชนดำเนินงานตามแผน โดยจัดสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปในบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ ร่มรื่นจัดให้เป็นแหล่งศึกษาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้นักเรียนได้เห็น ได้ดู เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และวิถีชีวิตประจำวัน พัฒนาสภาพแวดล้อมโดยการสร้างสิ่งใหม่ ให้เกิดขึ้น เช่น ห้องศูนย์อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศูนย์โครงการพระราชดำริ หรือศูนย์ศึกษาพันธุ์ไม้ จัดหาต้นไม้มาปลูกเพิ่มให้มีต้นไม้หลายชนิด ทั้งพันธุ์ในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่น พืชสมุนไพร พร้อมทั้งจัดทำ ทะเบียนต้นไม้ ป้ายบอกชื่อต้นไม้ คุณประโยชน์ ตลอดจนจัดหาหนังสือ สื่อเทคโนโลยีประกอบการศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้มีความสมบูรณ์และจากการดำเนินการวิจัย ผลการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก สรุปผลการวิจัย ในแต่ละองค์ประกอบตามรายละเอียด ดังนี้

ผลจากการศึกษาเอกสาร พบว่า จากการศึกษาเอกสารโครงการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กได้จัดโครงการตามหลักสูตรการศึกษาประกอบด้วยโครงการที่เกี่ยวกับ วันสำคัญของชาติ ศาสนาและของสากล โดยเน้นโครงการในพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 8 โครงการเป็นหลัก ตลอดถึง โครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการจัดกิจกรรม แสดงออกอย่างถูกต้อง มีระบบการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้อย่างครบสมบูรณ์แบบ ทำให้ผู้เรียนให้เป็นผลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ ครูและบุคลากรมีสมรรถนะในการจัดการศึกษา มีความมั่นคงในวิชาชีพ มีระบบการบริหาร โรงเรียนที่เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืนและศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน ในการบริหารจัดการตลอดถึงมีหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาที่ผู้เรียนและชุมชนต้องการ

ผลจากการสังเกตพบว่า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ จัดการศึกษาให้โรงเรียนนำอยู่นำเรียน มีสิ่งแวดล้อมสวยงาม เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผลเมืองที่มีคุณภาพมีความรู้ทั้งทางอาชีพและการดำรงชีวิตแบบพอเพียงมีความสุข มีวินัย ซื่อสัตย์ อดออม มีจิตสาธารณะ รู้จักแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างสร้างสรรค์ นำสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่นและทุนทางสังคมของชุมชน มาหล่อหลอมผู้เรียนให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ การมีส่วนร่วมโรงเรียนจากหน่วยงานที่สังกัดและเกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของหน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดและส่วนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้รับทราบแผนงาน/นโยบายของหน่วยงานที่สังกัดและเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของกองกำกับการและส่วนของราชการจากการสังเกตด้าน วัสดุ อุปกรณ์และทรัพยากร มีอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องอินเทอร์เน็ต ห้องประชุม ห้องสมุด ห้องโสตฯ และห้องประชุมเล็ก และมีห้องประจำของนักเรียน โดยแต่ละห้องจะมีการบูรณาการเรียนรู้นิววิชา ๆ ต่าง ปัญหาที่พบ บรรยากาศในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร ยังขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมีน้อย ไม่เพียงพอ และล้ำสมัย สถิติการนำสื่อไปใช้มีน้อยการใช้ห้องเรียน ห้องประกอบการเรียนไม่เต็มเวลาเต็มตามศักยภาพจากการสังเกตด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น โรงเรียนอยู่ในสภาพ ของชุมชน การพัฒนาระบบ บริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งและมีมาตรฐาน เป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืนและศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ (ธรรมภิบาล) มุ่งพัฒนาหลักสูตร สร้างสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อมสอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา ตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เป็นศูนย์กลางการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้โครงการพระราชดำริมาปรับปรุงการกำกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักธรรมอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ คือการจัดการองค์ความรู้ในพื้นที่ของตนเองด้วยให้เกิดการนวัตกรรมและความรู้เชิงสร้างสรรค์ให้เกิดกับผู้เรียนที่แท้จริง อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างแนวทางในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในชุมชนต่อไป

ผลการจากการใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์พบว่า ครูผู้สอนสามารถเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ มีการสำรวจสภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำมาบรรจุลงในแผน การจัดการเรียนการสอน โครงการและกิจกรรมต่างๆ มีการปรึกษาหารือและกำหนดแผนการใช้ แหล่งเรียนรู้ร่วมกับครูผู้รับผิดชอบและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ และวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ถูกต้อง ก่อนนำนักเรียนเข้าไปใช้แหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้สอดคล้อง กับแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง กำหนดภาระงาน ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนการสอนหรือเนื้อหาที่นักเรียนต้องค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน สำรวจความพึงพอใจในการใช้บริการแหล่งเรียนรู้และประเมินผลการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สรุปและรายงานผลการสำรวจความพึงพอใจผลการประเมินการใช้ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ส่งครูผู้รับผิดชอบ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

ผลจากการ สทนากลุ่ม Focus group discussion และการ SWOT Analysis จากการ สทนากลุ่มและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ SWOT โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ พบว่า แหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศและประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษา จัดแหล่งการเรียนรู้สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ใน เรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ชาติ สังคมโลก การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานศึกษาจึงต้องตระหนักในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองเจตนารมณ์ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ ที่มีอยู่แล้วในสถานศึกษาและท้องถิ่นเป็นหลัก ไม่เน้นการจัดแหล่งเรียนรู้ขึ้นใหม่ ซึ่งสถานศึกษาหรือโรงเรียนต้องมีบทบาทและแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรภายในโรงเรียน 5 แนวทาง ดังต่อไปนี้

5.1.1 แนวทางการพัฒนาด้านการวางแผนงานด้านวิชาการดำเนินการและการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

- 1.1 พัฒนาระบบวางแผนบริหารจัดการทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- 1.2 พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนด้านแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนที่เพียงพอและเป็นปัจจุบัน
- 1.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพด้วยการจัดกลุ่ม/เครือข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านการบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคลด้านการบริหารวิชาการและด้านการบริหารงบประมาณเชื่อมโยงกับแผนที่การศึกษา

โดยยึดรูปแบบการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพโดยนำนวัตกรรมด้านต่างๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

1.4 เครือข่ายการนิเทศเครือข่ายการนิเทศ เป็นรูปแบบการนิเทศในลักษณะของการสร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนโดยอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

1.5 การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านความไม่พร้อมและมีความขาดแคลน โดยเฉพาะกำลังครูผู้สอนที่มีไม่ครบถ้วนทั้งขาดแคลนครูที่มีความถนัดเฉพาะด้านหรือวิชาเอก ด้านงบประมาณเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าปัญหา ส่วนใหญ่ เป็นเรื่องงบประมาณ หมาดเงินอุดหนุน ที่ไม่เพียงพอ การขาดแคลนครูภักดีในการสนับสนุนการสอน แนวทางการแก้ปัญหาโดยอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของโรงเรียนขนาดใหญ่สู่โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพื้นที่เดียวกันหรือมีปัญหาและความต้องการจำเป็นที่เหมือนกัน โดยมีบุคลากร หน่วยงาน หรือองค์กรให้การสนับสนุนสามารถดำเนินการเพื่อพัฒนางานยกระดับคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.2 แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการในการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนา

คุณภาพในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 พัฒนานักเรียนให้สามารถอ่านออกและเขียนได้ทุกคน

2.2 พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก

2.3 พัฒนาศักยภาพผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้

ในการเรียนการสอน

2.4 ยกระดับคุณภาพครูโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนสนับสนุนให้ครูรวมกลุ่มกันวางแผนและพัฒนาเทคนิคกระบวนการเรียนการสอนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน

2.5 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน

2.6 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

2.7 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เช่น การสอนคละชั้นการใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลการจัดการเรียนการสอน

2.8 นิเทศช่วยเหลือติดตามความก้าวหน้าโรงเรียนเป็นรายโรงเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

2.9 วิจัยและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพ

5.1.3 แนวทางการพัฒนาด้านการวัดผล ประเมินผล การนิเทศ ให้สอดคล้องระบบ

ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

3.1 ออกคำสั่งการให้กับผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติ

3.2 ตั้งคณะกรรมการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาให้มีความชัดเจนจากหน่วยงาน

3.3 จัดทำกรรณายางานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา

3.4 จัดตั้งคณะกรรมการในการเตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

5.1.4 แนวทางการพัฒนาด้านความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุน และการพัฒนางานวิชาการในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับ สถานศึกษา ชุมชนหรือองค์กรอื่นๆ

ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

4.1 จัดทำมาตรฐานโรงเรียนด้านบุคลากรงบประมาณวัสดุและครุภัณฑ์

4.2 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมสื่อห้องสมุดที่เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสม

4.3 จัดและสนับสนุนอัตรากำลังครูให้เพียงพอตามเกณฑ์แก้ปัญหาการขาดแคลนครูด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น สอนแบบบูรณาการคณะชั้น การใช้ครูเวียนสอน นักศึกษาฝึกสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.4 พัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพสามารถปฏิบัติงานได้ในสภาพการณ์ที่โรงเรียนมีข้อจำกัดเรื่องทรัพยากร

4.5 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกๆ ด้านตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี โครงการอาหารกลางวันสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนและด้อยโอกาส การอำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่นักเรียนเพื่อเรียนในแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้มีความพร้อมในการเรียนจนจบการศึกษา

4.6 สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

5.1.5 แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

5.1 พัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพเพียงพอในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็งพร้อมที่จะเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน

5.3 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

5.4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา

5.5 จัดระบบและกลไกในการระดมทรัพยากร ที่จะเอื้อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยวิธีการระดมทรัพยากรที่เหมาะสม โปร่งใส มีแผนการนำทรัพยากรไปใช้อย่างชัดเจน เพื่อพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนในด้านต่างๆ

5.6 ส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายโดยชนคุณภาพศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการ แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

สรุปผลข้อเสนอแนะ ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนได้มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เป็นสภาพทางบริบทและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน มีห้องเรียนจำกัด สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะได้ ขึ้นอยู่กับการใช้และจากการศึกษา เอกสาร สังเกต และการสัมภาษณ์ สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษานี้ พบว่า สภาพที่สถานศึกษาดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ตามแนวปฏิบัติ ที่ระบุไว้แต่ขาดความชัดเจนอยู่บ้าง เช่น มีการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในเรื่อง จัดทำส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาสถานศึกษา มีการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบโครงการการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ประเมินการดำเนินงานที่รับผิดชอบและในการปรับปรุงและการพัฒนาส่วนใหญ่ มีการใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี มีความเห็นตรงกับเอกสาร การสังเกตโดยเพิ่มเติมด้านสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอและไม่หลากหลาย ขาดบุคลากรประจำห้องปฏิบัติการที่เป็นแหล่งเรียนรู้ อุปกรณ์ ศูนย์เทคโนโลยี ชำรุดทรุดโทรม ไม่มีครูหรือเจ้าหน้าที่โสตโดยตรง ขาดผู้ดูแลห้องปฏิบัติการที่มีความเชี่ยวชาญ การเปิดให้บริการนักเรียนใช้ยังไม่มากพอ และขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษานี้ พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาย่อยหลายด้านแต่ก็ยังสามารถบริหารจัดการได้ เช่น การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในประเด็นกระบวนการจัดทำแผนการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ยังไม่เป็นระบบพอ ด้านการดำเนินงานตามแผนมาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ยังขาดความเหมาะสม ด้านการติดตามและประเมินผลในประเด็นการจัดระบบการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ยังมีประสิทธิภาพน้อย งบประมาณการปรับปรุงและการพัฒนายังไม่เพียงพอ การนำผลการติดตามและประเมินผลยังไม่ต่อเนื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ไปวางแผนการพัฒนายังไม่ชัดเจนพอ และจากการสัมภาษณ์และการสังเกต ส่วนใหญ่มีตรงกับเอกสารการประเมินภายในของสถานศึกษาคือ ด้านปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนยังให้ความสำคัญในการวางแผน การจัดทำแผน และการจัด

โครงสร้างที่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนน้อย และให้ได้มาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีศักยภาพ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม ขาดการจัดระบบการเก็บข้อมูลและการตรวจสอบผลการประเมิน การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรยังไม่มีความเชี่ยวชาญด้านความรู้ ความสามารถในการติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินมาใช้จริง และข้อเสนอแนะของผู้ประเมินมาใช้ เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ความต้องการการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษานี้ พบว่า ในภาพรวมสถานศึกษา มีความต้องการการแผนและงบประมาณการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด จากแบบการสัมภาษณ์และการสังเกต ด้านการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในประเด็นการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้รองลงตามลำดับได้แก่ ด้านการวางแผนในประเด็นการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน ด้านการดำเนินงานตามแผนในประเด็นการจัดสรรงบประมาณ เพื่อแหล่งเรียนรู้ อย่างเหมาะสม และด้านการปรับปรุงและการพัฒนาในประเด็นการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และจากการสนทนากลุ่มมีความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านความต้องการการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการจัดประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความตระหนักและร่วมกันวางแผน กำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน ให้มีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนงาน โครงการ ให้มีการวางแผนร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำแหล่งเรียนรู้ที่สอยงามร่มรื่น ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อการสอนที่ได้มาตรฐาน ทันสมัย เพียงพอและหลากหลายเพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น ควรส่งเสริมให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประเมินและมีปฏิทินการนิเทศตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล แก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานด้านการบริการจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนต้นแบบในเขตพื้นที่การศึกษาของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้การสนับสนุนส่งเสริมโดยเฉพาะกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ภายใต้ชื่อโครงการโรงเรียนต้นแบบ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้โครงการพระราชดำริมาปรับบูรณาการกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักอริสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ คือการจัดการองค์ความรู้ในพื้นที่โรงเรียนของตนเองด้วยให้เกิดเป็นนวัตกรรมและความรู้เชิงสร้างสรรค์ให้เกิดกับผู้เรียนที่แท้จริง อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างแนวทางในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในชุมชนต่อไป

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ผลการศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะ อริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ พบว่า โครงการพระราชดำริ 8 โครงการฯ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กได้น้อมนำเอารูปแบบตามโครงการพระราชดำริมาเป็นฐานเดิมและได้บูรณาการกับการจัดโครงการตามหลักสูตรการศึกษา ประกอบด้วยโครงการที่เกี่ยวกับวันสำคัญของชาติและของสากล โครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการจัดกิจกรรม แสดงออกอย่างถูกต้อง มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้อย่างครบสมบูรณ์แบบทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในการได้มีโอกาสทางการศึกษา และมีคุณภาพเป็นโรงเรียนภายใต้การกำกับดูแลของ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 สกลนคร และอยู่ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระชินษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามราชกุมารีฯ ครูและบุคลากรมีสมรรถนะในการจัดการศึกษา มีความมั่นคงในวิชาชีพ มีระบบการบริหารโรงเรียนที่เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืนและศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักในการจัดการบริหารตลอดมีหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาที่ผู้เรียนและชุมชนต้องการซึ่งสอดคล้องกับ ศีโรตม์คำดวง(2549, หน้า 60-71) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้แหล่งวิทยากรเพื่อการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุดรดิตรดิพบว่า สภาพการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นครูส่วนใหญ่ใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นประเภทบุคคลสถานที่องค์การ ทรัพยากรธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมน้อยส่วนในด้านลักษณะของการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นครูส่วนใหญ่มีการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นทั้งในและนอกสถานที่ส่วนลักษณะการใช้วิทยากรท้องถิ่นในสถานศึกษาใช้ลักษณะที่เป็นการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้และในการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นนอกสถานศึกษาครูส่วนใหญ่จะพานักเรียนไปชมและเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีเทศกาลท้องถิ่น โดยจุดประสงค์ในการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นใช้เพื่อให้นักเรียนสนใจบทเรียนและเข้าใจในเนื้อหาอย่างลึกซึ้งจากประสบการณ์ตรงส่วนในด้านปัญหาของครูผู้สอนครูไม่มีเวลาในการสำรวจแหล่งวิทยากรเพราะมีหน้าที่รับผิดชอบมากนักเรียนไม่มีปัจจัยในการไปศึกษานอกสถานที่ขาดทักษะในการสัมภาษณ์บุคคลและในด้านความคิดเห็นครูเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการใช้แหล่งวิทยากรเพื่อการสอน ที่ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนทำให้เกิดความรักและเห็นคุณค่าของแหล่งวิทยากรและ โปรยทอง แซ่แต้ (2545, หน้า 72-78) ได้ศึกษาการใช้แหล่งวิทยากรชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดลำพูนพบว่า ครูได้นำแหล่งวิทยากรชุมชนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้อย่างมากที่สุดแต่จะมีการใช้ค่อนข้างน้อยเนื่องจากอุปสรรคต่างๆเช่นการขาดงบประมาณในการใช้แหล่งวิทยากรชุมชนจึงไม่สามารถใช้แหล่งวิทยากรชุมชนได้อย่างเต็มที่ซึ่งได้มีการเชิญหรือนำแหล่งวิทยากรชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอนและให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม

ชุมชนแทนในขณะที่ชินิษฐา รุ่งกิจเลิศสกุล (2546, หน้า 60-65) ได้ศึกษาการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาผลการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนก่อนและหลังการสอนเขียนโดยใช้แหล่งวิทยาการชุมชนในทางเดียวกัน สายสุนีย์ แสงเชื่อนแก้ว (2547, หน้า 43-49) ได้ศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต 2 พบว่า ฝ่ายบริการให้ความสำคัญต่อแหล่งเรียนรู้น้อยทำให้ได้รับงบประมาณบุคลากรสถานที่ระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอขาดการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดมีการดำเนินการตามแผนมากที่สุดโดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ที่หลากหลายมีการปรับปรุงด้านข้อมูลสารสนเทศเทคโนโลยีวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนให้มีวิสัยการจัดการแหล่งเรียนรู้แต่ขาดการนิเทศติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นถึงการบริหารงานไม่ต่อเนื่องขาดคุณภาพในกระบวนการบริหารจัดการ

5.2.2 ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ พบว่า โรงเรียนและชุมชนมีความพึงพอใจมากเพราะได้ใช้ประโยชน์จริง แต่ต้องมีการบริหารจัดการให้ครอบคลุม ครอบคลุมครูผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาที่เน้นการใช้สื่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ภายในโรงเรียนมาเป็นฐานคิดและออกแบบ มีการเตรียมการสอนล่วงหน้าสนใจเนื้อหาวิชาที่ถ่ายทอดอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนกำหนดนโยบายวางแผนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดหา จัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ รวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ที่ได้ทดลองและพัฒนาขึ้น เช่น ห้องศูนย์อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนามกีฬาและลานเอนกประสงค์ สนามเด็กเล่น และศูนย์โครงการพระราชดำริ ทั้งในและนอกโรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน โครงการหรือนวัตกรรมที่เกิดจากการศึกษาหรือใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนตลอดถึงการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลและประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ทั้งภายในและนอกโรงเรียน สอดคล้องกับ อุมพร วงษ์บูรณาวาทย (2549, หน้า 58-65) ได้ศึกษาการใช้แหล่งวิทยาการในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในระดับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่าครูส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้แหล่งวิทยาการประกอบการเรียนการสอนมีความจำเป็นมากที่สุดต่อมา ศรีนุช กุศลวงศ์ (2544, หน้า 65-68) ได้ศึกษาการใช้อุทยานการเกษตรเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่พบว่าการใช้และความต้องการของการใช้อุทยานการเกษตรนักเรียนเข้าไปใช้มากที่สุดในวิชาเกษตรแหล่งที่นักเรียนเข้าไปใช้มากที่สุดได้แก่ห้องสมุดเกษตรห้องเรียนเกษตรและบริเวณปลูกไม้ดอกไม้ประดับประโยชน์ที่ได้จากอุทยานการเกษตรคือนักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงมีความสุขกับการเรียนสำหรับ รจนา เฉลิมชัย

(2546, หน้า 56-58) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ประกอบการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยอย่างมากในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็นปัญหาส่วนใหญ่พบว่าแหล่งเรียนรู้มีข้อมูลให้น้อยและข้อมูลที่ได้รับมักไม่ถูกต้องไม่เป็นปัจจุบันบางแห่งไกลลำบากต่อการเดินทางและเสียค่าใช้จ่ายมากดังนั้นนักศึกษาจึงให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการรวบรวมประวัติและผลงานของแหล่งวิทยาการเอาไว้และการออกไปศึกษานอกสถานที่ควรจัดเป็นกลุ่มคณะเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

5.2.3 ผลการสังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อ นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ (Had-Sai-Phae Border Patrol Police school Model: HBPPS Model) แนวทางการจัดการศึกษาโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ในการเรียนการสอนโดยทางโรงเรียนได้ทำการสำรวจสภาพแวดล้อมในปัจจุบันว่าบริเวณใดแหล่งใดมีสภาพแวดล้อมที่สามารถนำมาปรับและพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้และวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ในโรงเรียน และชุมชนมีโครงสร้างการวางแผนโดยระดมความคิดระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชนดำเนินงานตามแผน โดยจัดสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปในบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ ร่มรื่นจัดให้เป็นแหล่งศึกษาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้นักเรียนได้เห็น ได้ดู เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และวิถีชีวิตประจำวัน พัฒนาสภาพแวดล้อมโดยการสร้างสิ่งใหม่ ให้เกิดขึ้น เช่น ห้องศูนย์อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศูนย์โครงการพระราชดำริ หรือศูนย์ศึกษาพันธุ์ไม้ จัดหาต้นไม้มาปลูกเพิ่มให้มีต้นไม้หลายชนิด ทั้งพันธุ์ในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่น พืชสมุนไพร พร้อมทั้งจัดทำ ทะเบียนต้นไม้ ป้ายบอกชื่อต้นไม้ คุณประโยชน์ ตลอดจนจัดหาหนังสือ สื่อเทคโนโลยีประกอบการศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งการศึกษาโดยสอดคล้องกับ นະโรดม อินตะปัน (2549, หน้า 69-78) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนอำเภอเมืองลำพูน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนและวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้และห้องสมุดมีการเปิดให้บริการทั้งวันและมีบรรณารักษ์ดูแลด้วยตนเองแต่เนื่องจากห้องสมุดแคบและมีหนังสือน้อยอีกทั้งการจัดเรียงหนังสือไม่เป็นหมวดหมู่จึงทำให้มีความต้องการในการใช้ห้องสมุดเพื่อจัดกิจกรรมรักการอ่านน้อยสอดคล้องกับ สำลี เก็งทอง (2554, หน้า 58-70) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานกับบุคลากร จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้มีการประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ

จัดแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ส่วน ญัฎฐวี นามบุรี (2546, หน้า 59-66) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ภายในโรงเรียนเพื่อการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ พบว่า การจัดการเรียนการสอนทักษะการฟังพูดมีการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ประเภทบุคคลมากและใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่น้อยในด้านทักษะการอ่านใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและสถานที่มากส่วนในด้านการเขียนไวยากรณ์คำศัพท์ใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลมากและในด้านการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมเจ้าของภาษาใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลน้อยและใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่มาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชชาติโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการ ศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างการสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion และ การวิเคราะห์ SWOT Analysis และสามารถสรุป อภิปรายผลรวม จึงได้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ควรมีการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์กับการพัฒนาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนให้กับสังคมท้องถิ่นต่อไป
2. กำหนดให้โรงเรียนใช้พัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน ส่งเสริมกิจกรรมใหม่ๆ ในทางการศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยแหล่งการเรียนรู้ต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ควรเพิ่มขีดความสามารถในการใช้ส่งเสริมพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายคือแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนก่อนเพื่อการศึกษาและเป็นโรงเรียนต้นแบบทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนต่อไป
2. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ควรเพิ่มจำนวนของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน ด้านการพัฒนา ทักษะ ประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ควรส่งเสริมวิสัยทัศน์และนโยบายดังกล่าว นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนด้านอื่นที่ตอบสนองความต้องการของสังคม

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ (2547). *กรณีศึกษาโครงการฝึกอบรมปัญญาชาวบ้านในแนวคิดและประสบการณ์การจัดการศึกษาเพื่อการพึ่งตนเอง*. กรุงเทพฯ : สารมวลชน.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2547). *อภิปรายทัศนะบางประการในเรื่องสภาพตำบลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2554). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์บพิธการพิมพ์.
- ประกอบ คุปรัตน์. (2548). *ประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์สารมวลชน.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2553). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ครูสภา.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2548). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ครูสภา.
- พิภพ ธงไชย. (2547). *บทสัมภาษณ์การศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์สารมวลชน.
- ภิญโญ สาธร. (2548). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : องค์การค้าครูสภา.
- ลัดดา กลั่นบุศย์. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาที่มีส่วนร่วมของชุมชนต่อการดำเนินงานวัฒนธรรมในอำเภอเลาขวัญ*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์สารมวลชน.
- วิทยากร เชียงกุล. (2549). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย พ.ศ. 2540*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สรรรค์ วรอินทร์ และทิพย์วัลย์ คำคง. (2550). *โครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2550). *คู่มือการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2550). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุนทร สุนันท์ชัย. (2551). *การศึกษากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์องค์การค้าครูสภา.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2550). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : แสงสุทธิการพิมพ์.

สุลักษณ์ ศิวรักษ์. (2548). *การบริหารกับการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารมวลชน.

สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุ้นตา นพคุณ. (2549). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารมวลชน.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย/รายงานการค้นคว้าอิสระ

กวพัทธ์ เพ็งเหลาจิว (2548). *ศึกษาและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านแพง (จัดตั้งตามสำราญวิทยา) อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด*. การค้นคว้าแบบอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

ชนิษฐา รุ่งกิจเลิศสกุล. (2546). *การใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนเพื่อพัฒนาการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิตติมา วงศ์อาษา. (2547). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดลำพูน*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทิพย์ทิวา วุฒิวิชัย. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

นิตยา จุมปา. (2554). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านหลวง ตำบลออย อำเภอปง จังหวัดพะเยา*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปกรณ ศรีตันทิพย์. (2553). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนนานาชาติลานนา จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประเสริฐ บุญมี. (2554). *ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

พัชรินทร์ จุแวน. (2551). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านบ่อหลวงอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาณุวัฒน์ โสคำภา. (2552). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเขตตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- รุ่งนภา ผัดดี. (2554). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจำป่าหวาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา*. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิรินทิพย์ สิทธิศักดิ์. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา : กรณีศึกษาเขตภาษีเจริญและเขตบางกอกใหญ่*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุจิตรา ประทุมแฝง. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนบ้านหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา บัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อ้อมใจ จันทร์ภิเสก. (2554). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของโรงเรียนบงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐวี นามบุรี. (2547). *การพัฒนาคู่มือครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อการจัดการเรียน การสอนภาษาต่างประเทศ*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2545). *การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.
- นะโรดม อินตะปัน. (2549). *การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนอำเภอเมือลำพูน*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทวา พิววงศ์. (2556). *ปัญหาการใช้แหล่งสารสนเทศเพื่อการสืบค้นข้อมูลในวิชาสังคมศึกษา ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโรงเรียนเมโทรเทคโนโลยีจังหวัด เชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิพัทธา ชัยกิจ (2551). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และแรงจูงใจในการเรียน วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้และ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้*. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพบรียง แซ่แต้. (2545). *การใช้แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดลำพูน*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ละออง วัจนะสาติกุล. (2552). *การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ*

- การอาชีวศึกษา. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, กรุงเทพมหานคร.
- รจนา เณลิ้มชัย. (2546). *ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการใช้แหล่งวิทยากรการเรียนรู้อุปประกอบการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ.* การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วินัย ไพบารมณ. (2547). *การจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาในกิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่.* การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพร จิตอารีย์. (2549). *การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนยุพราชวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่.* การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริธม คำด้วง. (2549). *สภาพและปัญหาการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นเพื่อการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุดรธานี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรีนุช กุศลวงศ์. (2544). *การใช้อุทยานการเกษตรเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่.* การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สายสุนีย์ แสงเขื่อนแก้ว. (2547). *การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต 2.* การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุริรัตน์ ขุนห้วย. (2548). *การใช้วิทยากรชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับช่วงชั้นที่ 3 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานวัดจิวเฒ่าอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่.* การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำลี เก็งทอง. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.*
- อุมาพร วงษ์บุรณาวาทย. (2549). *การศึกษาการใช้แหล่งวิทยากรในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในระดับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่.* รายงานการวิจัยศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2553). *เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาและการใช้แหล่ง
วิทยาการชุมชนหน่วยที่ 1-8*. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
รัชนี ตฤณารมย์. (2548). *แหล่งวิทยาการเพื่อการศึกษา*. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เอกสารอัดสำเนา.

3) บทความในวารสาร

พจน์ สะเพียรชัย. (2548). การศึกษากับการพัฒนาเยาวชน. *วารสารการศึกษาแห่งชาติ*. ธันวาคม –
มกราคม, 11.
โอวาท สุธนารักษ์. (2548). การทำลายภูมิปัญญาของไทย ภาวะวิกฤติทางการศึกษาในชนบท.
วารสารสังคมพัฒนา, 2 (6), 45-46.

4. เอกสารจากเว็บไซต์

จำเริญ จิตรหลัง. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหาร*. สืบค้น 16 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก
[https://www.academia.edu/6622612/ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยกระดับคุณภาพ
การศึกษาไทย](https://www.academia.edu/6622612/ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย).
เจนเนตร มณีนาคและคณะ. (2546). *หลักการทำ SWOT Analysis*. สืบค้น 20 กันยายน 2566,
เข้าถึงได้จาก http://www.ram.edu/elearning/about9_2012.php.
ทองสุข วันแสน. (2557). *กรอบแนวคิดในการวิจัย*. สืบค้น 16 พฤศจิกายน 2557, เข้าถึงได้จาก
<http://dr-thongsook.com/>
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2549). *การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)*.
สืบค้น 26 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/450366>
ไพจิตร สะดวกการ. (2550). *ปฏิรูปการศึกษาเรียนผูกเรียนแก้มุมปัญญาไทยที่สอดคล้องกับทฤษฎี*
สืบค้น 10 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก
<http://ednet.kku.ac.th/~sumcha/cles/ref.html>.
วิเชียร วงศ์คำจันทร์. (2550). *แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น*. สืบค้น 5 ตุลาคม 2565,
เข้าถึงได้จาก <http://school.obec.go.th/bankudchiangmee/vicakan3.htm>.
สุมิตร สุวรรณ. (2552). *การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ*. สืบค้น 12 กันยายน 2565, เข้าถึงได้จาก
<http://onzonde.mutiply.com>.
อารีย์วรรณ อ่วมธานี. (2552). *การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลเชิงคุณภาพ*.
สืบค้น 12 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก
www.krupai.net. <http://www.moe.go.th/inspec6/aaa/book01.htm>
พินิจ พรหมณ์แก้ว. (2553). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของชุมชนในโรงเรียน
เทศบาล 7 บ้านหนองตาพุด เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. วันที่ค้นบทความ 9
กุมภาพันธ์ 2565, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaigoodview.com>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร, รศ.ดร.

- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
- วุฒิการศึกษา ศษ.ม (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปร.ด. (รศ. สาขาพุทธศาสนาและปรัชญา)

2. ศาสตราจารย์ ดร. พศิน แดงจวง

- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
- วุฒิการศึกษา ศศบ. (ภาษาอังกฤษ), M.A. (Curriculum & Supervision: America), Ph.D. (Adult Education: Florida America)

3. ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์

- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
- วุฒิการศึกษา กศ.บ.(พลศึกษา), ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา)
ปร.ด.(ผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์)

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์บริการวิชาการ วิทยาเขตล้านนา โทร ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕
 ที่ อว ๙๙๑๕(๓)/๐๖๓ วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖
 เรื่อง ขออนุมัติเป็นผู้อยู่ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาวิเศษ ปณฺญาวชิโร,รศ.ดร. ประธานหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์ และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยมี ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดีเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ดังนั้น เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์และมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงขออนุมัติหมายท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(พระมหาปณฺสมขัติ ปภากรโ)

ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ วิทยาเขตล้านนา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน.....ศูนย์บริการวิชาการ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕
 ที่.....อว.๙๙๑๕(๓)/๐๖๕.....วันที่.....๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖
 เรื่อง.....ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง ประธานหลักสูตรสาขาวิชาบริหารการศึกษา

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราช โดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์ และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยมี ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดีเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ดังนั้น เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์และมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

จึงเจริญพร มาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(พระมหาปุณสมบัติ ปากโร)
 ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ
 ประธานคณะกรรมการวิจัย วิทยาเขตล้านนา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์บริการวิชาการ วิทยาเขตล้านนา โทร. ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕
 ที่ อว.๙๙๑๕(๓)/๐๒๕ วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาวิเศษ ปญญาวิโร,รศ.ดร. ประธานหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

ตามที่คณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้คณาจารย์ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์ และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยมี ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดีเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ดังนั้น เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์และมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย และพร้อมกันนี้ได้แนบเอกสารมาดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(พระมหาปุณสมบัติ ปากโร)
 ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ วิทยาเขตล้านนา
 ประธานคณะกรรมการวิจัย วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ค

แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย IOC
กรอบประเมิน กรอบการสังเกต กรอบสัมภาษณ์ สันทนากลุ่ม

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- + 1 หมายถึง เหมาะสม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ความเหมาะสม			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1	คำถามมีความสอดคล้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์	/			
2	รูปแบบเครื่องมือวิจัยมีความเหมาะสม	/			
3	ความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างหัวข้อวิทยานิพนธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัย	/			
4	คำถามสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้			/	
5	มีการแบ่งหมวดตอนของคำถามได้อย่างถูกต้อง			/	
6	เนื้อหาคำถามมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย			/	
7	คำถามที่กลุ่มเป้าหมายสามารถตอบได้	/			
8	คำถามสามารถกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตอบคำถามด้วยความเต็มใจ	/			
9	ภาษาที่ใช้เป็นคำถามกะทัดรัด ชัดเจน ไม่คลุมเครือ	/			
10	ภาษาที่ใช้ถูกต้องตามลักษณะภาษาไทย สุภาพ ไม่หยาบคาย	/			

ลงชื่อ จิ๋ว ผู้ประเมิน
(นรพทว/มล จภ.รพ.)
ตำแหน่ง ศาสตราจารย์ มจร.

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักทฤษฎีสังคี และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อ**เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล** โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+ 1 หมายถึง เหมาะสม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

- 1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ความเหมาะสม			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1	คำถามมีความสอดคล้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์	✓			
2	รูปแบบเครื่องมือวิจัยมีความเหมาะสม	✓			
3	ความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างหัวข้อวิทยานิพนธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัย	✓			
4	คำถามสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้	✓			
5	มีการแบ่งหมวดตอนของคำถามได้อย่างถูกต้อง	✓			
6	เนื้อหาคำถามมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	✓			
7	คำถามที่กลุ่มเป้าหมายสามารถตอบได้	✓			
8	คำถามสามารถกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตอบคำถามด้วยความเต็มใจ	✓			
9	ภาษาที่ใช้เป็นคำถามกะทัดรัด ชัดเจน ไม่คลุมเครือ	✓			
10	ภาษาที่ใช้ถูกต้องตามลักษณะภาษาไทย สุภาพ ไม่หยาบคาย	✓			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง

...../...../.....

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อ**เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล** โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- + 1 หมายถึง เหมาะสม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ความเหมาะสม			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1	คำถามมีความสอดคล้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์			✓	
2	รูปแบบเครื่องมือวิจัยมีความเหมาะสม			✓	
3	ความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างหัวข้อวิทยานิพนธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัย			✓	
4	คำถามสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้			✓	
5	มีการแบ่งหมวดตอนของคำถามได้อย่างถูกต้อง		✓		
6	เนื้อหาคำถามมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย			✓	
7	คำถามที่กลุ่มเป้าหมายสามารถตอบได้			✓	
8	คำถามสามารถกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตอบคำถามด้วยความเต็มใจ			✓	
9	ภาษาที่ใช้เป็นคำถามกะทัดรัด ชัดเจน ไม่คลุมเครือ			✓	
10	ภาษาที่ใช้ถูกต้องตามลักษณะภาษาไทย สุภาพ ไม่หยาบคาย			✓	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
และขอความอนุเคราะห์วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๔๒๐

๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเข้าพื้นที่เพื่อศึกษาวิจัยโครงการวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

เจริญพร ผู้กำกับการค้าตรวจทะเบียนรายแดนที่ ๒๓ (ค่ายศรีสุทลุงค์)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการวิจัยพัฒนา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ชุด
๒. รายละเอียดและกำหนดการเข้าพื้นที่ศึกษาวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แผนผังพื้นที่ศึกษาทดลองสร้างแหล่งเรียนรู้ตามรูปแบบโมเดลวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยญาณสังวร ได้มีหนังสือ ที่ อว.๗๙๑๑/ว๐๔๑๒ เรื่อง การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โครงการวิจัยของนักวิจัยประจำวิทยาเขตล้านนา หัวข้อวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยมี ผศ.ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยดังกล่าว ตามมติคณะกรรมการวิจัยได้พิจารณาอนุมัติทุนสนับสนุนในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการโครงการวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พร้อมด้วยคณะผู้วิจัย นักศึกษา ผู้ช่วยนักวิจัย และวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (วิทยาเขตสกลนคร) จำนวนทั้งสิ้น ๕ คน จึงขออนุญาตเข้าพื้นที่จัดกิจกรรมศึกษาทดลองสร้างแหล่งเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยกำหนดเป้าหมายพื้นที่วิจัย (ข้อ ๕.๑) ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้กำกับดูแลของท่าน และในการนี้ ขออนุญาตบุคลากรในหน่วยงานของท่านได้อนุเคราะห์เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงวิจัยในการดำเนินการวิจัย ระหว่างวันที่ 6-7 สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป โดยค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ผู้เข้าร่วมอยู่ภายใต้งบประมาณวิจัย ดังรายละเอียดโครงการฯ พร้อมเอกสารกำหนดการดำเนินการด้านวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้

/จึงเจริญพรา...

จึงเจริญพรมมา เพื่อพิจารณาอนุมัติดำเนินการ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ผู้ประสานงานคณะผู้วิจัย/ประธานโครงการวิจัย

ดร.ชาลี ภักดี, โทร. ๐๘ ๙๘๕๒ ๙๑๓๕

ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี, โทร. ๐๘ ๒๖๙๔ ๑๔๑๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถนนพหลโยธิน ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๔๕๑

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์วิทยากร โครงการวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

เจริญพร รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (วิทยาเขตสกลนคร)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการวิจัยพัฒนา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ชุด
๒. รายละเอียดและกำหนดการเข้าพื้นที่ศึกษาวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยญาณสังวร ได้มีหนังสือ ที่ อว.๗๙๑๑/ว๐๔๑๒ เรื่อง การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โครงการวิจัยของนักวิจัยประจำวิทยาเขตล้านนา หัวข้อวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาคตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยมี ผศ.ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยดังกล่าว ตามมติคณะกรรมการวิจัยได้พิจารณาอนุมัติทุนสนับสนุนในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดย ผศ.ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี หัวหน้าโครงการวิจัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พร้อมด้วยคณะผู้วิจัย นักศึกษา ผู้ช่วยนักวิจัย ยังขาดผู้เชี่ยวชาญที่จะมาเป็นวิทยากร ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์วิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (วิทยาเขตสกลนคร) จำนวน 1 คน ได้แก่ ผศ.ว่าที่ พ.ต.ดร. ธเนศวร์อุดม จุมพลหัตถ์ สังกัดคณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดของท่านมาเป็นวิทยากรในการจัดกิจกรรมโครงการฯ ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ในการดำเนินการวิจัย ระหว่างวันที่ 6-7 สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ดังรายละเอียดโครงการฯ พร้อมเอกสารกำหนดการดำเนินการด้านวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้

/จึงเจริญพร...

จึงเจริญพรมมา เพื่อพิจารณาอนุมัติดำเนินการ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ผู้ประสานงานคณะผู้วิจัย/ประธานโครงการวิจัย

ดร.ชาลี ภักดี, โทร. ๐๘ ๙๘๕๒ ๙๓๓๕

ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี, โทร. ๐๘ ๒๖๙๔ ๑๔๑๙

บันทึกเสนาองาน ร้อย ดชด.ที่ ๒๓๒

หมวดงาน งานบริการการศึกษา ร้อย ดชด.ที่ ๒๓๒

ผู้รับผิดชอบ พ.ต.ท.สมบัติ สิตวงศ์ ผบ.ร้อย ดชด.ที่ ๒๓๒

หัวหน้าหมวดงาน ร.ต.ต.สุบิน สายสวาท ผู้ดำเนินการ ร.ต.ต.เกษเมือง พรมน้อย

เขียน ผกก.ดชด. ๒๓

๑.เรื่องเดิม

- ภาควิบูลย์คณะบุคคลและภาคเอกชนขออนุญาตเข้าเยี่ยมชม รร.ดชด./ศกร.ดชด.ในสังกัด

๒.ข้อเท็จจริง

๒.๑ สถาบันวิจัยญาณสังวร ได้สนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อพัฒนาทางด้านการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๕ เพื่อโครงการวิจัยของนักวิจัยประจำวิทยาเขตล้านนา หัวข้อวิจัยเรื่อง "รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชชาติโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัฒนธรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี" โดยมี ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรมดี เป็นหัวหน้าโครงการ

๒.๒ ในกรณีนี้เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกรวิจัย ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรมดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พร้อมด้วยคณะผู้วิจัย นักศึกษา ผู้ช่วยนักวิจัย และวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา และวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (วิทยาเขตสกลนคร) รวมทั้งหมด ๕ นาย ขออนุญาตเข้าพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรม ณ รร.ดชด.หาดทรายเพ ห้วงระหว่างวันที่ ๖-๗ ส.ค.๒๕๖๕

๓.ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - สถาบันวิจัยญาณสังวร ดำเนินงานโครงการฯ ตามพระราชดำริฯ

๔.ข้อพิจารณา

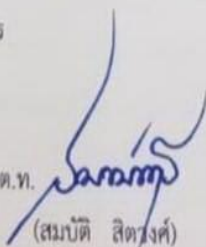
๔.๑ สถาบันวิจัยญาณสังวร ได้ประสานส่วนเกี่ยวข้องกับครูใหญ่ รร.ดชด.หาดทรายเพ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว

๔.๒ เพื่อให้โครงการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เห็นควรอนุญาตให้เข้าดำเนินการกิจกรรมได้ตามร้องขอมา

๕.ข้อเสนอ

- เห็นควรดำเนินการตามข้อ ๔.๒
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการ

- ทพ.สนอ
- นาวิเชียร ผกก.๗ เพื่อโปรดทราบ
พ.ต.ท.
(บัญชา สมศรีรัฐกิจ)
รอง ผกก.๗ พรท.ผกก.ดชด. ๒๓
๙ / ส.ค. / ๖๕

พ.ต.ท.
(สมบัติ สิตวงศ์)
ผบ.ร้อย ดชด.ที่ ๒๓๒
๙ ก.ค. ๒๕๖๕

พ.ต.อ.
(สิบปิ่นทร์ สรณคุณแก้ว)
ผกก.ดชด.๒๓
๙ / ส.ค. / ๖๕

ภาคผนวก จ

เครื่องมือเพื่อการวิจัย การสัมภาษณ์ การสังเกต

เครื่องมือวิจัย การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview)

เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชื่อผู้วิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ พรหมดี และคณะ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

คำชี้แจง: เครื่องมือเอกสารงานวิจัย ฉบับนี้ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ของสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณประจำปี 2565 ผู้วิจัยและคณะได้ลงพื้นที่ ที่จะศึกษาและได้สร้างแบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เพื่อเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้ข้อมูลและเอกสารส่วนบุคคลอื่นใดที่เป็นความลับ คณะผู้วิจัยจะใช้เฉพาะข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น และจะไม่อนุญาตให้มีการนำไปใช้เผยแพร่เพื่อจุดประสงค์อื่นใด จึงขอขอบทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

กรอบการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่ และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

ตอนที่ 3 ทดลองและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

ตอนที่ 4 สังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

ชื่อ นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์

.....
 วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....น. จบการสัมภาษณ์เวลา.....น.

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมาจริยศาสตร์และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

1. ด้านรูปแบบการวางแผน การบริหารและการจัดการวิชาการ การเรียนการสอนตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยใช้หลักอริยศาสตร์และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ

1.1. ท่านมีการวางแผนงานด้านวิชาการการดำเนินการและการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่มีส่วนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา มีกระบวนการอย่างไร

1.1.1 ด้านการบริหารและงานวิชาการโดยใช้หลักอริยศาสตร์และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

.....

1.1.2. ด้านบุคลากรและงบประมาณ ที่สนับสนุนส่งเสริม โดยใช้หลักอริยศาสตร์และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

.....

1.1.3. ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ โดยใช้หลักอริยศาสตร์และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

.....

1.1.4. วิธีปฏิบัติงานในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักอริยศาสตร์และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

.....

.....

2. กระบวนการ ในการส่งเสริมการเรียนการสอนตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อวัตกรรมการความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านแนวคิดและนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ ที่ใช้สื่อวัตกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ หรือทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ

2.1 ท่านมีการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการความคิดเชิงสร้างสรรค์ภายในโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีกระบวนการอย่างไร

.....

.....

.....

3. การวัดผล ประเมินผล การนิเทศ ให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ หรือทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ

3.1 ท่านใช้กระบวนการอย่างไร ในการวัดผล ประเมินผล หรือการนิเทศรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนหรือโรงเรียน ตามรูปแบบการเรียนการสอนในโรงเรียนของท่าน ให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ทดลองและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อวัตกรรมการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

3.1. ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุน และการพัฒนางานวิชาการในการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อวัตกรรมการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และเพื่อนำองค์ความรู้ไปพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่ใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับ สถานศึกษาชุมชน หรือองค์กรอื่นๆ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 สังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทฤษฎีพระราชบัญญัติใช้หลักทฤษฎี
อริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรม
ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

4.1 การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทฤษฎีพระราชบัญญัติใช้หลัก
ทฤษฎีอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรม
ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระ
ราชูปถัมภ์ฯ

4.1.1 โรงเรียนของท่านมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำผลจากการประเมินภายนอกที่สาม
และข้อเสนอแนะมาพัฒนาปรับปรุงสังเคราะห์พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทฤษฎี
พระราชบัญญัติใช้หลักทฤษฎีอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์(CONSTRUCTIVISM) เป็นฐานเพื่อ
ส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน การจัดการเรียนการสอนในการใช้แหล่งการ
เรียนรู้ในโรงเรียนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4.1.2 ท่านมีข้อเสนอแนะด้านการจัดการศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทฤษฎี
พระราชบัญญัติใช้หลักทฤษฎีอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (CONSTRUCTIVISM) เป็น
ฐานเพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนของท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการ

ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย มา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

แบบสังเกตเพื่อการศึกษาอิสระ

เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

สภาพการดำเนินงานภายใน	ผลการสังเกต	หมายเหตุ
1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศและการบริหารจัดการ		
1.1 โครงสร้างการบริหาร		
1.2 การกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงาน		
1.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ		
1.4 แผนปฏิบัติการในการดำเนินการ		
1.5 การดำเนินการในการอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตาม ประเมินผล ตามแผนปฏิบัติการดำเนินการภายในโรงเรียน		
1.6 การพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา		
1.7 การดำเนินการคุณภาพภายในโดยการใช้การมีส่วนร่วม		
1.8 การนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจในการบริหารเพื่อการวางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา		
2.1 แก้ไขจุดบกพร่องในการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษา		
2.2 การส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาตามวิสัยทัศน์		
2.3 การส่งเสริมให้การศึกษาตามภารกิจที่จะเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษา		
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
3.1 การวางแผนในการพัฒนาโรงเรียนตามวิสัยทัศน์และภารกิจ		
3.2 การกำหนดนโยบายในการพัฒนาโรงเรียนตามวิสัยทัศน์และภารกิจ		
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
4.1 การดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดในนโยบาย		

สภาพการดำเนินงานภายใน	ผลการสังเกต	หมายเหตุ
4.2 การดำเนินการพัฒนาให้มีคุณภาพตามวิสัยทัศน์		
4.3 การดำเนินการตามภารกิจที่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร		
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา		
5.1 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา		
5.2 การแก้ไขจุดบกพร่องในขั้นตอนการทำงาน		
5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการศึกษาที่เกิดจากการใช้สื่อ นวัตกรรมการศึกษาภายในโรงเรียน		
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา		
6.1 กระบวนการตรวจสอบระบบภายในสถานศึกษาตามแผนและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน		
6.2 การดำเนินการตามแผนและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน		
6.3 การจัดทำแผนและวิสัยทัศน์ที่มีความสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา		
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี		
7.1 การรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงาน		
7.2 การรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษา		
7.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดของแผนและภารกิจที่กำหนด		
7.4 การนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
8. การผดุงคุณภาพการศึกษาการนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานมาใช้ในการวางแผนต่อไป		
9. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมจากสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน		

ภาคผนวก ฉ

ภาพกิจกรรม

การประเมินรูปแบบแนวทาง (Model guidelines)

เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เวทีชุมชน และการสัมภาษณ์ สันทนาการกลุ่ม

ภาพกิจกรรม
การประเมินรูปแบบแนวทาง (Model guidelines)
เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เวทีชุมชน และการสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม
วันที่ 23 มิถุนายน 2566

ภาพที่ 1-1 คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล สัมภาษณ์ สทนากลุ่ม
 (Focus group discussion)
 และการ SWOT analysis ครั้งสุดท้ายก่อนสรุปผลการวิจัย

ภาพที่ 1-2 คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล สทนากลุ่ม
 (Focus group discussion)
 และการ SWOT analysis กลุ่มเป้าหมาย 10 คน

ภาพที่ 1-3 คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล สัมภาษณ์ และการ SWOT analysis กลุ่มเป้าหมาย 10 คน

ภาพที่ 1-3 คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล สัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน และการ SWOT analysis กลุ่มเป้าหมาย

ภาพที่ 2-1 ภาพคณะผู้บริหารส่วนปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครพนม มาท่องเที่ยวศึกษาดูงานในห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 2-2 ภาพคณะผู้บริหารส่วนปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครพนม มาท่องเที่ยวศึกษาดูงานในห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 2-3 ภาพคณะผู้บริหารส่วนปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครพนม มาท่องเที่ยวศึกษาดูงานในห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 2-4 ภาพคณะผู้บริหารส่วนปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครพนม มาท่องเที่ยวศึกษาดูงานในห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 2-5 ภาพคณะผู้บริหารส่วนปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครพนม มาท่องเที่ยวศึกษาดูงานในห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 2-1 ภาพคณะผู้บริหารส่วนปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครพนม มาท่องเที่ยวศึกษาดูงานในห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 3-1 ภาพครูและนักเรียนได้ใช้ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
บูรณาการในการเรียนการสอน

ภาพที่ 3-2 ภาพครูและนักเรียนได้ใช้ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
บูรณาการในการเรียนการสอน

ภาพที่ 3-3 ภาพครูและนักเรียนได้ใช้ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
บูรณาการในการเรียนการสอนในชั่วโมงเรียน

ภาพที่ 3-4 ภาพครูและนักเรียนได้ใช้ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
บูรณาการในการเรียนการสอนในชั่วโมงเรียน

ภาพที่ 3-5 ภาพครูและนักเรียนได้ใช้ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
บูรณาการในการเรียนการสอนในช่วงโมงเรียน

ภาพที่ 3-6 ภาพครูและนักเรียนได้ใช้ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
บูรณาการในการเรียนการสอนในช่วงโมงเรียน

ภาพที่ 3-7 ภาพครูและนักเรียนได้ใช้ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
บูรณาการในการเรียนการสอนในช่วงโมงเรียน

ภาพที่ 3-8 ภาพครูและนักเรียนได้ใช้ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
บูรณาการในการเรียนการสอนในช่วงโมงเรียน

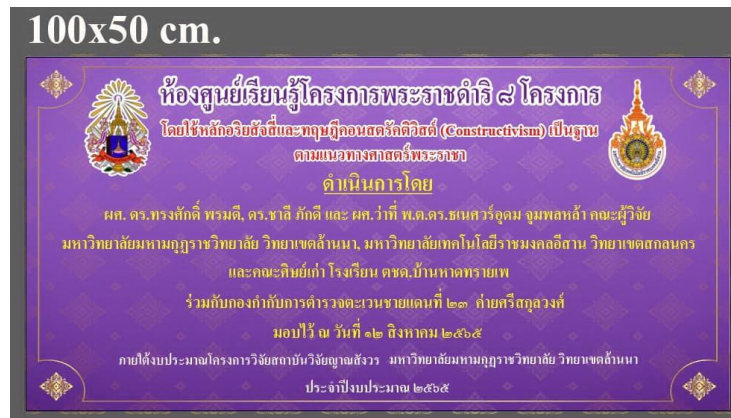

ภาพที่ 4-1 ภาพครูและนักเรียนได้ใช้ภาพวิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง
และภูมิทัศน์ภาพวาดแบบ BBL
บูรณาการในการเรียนการสอนในช่วงโมงเรียน

ภาพที่ 5-1 ภาพผู้วิจัยและคณะลงเก็บข้อมูลพื้นที่สนามกีฬา
และลานเอนกประสงค์หลังทดลองใช้จริงผ่านไป 1 ปี เพื่อสรุปผลการวิจัย

ภาคผนวก ข
ภาพกิจกรรม
ทอรองสร้างและพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ตชด.บ้านหาดทรายเพ
วันที่ 9 สิงหาคม 2565

ภาพที่ 1-1 ภาพป้ายแสดงแสดงรูปแบบการสร้างสื่อแหล่งเรียนรู้
ห้องศูนย์เรียนรู้โครงงานพระราชดำริ 8 โครงการ

ภาพที่ 1-2 ครูใหญ่และคณะผู้วิจัยทอรองสร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ใน
ห้องโครงการพระราชดำริ

ภาพที่ 1-3 ชาวบ้านคณะครูและผู้วิจัยทดรองสร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ในห้องโครงการพระราชดำริ

ภาพที่ 1-4 ผู้ใหญ่บ้านชาวบ้าน ครูใหญ่ และคณะผู้วิจัย ทดรองสร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ในห้องโครงการพระราชดำริ

ภาพที่ 2-1 ภาพป้ายแสดงรูปแบบการสร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 2-2 ภาพคณะครูและชาวบ้านผู้วิจัย ช่วยกันพัฒนาโครงสร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 2-3 ภาพคณะครูและชาวบ้าน ผู้วิจัย ช่วยกันพัฒนาโครงสร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 2-4 ภาพคณะครูและชาวบ้าน ผู้วิจัย ช่วยกันพัฒนาโครงสร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 2-5 ภาพคณะครูและชาวบ้านผู้วิจัยร่วมกันพัฒนาโครงสร้างสื่อแหล่งเรียนรู้
ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 2-6 ภาพคณะครูและชาวบ้าน ผู้วิจัย ช่วยกันพัฒนาโครงสร้างสื่อแหล่งเรียนรู้
ห้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 3-1 ภาพขณะผู้วิจัยทดลองปรับภูมิทัศน์สร้างสื่อแหล่งเรียนรู้
ภายในโรงเรียนโดยใช้ภาพวาดแบบ BBL
บริเวณระเบียงอาคารเรียน ภายในโรงเรียน

ภาพที่ 3-2 ภาพขณะผู้วิจัยทดลองปรับภูมิทัศน์สร้างสื่อแหล่งเรียนรู้
ภายในโรงเรียนโดยใช้ภาพวาดแบบ BBL เรื่อง วิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง
บริเวณระเบียงอาคารเรียน ภายในโรงเรียน

ภาพที่ 3-3 ภาพขณะผู้วิจัยทดลองปรับภูมิทัศน์สร้างสื่อแหล่งเรียนรู้
ภายในโรงเรียนโดยใช้ภาพวาดแบบ BBL เรื่อง วิถีชีวิตกลุ่มน้ำโขง
บริเวณระเบียงอาคารเรียน

ภาพที่ 3-3 ภาพขณะผู้วิจัยทดลองปรับภูมิทัศน์สร้างสื่อแหล่งเรียนรู้
ภายในโรงเรียนโดยใช้ภาพวาดแบบ BBL เรื่อง วิถีชีวิตกลุ่มน้ำโขง
บริเวณระเบียงอาคารเรียน

ภาพที่ 4-1 ภาพชาวบ้านนักเรียน คณะครู และคณะผู้วิจัยร่วมกันทรงรองพัฒนา
สร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยการทาสีทำสนามกีฬา
และนันทนาการแบบเอนกประสงค์

ภาพที่ 4-2 ภาพชาวบ้านนักเรียน คณะครู และคณะผู้วิจัยร่วมกันทรงรองพัฒนา
สร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยการทาสีทำสนามกีฬา
และนันทนาการแบบลานเอนกประสงค์

ภาพที่ 4-3 ภาพชาวบ้านนักเรียน คณะครู และคณะผู้วิจัยร่วมกันทรงรองพัฒนา
สร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยการทาสีทำสนามกีฬา
และนันทนาการแบบลานเอนกประสงค์

ภาพที่ 4-4 ภาพชาวบ้านนักเรียน คณะครู และคณะผู้วิจัยร่วมกันทรงรองพัฒนา
สร้างสื่อแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยการทาสีทำสนามกีฬา
และนันทนาการแบบลานเอนกประสงค์

ภาคผนวก ฅ

หนังสือตอบรับการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารระดับฐาน TCI
และหนังสือรับรองผ่านจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น

๓๐ หมู่ ๑ ตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๔๓-๐๐๐-๓๔๗

ที่ อว ๘๐๓๑.๑ /ว ๒

๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความวารสารวิชาการธรรมทรศน์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี, อาจารย์ ดร.ชาติ ภัคดี,
พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์ (จิตติชัย จิตติชัยโย), ดร. และอาจารย์ ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการคิดเชิงสร้างสรรค์และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการธรรมทรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น นั้น

ในการนี้ กองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการพิจารณา จากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Review) จำนวน ๓ ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว และกองบรรณาธิการเห็นชอบรับบทความของท่านตีพิมพ์ในวารสารวิชาการธรรมทรศน์ ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือน กรกฎาคม – กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งวารสารเข้าสู่ฐานข้อมูล TCI แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล)
บรรณาธิการวารสารวิชาการธรรมทรศน์

สำนักวิชาการวิทยาเขตขอนแก่น
วารสารวิชาการธรรมทรศน์ (TCI 1)
โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒-๑๖๕๓ โทรสาร ๐-๔๓๒๘-๓๓๔๕๕
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/dhammathas>

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย ว.๓๔๒/๒๕๖๖

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายงานการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อข้อเสนอการวิจัย: รูปแบบการจัดการศึกษาด้านแนวทฤษฎีพระราชาโดยใช้หลักจริยศาสตร์และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรม ความคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
(The Development of Educational Management Model According to King's Science Guidelines by using the Four Noble Truths and the Constructivism Theory as a base to Promote the Innovative Teaching, Creative Thinking of the Border Patrol Police School (Northeastern Police Department) in the Royal Patronage)

รหัสข้อเสนอการวิจัย: -

สถาบันที่สังกัด: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ผู้วิจัยหลัก: ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

๑. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๖
๒. เอกสารชี้แจงข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๖
๓. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๖
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ฉบับที่ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๖

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

หมายเลขใบรับรอง: ว.๓๔๒/๒๕๖๖

วันที่ให้การรับรอง: ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

วันหมดอายุใบรับรอง: ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

ที่ อว ๘๐๐๗/ว.๓๔๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง รับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี / นักวิจัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย เพื่อทำการวิจัยในเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อวัตกรรมการคิดเชิงสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณาเครื่องหมายการวิจัยของท่าน โดยให้มีการแก้ไขปรับปรุง/เพิ่มเติมเอกสาร ตามเอกสารแนบ

จึงเจริญพรมาทราบและดำเนินการต่อไป.

ขอเจริญพร

(พระมหาสมบุญ ฐตฺถิกโร, รศ.ดร.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ประวัติการศึกษา	<p>พ.ศ. 2545, ปริญญาตรี (ศน.บ. ศึกษาศาสตร် การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย)</p> <p>พ.ศ. 2549, ปริญญาโท (M.A. Master of Arts, Pali literature, Banaras Hindu University) ประเทศอินเดีย</p> <p>พ.ศ. 2552, ปริญญาเอก (Ph.D. Doctor of Philosophy in Buddhist Studies, Banaras Hindu University) ประเทศอินเดีย</p>
ประวัติการทำงาน	<p>พ.ศ. 2552, อาจารย์สัญญาจ้าง มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา</p> <p>พ.ศ. 2553, บรรจุตำแหน่งอาจารย์ ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา</p> <p>พ.ศ. 2562, กรรมการบริหารวิทยาเขตล้านนา</p>
ผลงานทางวิชาการ	พ.ศ. 2560 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ศาสนาและปรัชญา)
ผลงานการวิจัย	<p>เรื่อง การประเมินหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, (หัวหน้าโครงการวิจัย)</p> <p>เรื่อง หลักธรรมในการพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่, วิจัยหน่วยงาน สกอ. ปี พ.ศ. 2558 (ผู้ร่วมวิจัย)</p> <p>เรื่อง รูปแบบการประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม บ้าน วัด โรงเรียน(บวร)ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน วัดศรีสุพรรณ อ.เมืองจังหวัดเชียงใหม่, วิจัยหน่วยงาน วช. ปี พ.ศ. 2562 (หัวหน้าโครงการวิจัย)</p> <p>เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อ.เมืองจังหวัดเชียงใหม่, วิจัยหน่วยงาน สถาบันวิจัยญาณสังวร, ปี พ.ศ. 2563 (หัวหน้าโครงการวิจัยฯ)</p>
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทร 0-53-270965-6
อีเมล	promdee1979@hotmail.com

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-นามสกุล :	พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ. ดร. (จิตติชัย จิตติชโย, มาตรวงค์)
ตำแหน่ง	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2541, ปริญญาตรี (ศน.บ. ศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย) พ.ศ.2547, ปริญญาโท (ศศ.ม. การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2553, ปริญญาเอก (Ph.D. Doctor of Philosophy in Social Science) Magadh University, India
ประวัติการทำงาน	ผู้บริหารวิทยาเขต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการบรรจุตำแหน่งอาจารย์ ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ปี พ.ศ. 2553
ผลงานทางวิชาการ	ปี 2561 ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ผลงานการวิจัย	เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังมโนสำนึกทางจริยธรรมเพื่อป้องกันปัญหาทุจริตของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.ปี พ.ศ. 2561 (หัวหน้าโครงการวิจัย) เรื่อง ย้อนรอยพญานาคถอดเกล็ดประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่. ปี พ.ศ. 2561 (ผู้ร่วมวิจัย) เรื่อง การพัฒนาศักยภาพและการบริหารจัดการของวัดแบบครบวงจรเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวิปัสสนากรรมฐานสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่เพียงลำพังในเขตท่องเที่ยวเมืองรองภาคเหนือตอนบน, ปี พ.ศ. 2564 เรื่อง รูปแบบการจัดการป่าชุมชนแหล่งต้นน้ำ ชุมชนฐานรากบนพื้นที่สูงตามศาสตร์พระราชากับบ้านแอเออะ หมู่ที่ 1 ตำบลแจ่มหลวง อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่, ปี พ.ศ. 2565 (ผู้ร่วมวิจัย)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
อีเมล	chai17jit@gmail.com

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ-นามสกุล :	ดร.ชาลี ภัคดี
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2535 ปริญญาตรี (ค.บ. พลศึกษา) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พ.ศ.2537 ปริญญาโท (ศษ.ม บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2549 ปริญญาเอก (ศษ.ด บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2536 อาจารย์ประจำหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ผลงานทางวิชาการ	กรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
ผลงานการวิจัย	เรื่อง รูปแบบการประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อการบริหารจัดการแบบ มีส่วนร่วม บ้าน วัด โรงเรียน(บวร)ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน วัดศรีสุพรรณ อ.เมืองจังหวัดเชียงใหม่, วิจัยหน่วยงาน วช. ปีงบประมาณ 2562 (ผู้ร่วมการวิจัย)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
อีเมล	chalee@gmail.com